

Vahid Qazi

Hyresgäster

Berättelsen om människor som försöker bygga sin egen värld

Vahid Qazi

Hyresgäster

Roman

Översättning av Saadat Karimi

”Vi lever i en värld skapad av andra. Det spelar ingen roll hur den världen har blivit skapad, av Guds vilja eller av Big Bang. Vi behöver vår egen värld. Människan strävar till sin egen värld, bort från den främmande världen där hon känner sig som hyresgäst och till en värld som hon har skapat och äger själv. Den som har förmått att skapa sin egen värld verkar ha avslöjat mänsklighetens hemlighet”, - det säger en av novellens huvudkaraktärer. Detta utgör också romanens innehåll i sin korthet.

”Hyresgäster” är en bok om människor som strävar att bygga sin egen värld, om de som har försökt att göra det en gång i sitt liv i alla fall...

Tillägnas dagens fria ungdom som kommer att äga morgondagen.

Innehåll

Författarens förord	6
Prolog	8
Kapitel I. ”Salavador Dali” återvänder.....	15
Kapitel II. ”Lillian Gish”.....	27
Kapitel III. Sorgens tårar	43
Kapitel IV. Den synliga sidan av Gud.....	62
Kapitel V. Romni flickan.....	76
Kapitel VI. Kaptener i sandhavet.....	92
Kapitel VII. Det fullbordade ofullständiga porträttet	100
Epilog	108
Om författaren	117

Författarens förord

Under tidiga våren 2009 satt jag hos min vän Irena Lasotas vid fönstret som öppnades mot den livliga Rock Creek parken i Washington som påminde mig om en tät skog med barrträd och gjorde det första utkastet av mina tankar som aldrig lämnade mig under senare år, även om det fanns perioder där jag inte kunde skriva ett ord... Tankarna följde med mig till olika resor världen över, vandrade i olika länder och städer, men jag anade inte att om fem år skulle det bli ett ämne till ett litterärt verk, att det kommer att bli en ny bok. En van läsare vet hur mycket möda det tar tills en skrivning blir till ett verk.

I vår internetepok har otaliga sociala medier blivit en del av det moderna människolivet. Vad är orsaken till denna (o)vana som man har blivit nästan beroende av? Vad är det som drar människor dit? Vilken kraft? Kanske har människor tröttnat på det verkliga livet? Kanske håller mänskligheten på att så-småningom "flytta" till den virtuella världen? Vilken värld kommer människan att leva i om trettio, femtio, hundra år? Kanske är vi inte medvetna om att vi är pionjärer i den virtuella världen? Själv har jag grubblat över sådana frågor i flera år. För att kunna få svar på mina funderingar och avsluta min bok var jag tvungen att undvika sociala medier trots att jag hade varit en aktiv användare av några. Sex månaders uppehåll resulterade i att jag skrev klart boken som jag hade påbörjat fem år tidigare.

Jag funderade om jag skulle ge ut boken. Med ett verk vars genre var jag fortfarande osäker att bestämma kände jag stort ansvar. Därför bestämde jag att dela ansvaret med andra. Jag skickade manuset för bedömning till sju vänner vars ålder, kön, erfarenheter och smaklökar varierade. Bland dem fanns såväl erfarna litteraturvetare, mogna läsare och aktiva "boende" i de så kallade sociala medier samt de som inte använder dessa. Bland dem fanns såväl sådana som föredrar moderna litterära genrer som sådana som har en konservativ syn på litteraturen.

Fastän recensionerna jag fick skiljde sig åt rejält hade de samtliga ett och samma slutord: Publicera!

Tackar alla vänner som delade ansvaret med mig, lade ner tid för läsning och bedömning, skickat sina synpunkter till mig samt uppmuntrat mig att slutföra boken.

En av de sju vännerna som läste och lämnade sina synpunkter hade skrivit så här: "Vi lever i en värld som skapats av främmande, oavsett om det är Gud eller Big Bang som vetenskapen

hävdar. Vi behöver vår egen värld. Varje individ strävar efter att fly från den främmande världen där hon känner sig som en hyresgäst och skapar en egen värld, en värld hon äger själv. Människan som förmått att bygga sin egen värld verkar ha fattat det hemliga med mänskligheten”.

Håller med honom, han fångade det rätta, tänkte jag. Boken ska presenteras med samma rader, bestämde jag mig. Det här är en bok till de som strävar efter att bygga sin egen värld, de som i alla fall försökt en gång ...

Prolog

*”Jag ser på den tredje världen som produkt av människans sinne.
Den tredje världen skapar vi själva”. Karl Raimund Popper*

Precis som blad som slagit ut från gröna skott föds alla människor lika. Men alla dör inte lika. Döden är olik liksom löven som faller på hösten: vissa gulnar och slits, vissa rodnar och faller. Men det finns sådana som grips av vindar medan de är gröna...

Nu sedan ett tag har jag känt mig rastlös på grund av min obeslutsamhet. ”*Skall jag publicera eller inte?*”, frågan lämnar mig inte i fred. Trivs nämligen inte med tanken att jag har inte bara läst andras privata brev utan också vill publicera dem. Det känns inte OK...

Jag menar då den hemliga brevväxlingen mellan en gift man och en änka. Om det var vanliga saker de skrev till varandra skulle jag inte brytt mig. Kanske lite passionerad nyfiken läsning vore det mesta jag gjort. Men så enkelt är det inte! De var liksom åtskilda delar av en riktig skönlitteratur, det behövdes bara att få ihop dem. Och det slutar inte med det, man kan ju göra texter till skönlitteratur. Problemet är att det saknas människor som man kan söka tillstånd av för publicering.

Det låter komplicerat kanske. Så här är fallet, jag kan berätta och ni får se hur svårt det är att få svar på frågan som hindrat min sömn så länge.

En dag råkade jag träffa en bekant kvinna på Ünsteatern i Baku. Jag kände henne från studenttiden. Hennes skönhet hade gjort många unga män rastlösa. Vem blev inte kär i henne! Men hon kollade inte ens på killar med en enda blick, så att det var inget tal om att närma sig henne. Rika och fattiga, pluggisar och skolkare, modiga och fegisar, det spelade ingen roll - hon brydde sig inte om någon. Man blev förälskad i hennes gångstil, hennes slanka kroppsform. Hennes far hade hög position vid det Sovjetiska Ministerrådet och farfar var en gammal revolutionär.

Filosofiekvationerna hade våra grupper tillsammans. Då kunde jag iaktta henne närmare.

En morgon kom hon till universitetet med en kille, då kollade både studenter och lärare på universitetet på dem med stor nyfikenhet. Om de fick skulle de kanske dra hennes följeslagare åt sidan och slå honom ordentligt. Vid den stunden respekterade jag honom för hans behärskning trots alla hatblickar på sig.

Flera killar hade bråkat och varit i slagsmål på grund av sina tvister om henne. Även manliga lärare var konstiga gentemot henne. Filosofiläraren Ichtijar Bachtijarov som tog examen på Lomonosov Universitetet i Moskva brukade göra särskilda genomgångar av sina favoritfilosofer från Aristoteles till Kant. Beteendet hos en lärare som är kär i sin student brukar vara konstigt på lektionerna. Ibland blev det tillfällen på lektionerna då man trodde Ichtijar var ataxisjuk för att hans händer och ben rörde sig ofrivilligt.

På det sista studieåret gifte hon sig med samma kille och då suckade många över orättvisan i livet. När de fick veta att han var en fattig konstnär då kunde man höra vilka ångestfyllda uttryck som skolans rikaste killar gav ifrån sig.

Jag och hon råkade träffas på stan. Vi pratade om allt möjligt, bland annat om minnen av hennes man, jag frågade om hur hon och hennes barn hade det. Hon bad mig om att gå igenom makens arkiv och skriva något, förmodligen för att hon visste att jag var en forskare. Hon berättade att hon ville arrangera hans utställning och behövde några tips för att upprätta utställningskatalogen. Jag tog hennes adress och telefonnummer, lovade komma på lördag och gick iväg.

Jag älskar att rota i gamla saker. I barndomen bevarades min familjs arkiv i farmors klädska. Klädskaen var inte bara klädska, det var liksom ett museum. På den översta hyllan låg hattar, scarves, handskar samt farfars och farmors fotobilder från 1920-30 talen med sina vänner och släktingar. På mellanhyllan fanns en av silver cigarrask dekorerad med dåtidens halvnakna tjejbilder, ett munstycke av ben, gamla knappar, silvriga syslödshantverk ... Min mammas brudklänning, högklackadeskor, pappas "Macintosh" kapp som han brukade ha i sin ungdom.

Den svarta väskan med en massa gamla papper i låg på skåpets nedersta hylla. Jag har tillbringat mycket tid med att kolla igenom och läsa i de papperen. Bland dem fanns värdepapper från Nikolajs tid, de så kallade "zajom", alltså värdepapper från Sovjetens första period, dokumenten för bilen "Moskvitj-400", TV-apparaten "Temp-22", dokumenten för de

olika andra apparaterna, de fyrtio år gamla sjukintygen, diagnospaperen, inbjudningskort till mina föräldrars bröllop, till och med listan över min mammas hemgift....

Färgen av vårt hus påminde om medeltidens handskrivna böcker, i synnerhet den s.k.

“husboken” som var ett ägandebevis för huset. Eftersom de första sidorna var skrivna med arabiska alfabetet¹kunde jag inte fatta någonting. Även om jag läste de senare sidorna som var skrivna med latinska och kirillska alfabetet kunde jag inte fatta varför så mycket folk hade bott hos oss. Det fanns både ryssar och georgier bland dem. Senare fick jag veta att var och en av dem kom till vår stad av olika anledningar, vissa bodde som hyresgäster hos oss, de andra blev bara registrerade på vår adress för folkbokföringens skull. Bland dem fanns även människor i exil i vår stad deporterade från andra ställen.

Jo...det kändes nästan läskigtden svarta väskan där familjens arkiv bevarades kunde liknas med den svarta lådan som brukar finnas i flygplan.

Också i byn hos mormor gillade jag att rota i källaren i högar med gamla saker. De sakerna var ännu äldre. Likadant var det även under studentåren. Man kunde hitta mig hos bokinisten, gamla bokhadlare, i antikbutikerna. Än idag när jag ska träffa min vän Imran kommer jag till vårt dejtställe tidigare ty där, i stadsdelen tredje mikrorajon, i den lilla parken framför festlokalen “Arzu” brukar äldre kvinnor ha loppis med gamla skivor, böcker, hushållssaker, elgrejer och reservdelar till dem och jag älskar ju att kika på dem.

Varje artikel, varje detalj är en del av en historia, ett minne från en människas förflutna. Att se de detaljerna i darrande händer hos de gamla framkallar märkliga känslor. Det märkliga är också att både de som säljer och de som kollar så intresserat och de som köper sådana saker då och då är de gamla.

När man blir äldre vill man vara behövd för någon åtmisntone som de reserv-delarna...

Jag längtade så otåligt till lördagen. Dels fick jag chansen att ta del av arkiven tillhörande en berömd konstnär, då skulle jag alltså hålla på med min favorit syssla, dels fick jag chansen att träffa skönheten som var något åtråvärt men alldeles ouppnåeligt under mina studentår. Hon var lika vacker som då i sin ungdom, åren hade inte kunnat skapa ett enda spår av något till det

¹ Tiden före 1918 då Azerbajdzjanska Demokratiska Republiken bildades användes arabiska alfabetet i landet.

sämre hos henne. Bara ögonen.... de var inte samma. De hade förlorat den starka glansen hon hade förr.

När det gäller kostnärens arkiv så var det nästan lika attraktivt för mig som antikens skatt. Så klart, värdefulla dokument, fotografier, tavlor, förmodligen var hans saker ett helt museum i sig, tänkte jag. Allt skulle kunna resultera i en forskningsartikel, vem vet, tänkte jag. Kanske skulle det bli till en dokumentär bok.

Jag anlände till dem punkligt, klockan tre på eftermiddagen. Det var en stor lägenhet hon bodde i. På väggarna var fotografier och tavlor uppsatta, på vitrinskåpen och byråerna fanns det många olika små statyer, miniatyrer och souveniror. Ibland arbetade Kostnären här i lägenheten i sitt arbetsrum, men hans verkstad var på ett annat ställe. Därför fanns det inte mycket stafflier, penslar, målarfärg, linnetyger eller ramar i arbetsrummet, däremot tog bokhyllorna upp till taket den större delen av rummet.

De fåtal askar som låg bredvid varandra på nedre hyllorna i skåpen och de talrika pärmarna uppställda i fin ordning talade om världens ordningssinne. Här på fotografierna kunde man se honom i sina olika åldrar, de urklippta utdragen från tidningsartiklar som handlade om honom, men även hans handskrivna föreläsningar och artiklar i kulturologi fanns kvar i rummet. En liten låda var fylld med boarding kort, han gjorde tydligen insamling av sina flygresor. Vad mycket flygresor han hade haft! Det tog mer än en timma att kolla bara på de korten, datum, namn på flygplatserna, i mina tankar reste jag liksom själv till de olika länderna och vandrade i de olika städerna. Efter att ha kikad lite på resten av materialet kom jag fram till slutsatsen att försöket att kolla noggrant på hans saker kan ta evigheter.

Damen hemma var en tystlåten person. Hon var tyst även när hon hämtade två koppar kaffe och satte sig mittemot mig. Men hennes ansiktsuttryck, hennes ögon uttryckte ganska mycket. Hennes blick och rörelser talade, de var nog blyga. Det knappt iakttagbara leendet var alltid med. Hon var lika fräsch som förr, fortfarande vacker, men på annat sätt. Den enda skillnaden hos henne var att stoltheten blev ersatt med den stumma behärsksningen.

På byrån och på väggarna fanns det inramade bilder där de var tillsammans. Blickar som riktades ut ifrån ramarna var tecken på de två förälskades lyckliga dagar. På ena väggen i rummet var hennes eget porträtt uppsatt, en ungdomsbild där hon poserar stående. Vi hade ett

kort samtal om denna bild, jag fick veta att maken målade tavlan under de första månaderna av deras äktenskap, att tavlan presenterades i flera utställningar utomlands, att vid flera tillfällen blev han erbjuden en ganska stor summa för tavlan men Konstnären ville inte sälja. Det var verkligen ett lyckat porträtt, trots att jag inte förstår mig mycket på konst, kunde jag ana att den framställdes med kärlek. Den enda detaljen som inte verkade höra hemma i tavlan var hennes högklackade skor. "Högklackade skor är den första aspekten som speglar kvinnans osäkerhet", tänkte jag inom mig men uttryckte inte den tanken.

.... Sedan var jag hela fem gånger hemma hos dem igen och två gånger i Konstnärens verkstad. Jag fick insamla en del material till att skriva en bok. Men det var en annan sak som jag var nyfiken på och grubblade över.

Vid det tredje hembesöket bläddrade jag i en gammal dagbok som jag hittade i skrivbordets låda. I den var mötestider med olika personer, arrangemang, uppringninstider, kort sagt dagboksförarens planerade ärenden antecknade. Ett ord som var dekorerat med hieroglyfliknande tecken runt omkring drog till sig min uppmärksamhet. Det verkade som att han ansträngde sig att dölja ordet liksom fåglar som försöker gömma sina ägg från främmandes blick genom att täcka dem med gräs.

Vid den anförsta blicken kunde man tycka att det var ett vanligt ord. Dess betydelse visste endast gud och han själv. Möjligen var det inte något betydelsefullt. Fastän man inte kunde uttolka någon betydelse av själva ordet blev jag misstänksam på att bokstäver på dess alla fyra sidor var svårtolkade, det var dekorerat med kurviga linjer men ordet gick att avläsa tydligt. Vanligtvis gör människor inte sådana kladdritningar i sina dagböcker, man gör väl några utkast lite omedvetet på ett valfri papper till hands. Genom att avläsa och tolka utkast och ritningar brukar psykologer identifiera tillståndet av människor som kladdat dem. Jag förstår mig inte på sådana saker, men jag var säker på att det jag såg i dagboken inte var av den sortens utkast. De dragna linjerna, de skrivna bokstäverna var inte skapade omedvetet, tvärtom de var tecknade för att dölja det ordet. Min syn fixerade det gömda bland gräset ägget, det ordet skrivet av Konstnären – "Tjöl gala 1992".

Vad betydde det?

I flera dagar sökte jag svar på frågan.

Först försökte jag avkoda "Tjöl gala 1992". Separerade ordet och talet, "Tjöl gala" och "1992". Ändå kom jag inte på något. Men mitt antagande om att det var en kod började växa hos mig. Jag började tyda talet. Det var inte gruppnumret på universitetet. Med stor sannolikhet, hade talet med år 1992 att göra. Om det var så var år 1992 ett viktigt år för honom. Jag kollade lite i den preliminära biografien som jag hade upprättat med hjälp av arkivmaterialen, men hittade inte något speciellt med det året. Varken första utsällningen, äktenskapsingående eller barnens födelsedatum sammanföll samma år. Eftersom han inte var en person engagerad i politik verkade det inte troligt att händelser som ägde rum det året var särskilt viktiga för honom. Men vad var betydelsen av det talet?

Vid mitt fjärde besök tog jag bild på den sidan i dagboken. Under helgen funderade jag bara över det. Också kvinnan mindes år 1992 jättemycket. Jag berättade inte för henne om varför jag egentligen undrade om det året, frågade om viken betydelse kunde det haft för Konstnären. Hon tänkte ganska mycket men kom inte på något. När jag insåg att även hon hade svårt att svara på frågan gav jag upp.

Dock på söndag sen eftermiddag ringde kvinnan och sade en sak. Hon sa att 1992 lämnade djupa spår i Konstnärens liv. Samma år ockuperade armenier Shusha. Konstnären som var född och uppvuxen i Shusha sörjde över det.

Jag tvekade inte något mer: talet hade koppling till Shusha! "1992" var koden. Jag ringde genast min vän från Shusha Hikmet Sabir och frågade om ordet "Tjöl gala". Först kunde han inte tyda. "Tjöl" + "gala" gav inte någon tydlig mening. Jag uttalade ordet på olika sätt. Efter en lång ordlek använde Hikmet en mening: "Kanske är det Çöl Qala?"

Äntligen hittade jag ordets betydelse – "Çöl Qala" var namnet på en ort i Shusha och "1992" var ju det året Shusha blev ockuperad. Sedan det att tornets väggar byggdes fick en del inflyttade personer bosätta sig utanför tornet på grund av brist på platser. Det berömda Shushafängelset, namnet på området där Mirza Hasan gravplatsen ligger var alltså Tjöl gala.

Konstnären var från Shusha och därför var det naturligt att koden hade koppling till Shusha. Jag var ju säker att det var en kod, men jag behövde ta reda på hur det skulle avkodas. Det kunde vara koden till Konstnärens kassaskåp eller koden till bankkontot. I varje fall borde frun veta. Jag försökte fråga henne lite diskret, men fick veta att Konstnären hade varken något kassaskåp eller något bankkonto okänt för frun. Överhuvudtaget hade han inget hemligt för frun.

Att dölja ordet med en massa dekorationer framkallade misstankar hos mig. Jag sa ingenting till kvinnan. Efter att ha funderat några dagar kunde jag lösa var Konstnären använde den koden.

Jag löste det! Och hyste en känsla av häpnad som om jag avslöjat en hemsk hemlighet.

Det var lösenordet till Konstnärens konto på social media. Nu hade jag lösenordet till hans hemliga chatt. Han hade inte några publicerade uttalanden, hade bara gjort några 'like'. Men chatt med en person hade han fört. Sedan lång tid tillbaka hade han chattat och brevväxlat med en kvinna.

Jag tänkte "Det är fult att läsa andras brev!", "Ska jag ge lösenordet till hans fru?" Men den galna nyfikenheten tog över alla de tankarna.

Jag läste alla breven på en gång. Jag kunde inte låta bli att sluta tänka på innehållet i dem. Det vore synd att berätta det jag hade läst och avslöja hans hemlighet för frun. Men det vore också synd att inte publicera de skrivningarna som liknade ett litterärt verk. Jag hamnade i en märklig situation, jag visste inte vad jag skulle göra. Jag sökte svar på denna fråga.

”Salvador Dali” återvänder

Det är inte så mycket information i Konstnärens Facebooksida. Länkar till några av sina artiklar, fotobilder tagna i de olika länderna han hade rest till, där de flesta är naturvyer och människoansikten. Inte heller Kvinnans sida innehöll så mycket fastän hon hade haft kontot ganska länge. För det mesta hade hon laddat upp sina egna bilder, horoskoperna från ryska sajter och citaten från kända personer. Konstnären har 68 vänner och Kvinnan har 1848 vänner i den sociala median. Deras första samtal har den stilen då man presenterar sig för varandra och är noga med att välja ut orden med omsorg. Men den formella tilltalsformen används inte särskilt länge, de lyckades smälta ”isen” dem emellan ganska snabbt.

Jag kopierade var och en av deras meningar och sparade dem i en separat fil. Sedan städade jag lite grann: de meningar som upprepades raderade jag, även orden på vissa ställen raderade jag och ersatte de med tre punkter, rättade stavfelen, ord som började med ”w”, ”sh”, ”ch” redigerade jag i enlighet med vårt skrivsätt, indelade texten i stycken och döpte varje stycke till någon rubrik. Men jag ändrade ingenting i skrivstilen hos skribenterna, exempelvis till skillnad från Kvinnan använder Konstnären inte bokstaven ’r’ i slutet av verben², och jag behåller det som det är. Dessutom skriver han pronomener ’Ni/Er’ och ’Du/Din’ med stora bokstäver och jag ändrar inte dessa.

*Deras samtal via chatt anger jag som dialoger precis som de var. Men för att särskilja meddelanden och breven från varandra använder jag mig av symbolerna ▲ för Konstnären och ▼ för Kvinnan. Meddelanden som är skrivna av samma person under olika tider eller olika dagar separerar jag med tecken ***.*

På så vis blev det en bok.

Konstnären: ”Ett liv känns för litet för att tänka på stora idealen. Vi tror att vi kommer att leva ett hundra år, tusen år, miljoner år. Tyvärr inser vi för sent att det inte är så när vi har bara kvar räknade dagar att leva”.

² Språket som skribenterna använder är azerbajdzjansk turkiska. Verb i presensformen slutar med ’r’ i standard grammatiken i turkiskan, men man kan reducera det i talspråket.

Hej! Jag gillade era tankar, jag fastnade i dem. Tänkte det blir synd att inte hälsa kvinnan som tycker så. Dessutom är det högtid nu. Kanske kommer jag att inte ha möjligheten senare därför vill jag passa på och önska Er Gott Nytt År nu. Det börjar bli dags, snart återvänder jag till Baku. Längtar efter så mycket... Ni ser fundersam, bekymrad ut i bilderna. Er ni sådan även i verkligheten?

Kvinnan: Hej! Tack för gratulationen! När det gäller frågan, man får ett liv att leva. Man behöver tänka och leva så att man inte ska behöva tycka att "jag har inte levt" när man tänker tillbaka om sitt liv.

Konstnären: Håller med. Genom att leva varenda sin dag som den vore den sista dagen kan man göra sitt liv intressant. Men i verkligheten blir livet inte som man hade tänkt sig, det gäller att ha tur också... Skulle vilja veta ert yrke, om det är OK för er kan vi presentera oss för varandra. När jag kollade era bilder fick jag för mig att ni kan vara designer.

Kvinnan: Jag har tagit examen från Institutionen för Film och Mediekunskap, utbildad till filmregi- och producent alltså, men jobbar som marketolog. I detta marknadssamhälle där det inte finns plats för konst behövs inga producenter eller regiskapare. Och ni, om jag inte gör fel, är målarkonstnär. En känd konstnär till och med.

Konstnären: Så känd är jag inte, men det stämmer, jag är målare, bildkonstnär. Om det går att säga så. Men genom att lära känna de stora konstnärerna och studera deras verk törs jag inte kalla mig för konstnär. Också filmproducent är en typ av designer. Så att mitt antagande inte var så fel. Det är kanske sent på natten nu i Baku, men här i New York är det tidig morgon. Håller jag kvar er från att gå till sängs? ... Jag ska resa i kväll, kommer att fira nyår på resan. Därför säger jag "Gott Nytt År!" nu.

Kvinnan: Tack så mycket. Trevlig resa!

Konstnären: Är det något Ni behöver eller önskar att köpa här, eller typ ta reda på något, skriv gärna till mig, jag kan göra det för Er. Jag har fortfarande en arbetsdag kvar att tillbringa här.

Kvinnan: För mig är det viktigaste jag kan få av en människa den moraliska näringen. Er ska jag be om att vara rädd om er.

Konstnären: Ta inte emot mina ord som ”gåva” eller ”muta”, jag ville bara vara och se uppriktig ut. När det gäller moraliska näringen, i vår gråa värld har alla behov av en sådan näring. Tyvärr blir det allt svårare att få den näringen av människor. Tjocka böcker, musik, tavlor, resor, vet inte jagannat...

Kvinnan: Gud bevara, vad då muta? Jag tror på er uppriktighet och kanske därför chattar med er.

Konstnären: Hur skickar ni bilder till “Louvre” ? Här har ni skrivit så här: “Bilderna är skickade till Louvre”. Än så länge kan jag bara skriva på denna media, annat har jag inte lärt mig att utföra. Jag ser att alla skickar något, bildar grupper med mera. Jag behöver lära mig.

Kvinnan: Ni kommer att lära er säkert. Alla börjar som ni...Ska ni återvända till Baku för att stanna länge?

Konstnär: Jo, länge. Men först ska jag resa till länderna vid Karibien, Mexiko sedan Kuba.

Kvinnan: Lycka till. Ni ska resa till Baku med familjen, antar jag...

Konstnären: Hur är Nyårsstämningen i staden?

Kvinnan: Inte som förut. Jag vet inte, kanske känns det så med stigande åldern....Brukar familjen resa med er lika mycket?

Konstnär: Hur vet Ni att jag är gift?

Kvinnan: Nej, det vet jag inte. Undrar bara. Ni behöver inte svara om ni inte vill.

Konstnären: De brukar inte följa med mig på mina tjänsteresor. Överhuvudtaget gillar jag resa ensam.

Kvinnan: Kommer det inte att bli svårt för Er att leva här?

Konstnären: Jag bor i Baku, jag bara reser mycket i samband med mitt jobb. I och med att jag varit representant i några internationella organisationer för målarkonsten de senaste åren så har jag haft mycket resor. Det blir inte mycket tid kvar för skapande. Just nu är jag i New York, ska stanna i Miami några dagar. Ska resa till Mexiko och Kuba. Saknar hemlandet, särskilt på

kvällar. Men för mig är det lika svårt både här och där. Utan Karabach är det inte samma land för mig. Ni kan tro att jag överdriver...men det gör jag inte. Å andra sidan, vad kan man göra, det är fortfarande hemlandet.

Kvinnan: “jamen, sluta berömma hemlandet...”. Jag trodde ni bodde utomlands.

Konstnären: I filmen *Nostalgi*, min favo bland Tarkovskijs filmer, berättar Yankovskijs karaktär som befinner sig inne i det översvämmade huset en pritcha³ till en flicka som tittar på honom. Ni är filmproducent, ni kan minnas. Någon lyckas att dra ut en person ur den stinkande djupa sjön. Den som blev utdragen säger till personen som hjälpte honom: “Vad gör du?”. “Räddar dig”. “Är du korkad? Jag *bor* här”, säger han. På den tiden förmedlade berättelsen ett viktigt budskap om Sovjet Unionen, fast metaforiskt. Apropos hemlandet, fastna inte i bristerna, ett hemland är ett hemland, ett fosterland. Vårt hemland är kanske sämre än USA för att leva i, men bättre än Kuba.

Kvinnan: Ert exempel påminde mig Kōbō Abes roman *Kvinnan i sanden*. Jag har inte läst boken, men kollat filmen. Trots de usla levnads-förhållandena ville kvinnan inte lämna sitt hem i sanden. Hon säger likadant: “Det här är mitt hem”. Men så är det i skönlitteraturen. Det verkliga livet är mycket mer brutalt. Det är bra där vi inte finns. Det är bra där det finns någon som kan stödja dig även när du har fel. Det är bra där det finns någon som värmer dig med sina blickar och erbjuder sin själ. Förmodligen är detta något som man menar med lycka. Sådan lycka önskar jag er.

Konstnären: Man tänker så när man stannar länge där, i hemlandet. Därför behöver man vistas utomlands då och då. Vi kan fortsätta prata om det när jag är i Baku. Nu önskar jag god natt till Er. Ska inte uppehålla Er längre.

Kvinnan: Gud ske lov. Oroa er inte för min del. Jag ska inte lägga mig än, håller på med ett företagsprojekt. Lite arbete kvar att göra, ska slutföra det och sen ska jag lägga mig. Och det kan ta några timmar.

Konstnären: Jobbar ni på ett privat företag? Antar att ni har ett intressant jobb. Också någon del av mitt jobb är kopplad till olika projekt. När jag är tillbaka ska jag börja med nya projekt.

³ En berättelsegenre vars huvudelement är liknelser

Kvinnan: Nej, jag jobbar inte på något företag. Jag jobbar på ett forskningscentra. Ett företag har beställt det forskningsprojektet. Varför har ni valt mig som samtalspartner?

Konstnären: Vet inte! Jag kollade lite snabbt på namn och bilder här, på facebook. Ärligt sagt, jag fastnade i era ögon. Dessutom var ni den första tjejen från Baku. Jo, senare hittade jag andra med, men Ni är annorlunda. Jag finner mycket intressanta saker hos personen med denna blick. Jag är väl också en slags forskare, människoforskare... I alla fall, torde ni ha en djupare moralisk syn, tänkte jag. Vill också tala om att ibland blir man lurad av blickar. Men att bli lurad av vackra ögon är ändå tur för en som kan njuta av varje ögonblick i livet.

Kvinnan: Egentligen är livet till för dem som *kan* konsten att leva. Livet är till för dem som kan acceptera livet som det är. Jag är en fatalist. Jag tror på ödet. En av hadiserna⁴ lyder så här: "Följ det ödet jag förbestämt dig. Om du motsätter dig kommer jag att påtvinga dig". När det gäller synsätten vill jag inte säga något. Men jag tycker att uttrycket "ögonen är spegling av själen" har förlorat sin betydelse. För mig är händerna spegling av själen. Jag har observerat att snälla människors händer blir inte grova. Tvärtom, rynkor och fläckar som de får med stigande ålder gör deras händer finare. Även dimensioner på händerna och fingrarna brukar vara symmetriska hos de uppriktiga människorna.

Konstnären: Intressanta observationer... Jag hade skickat länken, tyckte Ni om Anjelika Akbars performans? Om Ni gillade det kan jag skicka en till länk, låten heter *Love*. Just nu lyssnar jag på den medan jag chattar med Er. Jag förknippar denna melodi med kampen som människor för för sin överlevnad. Med åldern blir man fatalistisk. Är det inte tidigt för Er?

Kvinnan: Jag älskar musik. Även komponerar lite på fritiden, sådär som fritidsintresse. På tal om fatalismen, för mig har det inte så mycket med åldern att göra. Det är snarare människans själ som väljer det. Vilken musik föredrar Ni?

Konstnären: För mig är inte genre det viktigaste. Rytmen är huvudsaken, om rytmen samstämmer med själens rytm, vare sig i det föreställda livet eller i det verkliga, då är det en riktig bra musik för mig. Exempelvis, förut gillade jag inte rock tills jag fick lyssna på Rammstein. Denna grupp fick mig förändra mina åsikter radikalt. Rammstein blev mitt fynd.

⁴ Hadis är en vers i Koranens texter.

Kvinnan: Lyssna gärna också på Aerosmith. Jag tror att det kommer att förstärka er syn på rock ännu mer.

Konstnären: Tack, det ska jag göra.

Kvinnan: Men vilket musikstycke anser Ni vara ett mästerverk?

Konstnären: Överhuvudtaget har uppfattningen av varje verk med ens sinnesstämning att göra. Är du glad och uppe i humöret och lyssnar en sorgsen melodi kan du inte njuta av den. Även om man ska lyssna på Asjyg⁵ Adalets *Ruhani* och sedan Rammsteins musik, så kommer man inte att känna sig nöjd. Det är typ när man är nykär så är man inte sugen på att kolla politiska dedektiv även om man är ett stort fan av dedektiv annars. Vad man dras till att läsa då är kärleksberättelser alltifrån Alfi Gasymovs⁶ *Qağayı fəryadı*⁷ till Stefan Zweigs noveller. Om man i stunden har fastnat i Salvador Dalis sinnestämning kommer man inte att attraheras av Van Qogh.

Kvinnan: *Qağayı fəryadı*?

Konstnären: Jo, så klart Ni kan inte minnas det ty det var min generations bestseller, en populär kärleksroman på min ungdomstid.

Kvinnan: Jag blev nyfiken nu, blev intresserad av att läsa den.

Konstnären: Om Ni inte hittar boken kan jag låna ut den till Er. Men jag vet inte om nutidens förälskade kan gilla den tidens kärleksromaner.

Kvinnan: Kan kärlek vara gammal eller modern? *Leyli və Məcnun*⁸ har varit aktuell i hundratals år...Jag har inte fått svar på frågan om ett mästerverk.

Konstnären: Det finns verk som är tänkta att passa till den aktuella sinnesstämningen och det finns verk som ligger över alla möjliga sinnesstämningar. Ett mästerverk är ett sådant verk.

⁵ Asjyg är en traditionell azerbajdzjansk folkmusiker som spelar folkmusik på stränginstrumentet saz och sjunger, underhåller folk med sina berättelser, poezi och dans. "Ruhani" är en riktig stämningshöjande musik som ger en sorts triumfkänsla.

⁶ Alfi Gasymov (1927-1985) är en känd azerbajdzjansk romanförfattare.

⁷ *Qağayı fəryadı* (1979) betyder "Måsarnas rop" i översättningen från azerbajdzjanska.

⁸ *Lejla och Madznun* är en poem skapad år 1188 av den azerbajdzjanska poeten och filosofen Nizami. Poemen är baserad på den gamla legenden om kärlek.

Leyli və Məcnun, Romeo och Julietta är mästerverk, därför har de kunnat förbli populära genom århundradena.

Kvinnan: Tänk dig att man har uppfunnit kontaktmöjligheter med rymden eller andra civilisationer. Vad skulle Ni skicka till dem från Jorden?

Konstnären: En intressant fråga...Vanligtvis kommer man på såna tankar på nätter. Men! Om man befinner sig i Baku. Nätter i New York är inte som i Baku, här kommer man inte på såna tankar... Vad skulle jag skicka?! Möjligen skulle jag skicka Mozarts *Requiem* som Jordklotets nationalsång, i synnerhet delen *Lacrimosa*. Jag skulle skicka *Mona Lisa* som Jordens ansikte, som dess pass. Som Jordens symbol skulle jag valt den vita färgen, inte för att mena att vi ger upp eller överlämnar oss till dem, utan som symbol för fred.

Kvinnan: Jag förstod alla era val förutom det ena utav dem. Varför *Requiem*?

Konstnären: *Requiem* är mänsklighetens historia återgiven med musik. Här finns människas skapelse, människors kamp för överlevnad, känslor, emotioner, kärlek och hat, önskan och hopp, stormen på Jorden, jordbävningar och vulkaner, svala vindar, denna världs paradiset och helvete,... kort sagt i den finns Jordens genetiska kod samlad. Mozarts *Requiem* är människas meddelande till Universum.

Kvinnan: Ni är en intressant person. Det måste vara mer intressant att ha levande samtal med er, samtal vid fysiska träffen.

Konstnären: ...

Kvinnan: Är Ni inte här?

Konstnären: ...

Konstnären: Ursäkta mig. Fick ta emot kompisar som kom för att ta farväl. Därför dröjde det för mig att svara. De har just gått.

Kvinnan: Välkommen...

Konstnären: Är Ni van att jobba på nätter eller blir det så på grund överbelastning? Nätter är bra för skrivande, jag har skrivit det mesta av mina texter på nätterna. Men måla gör jag på dagarna. Jag tycker att färgperceptionen är bäst i dagsljuset. Fast, det finns de som målar på kvällar, förr i tiden målade de med stearinljusbelysningen. Men jag kan inte så. Den senaste tiden lägger jag mig tidigt, fast jag kan inte säga att jag sover då, halvsovande, halvvaknen blir jag ganska länge. Som poeten säger:

“Klockan är halv ett på natten,
Det är varken gårdagen eller morgondagen,
Mellan dagarna de två
Plågas jag, herre min”⁹.

Glömde resten av dikten, kan skriva sen jag när kommit till Baku. Av Ramiz Rövshan¹⁰.

Kvinnan: Han är mycket populär. Jag råkar ofta se hans dikter på de olika sociala medierna.

Konstnären: Jag är inte så ofta i de medierna. Känner inte till de andra, jag använder bara den här då och då.

Kvinnan: Ni gör rätt. Här försöker alla få dig tycka och känna samma som de. Om det finns några fem intressanta inlägg att läsa så inträffar det femtiofem ointressanta.

Konstnären: Det finns också fördelar med medier, som t.ex. kontakter, möjligheten att dela med sig något. Människans behov för umgänge är lika stort som för mat och frisk luft.

Robinson Crusoe pratar med dockan som han tillverkade själv i sin ensamhet på den avlägsna ön. Det finns en tysk film, om jag inte minns fel *Escape from the GULAG* heter den. En tysk läkare hjälper en tysk fånge som har bestämt sig att fly från koncentrationslägret, han visar honom vägen. Ett av hans råd lyder så här: “ I ensamheten riskerar man att förlora sin röst.

Prata med dig själv, prata med träden om det behövs”. Den som saknar kontakter med andra pratar med sig själv. Och då brukar folk kalla den personen för en galning.

Kvinnan: Det är sant. Sociala kontakter är den bästa behandlingen av depression. Vi har en sluten kvinnogrupp här, i början var vi få, nu har vi blivit många. Här vågar vi berätta om alla våra bekymmer. Den gruppen räddade mig under depressionen. Det verkar som att kvinnor som har likadana problem som jag är samlade här. Jag berättade, de lyssnade. De berättade, vi

⁹ Översättning av Saadat Karimi

¹⁰ Ramiz Rovshan (1946-) är azerbajdzjansk poet

lyssnade. Sedan gav jag själv hjälp till flera kvinnor. När man känner att man behövs för någon känner man sig lycklig. Därför delar jag er uppfattning om betydelsen av det sociala umgänget.

Konstnären: Man får sin uppfattning om en person utifrån vilka böcker hen läser, vilka författare hen gillar, vilken musik hen lyssnar. Vilket litterärt verk, författare eller poet, musiker eller konstnär skulle Ni presentera till en person som inte känner Er ?

Kvinnan: Jag vill inte konkretisera för att jag kan inte besvara frågan entydigt. Kan uttrycka mig så här dock, böcker har med intelligensen att göra, jag älskar böcker som kräver högre intelligens. Musik har med själen att göra, alltså musik har koppling med sinnesstämningen. Således händer det ibland att rock tillbringar ro medan en lugn klassisk musik kan få själen att uppleva storm. Färger kan jag tycka är psykets avspegling, andens reflektion: svart – håller oss fast, grå- river sönder, vit – förnyar, rött – skrämmer, ljusblå - inspirerar, grön - lugnar ner, ger ro. Undrar om ni förstår hur jag tänker, om ni kan lära känna mig på det viset?

Konstnären: Jag kommer att lära känna Er med varje ord, med varje mening. Men nu måste jag fara. Jag ska resa idag så att jag måste börja göra mig i ordning. Det var mycket kul för mig att få samtala med er. Tackar så mycket. Jag kommer att skriva till Er så fort jag kan under resan.

Kvinnan: Trevlig resa! Skriv gärna!

Jag är i Mexiko. Kunde inte vandra och se huvudstaden så mycket. Hade tanken att besöka det berömda Chapultepek museet, men hann inte. Men nästa gång måste jag se det, vill studera det turkiska arvet även här. Har hört att det finns en hel del kvarlevor av urgamla turkar där.

Även ordet 'tepek' kommer från turkiska och betyder 'kulle', 'backe'. Det är mitt gamla intresse, jag brukar följa det turskiska spåret och utforska lite. Kan berätta för Er något som inträffade i Uzbekistan. Till en uzbekisk vän i Samarkand berättade jag om hur gammalt det turkiska folket är, om dess magnifika historia. Hämtade exempel om språkets utspridning med hjälp av olika ord, tolkade dess betydelse, till och med gjorde jag skämt av några, typ

‘Kamtjatka’ blir ‘Båten ankom’, ‘Madagaskar’ blir ‘Mashadi Asker’¹¹. Till slut svarade min uzbekiska vän på mina skämt så här: “Jo, vi uzbeker är också ett urgammalt folk. Det är vår “Amir aka” som upptäckte Amerika”.

....Befinner mig i staden Cancún som ligger vid Karibiska havet. Staden har oändliga stränder. Det är den största semesterorten i de här trakterna. På hotellet där jag bor, Grand Oasis Viva, har jag utsikten mot havet. Av någon anledning har jag tänkt hela dagen idag om filmen *Pirates of the Caribbean*. De lokala människorna är kortväxta, vänliga och trevliga.

Jag har svårt att tro att de är ättlingar till samma pirater...

Geraib¹² Det låter läskigt. Karib låter bättre....Karibiska havet, pirater i Karibiska havet...och deras ättlingar. Inte heller vi är lika våra förfäder som Koroglu, Babek¹³....Jag får lusten att följa med er på resor. Men nej, piraterna kan kidnappa mig och ni blir tvungen att bråka med piraterna på grund av mig. Och då kan ni inte fullfölja era ärenden. Nåväl, trevlig resa. Var rädd om er och skriv när ni kan så får jag veta vad som händer i andra delar av världen.

För två dagar sedan kom jag till Havanna. Hotellet som jag bor på hette *Hilton* fram till år 1959. Efter revolutionen bytte de namnet till *Habana Libre*, dvs. ’den fria Havanna’. Men nu är det nästan inga friheter kvar i det här landet. Härifrån, från hotellrummet, syns hela staden. Himlen och oceanen omfamnar varandra, himlens nedersta kant och oceanens översta kant överlappar varandra. Tänk att, denna omfamning kallar man horisont... Kuba är ett instängt land. Som forna Sovjet. Ni kan inte minnas den tiden. Kommunisterna har ännu inte kunnat bilda kommunismen som de hade lovat. Förmodligen tror de inte själva på det nå mer.

¹¹ ‘asker’ betyder ‘soldat’ i översättningen från turkiska.

¹² Betyder ‘Karibien’ på azerbajdzjansk turkiska.

¹³ Nationella hjältar i den azerbajdzjanska folkloren

Nåväl... Internet är ett problem här. Det finns bara på det här hotellet och det är tillgängligt från klockan 9 på morgonen till klockan 9 på kvällen. Tro mig, det tog 45 minuter för mig att skriva ner dessa några rader. Folk väntar i kön. Jag måste logga ut.

I Havanna finns ett ställe som påminner mig om vår Torgovaja. Där säljer man souvenirer och målarkonstverk. Det är kul att kolla på. Det finns massor med bra målarkonst, men bland dem kan man inte hitta ett verk som är ägnat åt något annat ämne än den officiella ideologin.

Huvudtemat är bilar. Det mesta är 1940-50 -talens bilar. Man kan se bilar från 30-talet, även 20-talet. Träffade en bilförare som tryckte på signalhornet och sa stolt att bilen var från 1914. Gamla bilar är märkesgrejer i Kuba lika som cigarrer, som Che Guevara. Jag antar att när gränserna ska öppnas kommer de att börja sina första affärer med bilars sälj och köp. Vad som intresserar mig ...

Internetanslutningen avbröts plötsligt igår. Det fanns inget internet på hela dagen. Här kan jag inte få tag på Er online. Nio timmars tidsskillnad, Ni sover nu, troligtvis. Men ni läser i alla fall mina inlägg. Vad var det jag skrev sist igår? Jo...bilar. Men det är inte bilar jag är intresserad av, utan av målarkonst. Äntligen hittade jag verk som jag verkligen var ute efter. Föraren av cykeltaxin tog mig genom de trånga stinkande gatorna. Vi gick in i hemmet till en målarkonstnär, han var så mager, hans hud var så solbränd och det verkade som att han hade ingen ork att raka sig. Det var en halvmörk källare... Herre Gud, går det att bo här, tänkte jag. Det kändes så fruktansvärt trist. Men! Kolla på hans verk! Tavlorna till salu hade han ställt fram. Inne i skåpet hade han sina mästerverk. Jag hade läst om deras berömda surrealistiska målarkonstnärer, bland annat Jorge Camacho, Wifredo Lam, hade sett deras bilder. Och denna målare var inte alls sämre än dem. Jag är säker på att den tiden kommer då bilder av denna stackare målaren kommer att uppskattas mycket högt, ska säljas mycket dyrt. Men själv kommer han knappast att leva till dess och få uppleva det. Har ni läst W. Somerset Maughams "Månen och silverslanten"? Läs den gärna. Det är en sorglig berättelse om en konstnärs liv, en av de romaner som beskriver konstnärers (o)lyckliga öde. I alla fall ... endast för 20 dollar köpte jag en fantastisk målning... Jag ska se om jag kan få tillstånd av myndigheterna här för att jag vill inbjuda honom officiellt till den stora utställningen som vi organiserar inom

UNESCOs projekt. Han är ett geni, ett geni som ingen känner till... Jag måste logga ut igen. I morgon ska vi resa till andra städer, vi har hyrt en bil. Jag ska besöka alla ställen i det här landet. Kommer inte att ha tillgång till internet. Ska skriva sen. Hejdå än så länge.

Hade inte varit inne på facebook de senaste dagarna, era skrivningar har jag nyss läst. Jag mindes Salvador Dali. Han accepterade inte konstnärers fattigdom. Ni kanske har läst om det, han skrev i sina memoarer att redan i sina unga år hade han lovat sig att erfara fängelsevistelse så snart som möjligt samt att bli miljonär utan några särskilda ansträngningar. Han lyckades med båda. Dessa är hans ord: ”Det allra enklaste sättet att undvika kompromisser på grund av guld är att äga det själv. Vilken tjänst som helst förlorar sin betydelse när man har pengar. En hjälte betjänar aldrig! En hjälte är den absoluta motsatsen till en tjänare”. Lycka till på alla era resor.

Hej. Jag återvänder. Om två dagar är jag i Baku. Javisst, Dali är ett geni! Också Buñuel som arbetade med honom och Lorca som var vän med honom var genier. Tänk dig de tre tillsammans! Tre genier, triangeln Dali- Lorca- Buñuel - triangeln Frihet-Konst-Kärlek.

Välkommen Salvador Dali!

Kapitel 2

”Lillian Gish”

Skrivningarna var av en sorts upptäcktskaraktär, det verkar som att i början demonstrerar de sitt intellekt för varandra. Med tanken på att det kommer att betunga texten ville jag åtgärda det, men snart ändrade jag mig. Folk som presenterar sig för varandra via sociala medier brukar visa upp sig intellektuella. Eftersom det inte är en fysisk träff där män kan ta hjälp av sin karisma, sina attityder och kvinnor kan ta hjälp av sin skönhet, sina gester och parfymdofter för att skapa intryck hos sin samtalspartner, blir det enda sättet att tala om sig själv är att visa sina kunskaper. Således valde jag att inte ta bort något av deras inlägg. För att behålla det naturliga flödet valde jag att inte lägga till något heller. Vid de upprepade läsningarna insåg jag att det är just informationsrikedomen som gör texterna intressanta.

Hemlandet möter oss på flygplatsen. Så fort man landat här hyser man blandade känslor. Delvis känns det hemma, på eget ställe, delvis främmande. Speciellt känns det så komplicerat efter att man varit borta länge. Du kommer till ett för dig välbekant ställe, men det förflutna börjar du minnas bit för bit, ditt minne repareras så småningom. Du vet säkert att du har sett det någonstans, någon gång, men du minns inte fullständigt. För att återkalla minnen behöver du tänka. Fransmän kallar det déjà vu, alltså ’redan har sett’. Men liksom inte i verkligheten, utan i dina illusioner, liksom du inte var deltagande vid detta utan du var bara iakttagande. Du känner dig främmande där du egentligen hör till ...

Jag kom igår. Kunde inte vara på nätet igår kväll, var så trött så jag somnade direkt. Det verkar som att för att chatta med Er online behöver jag resa bort.

Jag ska inte fråga hur ni mår, anar själv. Ledsen för er skull, för att de som har vistats länge i ett annat land och vant sig vid deras levnadssätt brukar ha svårt att anpassa sig vid återvändning ett tag. Det finns till och med såna som blivit deprimerade. Känner flera som har bott och jobbat i något västeuropeiskt land, även en släkting till mig som studerade i USA och återvände, de kunde inte anpassa sig återigen här hemma och därför flyttade dit de kom ifrån. Levnadssätten och villkoren är olika. När det gäller resor, jag har rest utomlands ganska

mycket men inte över Atlanten. Skulle gärna göra det, men oavsett vart jag åker skulle jag återvända hem. Jag kan inte ens föreställa mig mitt liv på något annat ställe än Baku. Jag har det bra här. Jag ser att inte heller ni kan vara utan hemlandet. För känslomässiga människor blir livet utanför hemlandet till tragedi. Därför säger jag 'Välkommen hem'!

Konstnären: Ni har inte varit inloggad i flera dagar. Ärligt talat, jag började sakna Er. Kan vi inte träffas?

Kvinnan: Det sägs att sluppen föds av det nödvändiga. En vänskap skapas av behovet för vänskap. Hoppas på att vi båda kommer att kunna bevara den nya vänskapen som uppstått mellan oss. Vi kan absolut träffas, men i nuläget har jag mycket att göra. Det sker nedskärningar på min arbetsplats, det kan sannolikt röra även mig. Därför söker jag nytt jobb. Så fort jag har klarat mina bekymmer ska vi fika tillsammans. Vi ses så klart.

Konstnären: Om jag inte minns fel är detta vår första chatt online i Baku... Arbetslöshet börjar verkligen bli ett stort problem i samhället. Jag råkade se Er bland de tävlande i urvalet till programledare på en ny TV kanal. Den gick kanske för länge sen. Hur är läget där?

Kvinnan: Uppriktigt talat, jobb är inte ett problem för dem som tror på sig själva, på sina förmågor. Jag anser mig vara en sån person. Tävlingen... Det var länge sen.... hade nästan glömt bort det. Er minns jag inte där. Var ni i juryn?

Konstnären: Om ni googlar på ert för-och efternamn kommer ni att se uppgifter om er. Jag läste alltså på Google.

Kvinnan: Tack för informationen. Blev förvånad dock att ni är så nyfiken på mig.

Konstnären: Varför blev ni förvånad då?

Kvinnan: Vet inte, det känns lite märkligt. Tycker inte att det är normalt för en vanlig vänskapsrelation. Jag kan ju berätta själv vad ni är intresserad av att veta om mig...

Konstnären: Det var ingen särskild undersökning. Absolut inte, jag lovar. Så där bara, jag matade in ditt namn och såg att det finns lite uppgifter om dig.

Kvinnan: Hur som helst, tack för att du sa det.

Konstnären: Snälla, oroa er inte. Det är egentligen inte min stil att olovligen komma in i någon annans privatliv. I vår internetepok förblir ingenting hemligt. Jag tycker inte att det är något dåligt, åtminstone skulle jag då inte skriva till Er.

Jag respekterar er, till och med beundrar er Konstnären! Nej, jag tog inte illa upp. Förstår att ni vill veta mer om personen som ni pratar med.

Deltog på ett tufft möte idag. Vi vill anordna en internationell utställning för konstnärer från islamiska länder. Diskuterade sponsringsfrågan med Oljebolaget. Ser ut som jag inte lyckades att intressera dem i frågan. De vill inte begränsa utställningen till islamiska länderna. Självt tycker jag att vi kan omvandla Baku till kulturcentrum av den islamiska världen. Precis som för hundra år sedan då oljeboomen blev starten för stor utveckling kan vi också nu bygga regionens välutvecklade samhälle. För det har vi både finanser och begåvade människor. Tyvärr är våra verkställande ledare inte så duktiga på det. Vi kommer att få ett slutgiltigt besked inom kort. Hur går det med ert jobb? Vad undersöker ni nuförtiden?

Det finns mening i varje händelse, det finns tur i oturen. De troende menar att bara Gud vet vad som är till fördel och vad som är till vår nackdel även när vi ivrigt hävdar att vi vet att det är bäst för oss. Inga förändringar i mitt jobb än så länge. Jag tror att jag inte kommer att drabbas av nedskärningen. Jag får den känslan av chefen. Våra forskningsinriktningar är av varierande arter. Sociala frågor eller olika typer av marknadsundersökningar.

Konstnären: Tyvärr kan ni inte heller chatta på dagarna så mycket. Jag har blivit så van att chatta med Er så jag börjar sakna Er när ni inte är online.

Kvinnan: Tack, det är trevligt för mig också att ha samtal med er.

Konstnären: Har ni tid nu? Hur kan man byta huvudbilden här? Kan ni förklara det för mig?

Kvinnan: Bläddra i dina Bilder, välj den önskade bilden och klicka sedan på ordet

'huvudbild'. Ni har ett intressant jobb. Vad jag förstår är ni inte bara konstnär utan också organisatör, ni organiserar, arrangerar konferenser och utställningar. Jag har kollat på era bilder, ni har varit i jättemånga länder runt om i världen. Även era texter är intressanta.

Konstnären: Jo, har skrivit en del artiklar för tidskrifter. Skriver då och då. Men på senaste tiden har jag inte haft lust att skriva. De fotoreportagen är en tiondel av mina artiklar och det var vännerna som insisterade på att jag ska skriva. Jo, det var enkelt att byta bild här. Det gick bra, tack.

Fastän ni är målarkonstnär finns det mera av er som fotograf här. Ni har inte laddat upp en enda egen målning, men det finns många intressanta foton. Varför lägger ni inte ut era målningar, är det för att någon kan stjäla dem? Gömmer ni dem? Vilka målarkonstnärer tycker ni om? Tack vare vilka blev ni förälskad i målarkonsten?

Fotografierna illustrerar det yttre livet, det är mitt fritidsintresse, jag lägger ut dem och de är tillgängligt för alla. Pensel, palett, målarduk, färger och målning hör till den inre världen. Att synliggöra den inre världen är en lång process. Jag har haft målningar som stått inåtvända mot väggen på min verkstad i flera dagar fast de var färdiga. Det är inte så lätt att de får passera min inre "tävling". Därför är jag sträng mot dem.

...Konstnärer som jag älskarde är många. Men jag är förtrollad av Monet. Bland våra azerbajdzjanska målarkonstnärer är Settar Bahlulzade närmast min själ. De har skapat nya färger liksom. Det är liksom Gud har delegerat en av sina missioner till dem på jorden att skapa vissa färger, de som han inte hunnit med själv. Färger som finns i deras målningar kan

man aldrig se på något annat ställe. De har liksom hämtat färger hit från en annan värld. De två har liksom fått samma intryck av moder natur. De ser på världen med samma syn. Settars målning *Vid Godjalälven* är liksom komplettering av Monets *Pourvilles kust*. Jag skulle vilja prata med 'Du' med varandra i stället för 'Ni', om det är OK för er. Trots att 'Ni' används för att visa respekt innebär det också en viss distansering, jag föredrar 'Du' för då känner man mer närhet.

Ok, det går bra för mig. Att tilltala varandra med 'Du' behöver ju inte innebära mindre respekt. Ni har publicerat en av era bilder med rubriken *Den fria mannen*. Vad innebär frihet för er?

Den fria mannen är en retorisk benämning av bilden som jag tog framför statyn Frihetsgudinnan i New York. Lite patos, lite retorik är det förstås. Frihet innebär för mig att möjligheten att yttra sina tankar så att ingen kan kväva det. Man kan avbryta en, kan tysta ned en, kan begränsa ens handlingar, men ens tankar tillhör enbart hen själv.

Individens tankar formas av den miljön man lever i, av det livet man haft. Bolsjevikerna våldtog, inskränkte även människors tänkande, människors förnuft. De lyckades kväva människors kärlek för frihet även i deras tankar.

Nej, kommunisterna lyckades inte påverka förnuftet och tänkande hos de fria människorna. Om det vore möjligt då skulle de inte behöva genomföra mord och repressalier på miljoner människor. De mördade just de frisinnaade människorna och i stället skapade de den människotypen vars förnuft och tänkande de kunde påverka. Detta beskrivs väl i George Orwells roman *1984*.

Frihetskänslan föds inte enbart av livsstilen, utan överförs också med ärftlighet. De som inte känner frihet blir hjälplösa och de frisinnade blir drabbade av massor av lidanden.

Bara de som vet vad frihet innebär brukar söka förståelse för saker och ting. Din tanke om att frihetskänslan föds inte enbart av livsstilen, utan också överförs med ärftlighet är diskutabel. Ni kanske har läst *Prinsen och Tiggargossen*, där Tom är så fri i sina tankar, men det hade han inte ärvt.

Det är svårare att bevara friheten än att skaffa den. Välfärd uppstår när man har haft friheten i flera generationer. Kommer Tom att kunna överföra sin frihet till sina efterföljare? Frihet liknar en dyr vas, man fattar dess värde efter att man förlorat den.

Precis som i allt annat: ibland inser man värdet av något först efter man förlorat det. Men det är inte alltid så, inte alltid förstår människan det äkta värdet av det hen förlorat. Värdet av vad eller vilka har vi insett hittills? För mig innebär begreppet frihet att vara av en individuell karaktär. Det är omöjligt att ha en total frihet, typ alla samtidigt.

Ett intressant förhållningssätt. Jag kan hålla med. Den sista meningen ska jag skriva ned i min anteckningsbok. OK, men var finns friheten – i hjärnan, i hjärtat, ute, i dalarna?

Var som helst, huvudsaken att du kan uppleva det, det kan uppleva dig. När vi menar frihet associerar vi först och främst med himlen, med den ändlösa horisonten. Men ibland kan man uppleva friheten inom de fyra väggarna, till och med i fängelse. Jag kan berätta en historia. Händelsen ägde rum i Kazakstan. Det var en varm sommardag, vi var på en av de bästa restaurangerna i Almaty på middag efter invigningen av vår utställning. När vi kollade på var vi skulle sitta föreslog vår kazakiska vän ett rum. Han ville alltså inte att de andra skulle höra

vad konstnärer som kommit från olika delar av världen, ”de fria själarna” så att säga, pratar om. Men vi, de fria barnen av den fria världen, föredrog att välja ett bord ute i friska luften, under mullbärsträden. Han accepterade detta fast inte så helhjärtat. Mitt i middagen när vi hade så trevligt under samtalen kom nya gäster och tog bordet bredvid, det var några stiliga män. Så som restaurangpersonalen vimlade sig om ett mycket gott bemötande kunde man fatta att de var för samhället viktiga personer. Vår värd, han som hade inbjudit oss, blev nervös och orolig. Ett vanligt ord sagt av någon av oss framkallade misstänksamma blickar hos de nya gästerna. Jag fångade sidoblicker på vår kazakiske vän hos en av de nya gästerna med skelande ögon när han tjuvtittade då och då. Vår vän kände igen mannen med de skelande ögonen. Genom att avläsa hans blickar kunde jag ”höra” hur hans hjärtklappning steg vid den andra änden av bordet. Det kändes tungt att se honom som stackare. De vid grannbordet var regeringspersoner. Nu fattade vi anledningen till varför vår vän ville sitta isolerat. I den stunden fanns alltså friheten för honom i det slutna rummet. Därför menar jag att ibland upplevs friheten inte i den öppna naturen, utan inom de fyra väggarna, även i den stickande mögelluktande källaren.

Det gick inte få tag på varann online på flera dagar. Jag vet, det är på grund av mig. Men tro mig, jag gillar mycket att kommunicera med er. Tror ni på slumpen, eller tycker ni att allting är förutbestämt? Jag kom på denna tanke när jag tänkte på hur vi blev vänner.

Jo, det är svårt att få tag på dig. Jag har två olika svar på din fråga. Det ena är fatalisters svar, det kan du själv. Det andra är svar typiskt för dem som tror på slumpen. År 1785 när den franske sjöfarare och upptäcktsresande La Pérouse fick uppdraget av regeringen att kartlägga Stilla havet vägrade han att inkludera i sitt team Napoleon som studerade på Krigshögskolan i Paris på den tiden. La Pérouse som avslöj hans ansökan antog istället en som kunde astronomi. Omständigheterna gick till så att fartyget med besättningsmännen som är känt i historien med namnet La Pérouse expeditionen kom aldrig tillbaka. Hur skulle Europas senare historia blivit om även Napoleon var med på samma olyckliga resa? Det återstår bara göra antaganden. Hur ska vi tolka det nu, är det slumpen eller ödet, det förutbestämda? Ärligt talat vet jag inte.

Kvinnan: Egentligen ville jag testa er lite, ville se hur ni resonerar kring detta. Måste tala om att jag blev imponerad. Än en gång fick jag bekräftelsen på att ni är rätt person att ha samtal med. Tackar!

Konstnären: Hur länge ska du testa mig? Jag accepterar vänner utan testning.

Kvinnan: Det var inte illament. Bortse... Vill säga en sak. Har studerat sociologi de senaste åren. Vet inte vad det beror på, yrkesskada eller min natur, det funkar inte för mig att ha relation med en som inte känner sig själsligt fri. Ni har stort hjärta, jag blev säker på det. Men jag behövde ställa frågor för att lära känna er. Ok, det räcker för idag. Jag måste logga ut. Vi hörs.

Konstnären: Nej, jag tog inte illa upp. Men varför fortsätter du med 'Ni'?

Kvinnan: Ursäkta, det var svårt att plötsligt gå över till 'Du', det tar kanske tid. Hej så länge.
Konstnären: Hej.

Du har tålamod, det har inte jag. Skulle vilja ta dig till fjällen. Vet du vart nämligen? Galaalty, där tornet ligger. Jag älskar det stället. Förutom Karabach saknar jag berg, floder, skog, de finns liksom inte för mig. Inget annat kan ersätta doften av Galaalty. När man tittar ned från Tjiraqtornet och ser den oändliga horisonten tappar man bort sig i sina dagdrömmar, det blir som att gå steg för steg genom århundradena... Också Juhuttornet i Krim påminner om Shusha... Jag behöver berg! En dag ska jag ta dig dit, då ska vi prata och filosofera länge om berg. Jag ska berätta för dig om kopplingen mellan bergen och egenskaper av människor som bor där. Vet du, människor som är uppväxta i bergen brukar vara stränga som bergen, men det bara verkar så utseendemässigt. Om man lär känna de människorna så inser man att de är så snälla och vänliga, till och med naiva kan jag säga. Bergsklimatet är hårt, det är inget att skämta om, man behöver anpassa sig till det, annars blir det konsekvenser... Människor som växt upp i bergen har förvärvat själva bergens karaktär: stränga men uppriktiga.

Kvinnan: Jag vet inte vad jag ska tro, slumpen eller nödvändigheten, men jag själv kommer därifrån. Jag älskar Galaalty med! I morgon är Alla helgonsdag, vi ska dit i morgon för att

besöka min mammas och nära släktingars grav. Förföljer du mig? Tar du medvetet upp samtalet om Galaalty? Du kanske vet att jag ska åka dit i morgon?

Konstnären: Är det sant?! Du skojar! Tro mig jag hade ingen aning. De ställen är verkligen de käraste för mig. Vilken tid ska ni åka?

Kvinnan: Tidigt på morgonen, hela familjen.

Konstnären: Du har aldrig berättat något om din familj.

Kvinnan: Jag har pappa och en bror. En gång i tiden hade jag en syster. Brorsan är gift och jag är faster till hans barn.

Konstnären: Kan vi träffas där imorgon? Du kan bara säga vilken tid och var du ska befinna dig. Jag tycker att det blir ett perfekt ställe för den första träffen. Vad tycker du?

Kvinnan: Nej, jag gillar inte såna träffar.

Konstnären: OK, jag kan väl se dig på avstånd.

Kvinnan: Nej, sa jag!

Konstnären: Ok, jag förstår...

Kvinnan: vad förstår du? Jag vill inte att folk ska missförstå eller undra ... Jag gillar inte när folk blir nyfikna på mina privata angelägenheter.

Konstnären: Jag trodde du var en emanciperad tjej.

Kvinnan: Jo, jag är fri i alla mina handlingar, jag är inte beroende av någon. Helt enkelt, känner jag mig inte redo för träffen. Och inte bara med dig, överhuvudtaget undviker jag människor, jag orkar inte... Märkligt nog att jag kan chatta med dig. Du har liksom en kraft att hålla kvar människan. Det är trevligt att ha samtal med dig men att träffas vill jag inte.

Konstnären: Det finns säkert en seriös anledning för det. Någon har kränkt dig, har gjort dig illa, mycket illa skulle jag tro.

Kvinnan: Kränkning... om det var bara så... I alla fall, vill inte gå in på det...

Konstnären: Du hade skrivit att du gillade mina fotobilder. Vilken av tjejerna i mitt album tror du liknar dig?

Kvinnan: Ska kolla en gång till... Jag tror tjejen mellan två kolonner som spelar fiol.

Konstnären: Okeejjj, förklara, varför?

Kvinnan: Jag tror att du alltid har letat efter den tjejen, jag tror du ser likheter mellan mig och den tjejen. Du vill uppleva världen från hennes vinkel under melodin som hon spelar.

Konstnären: Jag tog den bilden i Istanbul, på Dolmabahçe palatset. Vi hade unga konstnärers utställning och efter invigningen hade vi festlig middag. Tjejen spelade med orkestern där.

Du kan inte föreställa dig, jag är så glad att lära känna dig. Jag trodde att det inte fanns människor kvar att ha intressanta samtal med. Du förstår mig så lätt... Jag har alltid beundrat kloka människor, särskilt kloka kvinnor. Förr i tiden träffade jag såna ofta, men inte de senare åren. Det verkar som att du är den klokaste...

Va !... den klokaste. Helt enkelt när man pratar med killar behöver man se på saker ur deras prisma. Människor brukar kunna tala med vem som helst på det språket de vill. De håller tyst vid två fall: antingen vet de inte något eller vill de inte dela med sig. Men vi håller inte tyst, vi delar med oss det vi kan och lär oss det vi inte kan.

Att vara klok innebär nödvändigtvis inte att man läser mycket, reser och kan mycket, utan det har med individens analysförmåga att göra. Det gäller att kunna analysera det inträffade. Som det sägs i ett talesätt, man behöver inte dricka hela havet för att uppfatta dess smak, det räcker att få smaka en klunk. För den kloke räcker det med lite för att kunna dra slutsats.

Kvinnan: Jag tror att du har två söner.

Konstnären: och hur många döttrar?

Kvinnan: Inga döttrar.

Konstnären: varför tror du det?

Kvinnan: Du ser ut som en typisk pojkpappa. Du har familj och familjen är din status. Du har möjligen en dotter, men det kan man inte tyda av din karaktär. Hade läst någonstans att barnen har påverkan på individens karaktär. Skillnader mellan att vara tjejförälder och killförälder är mer uppenbara hos muslimer. Det känns som att killföräldrar ser mer säkra och trygga ut.

Konstnären: intressant. Det viktigaste är inte vad tanken resulterar i. Det viktigaste är hur man resonerar, om resonemangets vektor är rätt. Tankens resultat beror på hur man analyserar. Du kan detta.

Kvinnan: Detta är mitt arbete, att analysera människor ordlöst...

Konstnären: Du är en duktig "arbetstagare". En sådan arbetstagare bör få vad den förtjänat! Jag kan prata med dig i timmar. Jag måste tyvärr logga ut nu, men jag hoppas att se dig åtminstone i mina drömmar.

Kvinnan: Sköt om dig.

Konstnären: Med hoppet att våra själar ska träffas i Galaalty himmeln.

Här kan man se vänners födelsedatum, men det står ingenting på din sida. Varför? Vilde du inte offentliggöra det? När är du född? Fastän det inte är svårt att ta reda på det via Google... Jag förstår inte de som döljer sin ålder. Det måste vara ett av komplexen kvinnor har. En mans kärlek för en kvinna påverkas väl inte av hennes ålder. Det har väl inget med hennes ålder att göra! Åldern är inte det främsta kriteriet en man värderar hos en kvinna.

Vad spelar det för roll... Födelsedatum, ålder, allt det här är bara statistik. Det man önskar från hjärtat kan man uttrycka vilken dag som helst på året. För det behöver man inte vänta till en speciell dag. Jag tycker att det inte är äkta att uttrycka sina känslor på speciella dagar, i samband med konkreta händelser. Om jag kunde så skulle jag till och med jämfördela känslorna mellan årets alla olika dagar för att förlänga deras liv. En kedjas hållfasthet beror på dess ringars lika fasthet. Också kärlekens styrka ligger i dess evighet och kontinuitet. En kedja går sönder i dess svagaste ring, kärlek i pausen, vid avbrottet. Känslor liknar pärlors ordning. På avstånd ser det ut som att den fina, vackra, attraktiva ordningen kan aldrig förstöras, men vid den minsta oförsiktiga beröringen kan pärlorna splittras åt olika håll. Och då känns det smärtsamt för den som har känslor, den som rörde vid dem plågas.

Konstnären: Men mitt förhållningssätt är annorlunda. Du har den principen ”för att vara tillsammans ha det lite men alltid”. Men jag menar att ”låt det vara en gång men fullständigt”. Det du menar blir onyttigt ibland. Tänk dig att man har energi som kan räcka för ett år, men man ska enbart tända en lampa. Man lever inte i mörker, men man kan inte göra något annat. Och så tänk dig att man kan använda samma energi för att brygga te och njuta av det, kan ansluta datorn till internet, brevväxla med en vacker tjej och lägga grunden för en apofeoz kärlek. Man kan till och med värma rummet om man fryser. Så klart, man kan också använda den mer effektivt...

Kvinnan: Man kan måla ett mästerverk som hela världen kan fascineras av, eller hur?

Konstnären: Vad bra att jag fick tag på dig här ...Jag gillar folk som fattar och uppskattar humor. ”Mästerverk som hela världen fascineras av” skapades väl före ”Iljitjs¹⁴ lampa”.

Kvinna: Ej, min vän, du som vill ha det ”fullständigt” på en gång, vad skulle du göra med atomen? Hur många hem, hur många städer skulle man kunna belysa i dagar, i månader med den atomen som användes för atombomben som fälldes över Hiroshima. Tänk hur många kärlekar som du menar dog på ”en gång”!

Konstnären: Miljoner år har världen blivit belyst utan den ”engångsatomen”. Men ingen fascineras över det. När det gäller Hiroshima så var det så fruktansvärt, på jorden var det häpnadsväckande för hela befolkningen och i himlen för Herren. Det fanns 80 års musikers liv

¹⁴ Vladimir Iljitj Lenin.

som spenderades på restauranger, men också Asaf Zeynallys¹⁵ 21 års liv, Schuberts 31 års liv, Mozarts 35 års liv.

Kvinnan: Vad tror du, om man kunde komprimera den 80 åriges liv till 30 år, skulle han kunna bli en genialisk musiker?

Konstnären: Om vi kan tänka oss livet som energi skulle han kanske ...

Du har inte syns i flera dagar. Har det hänt nåt? Är allt väl? Eller har jag sagt nåt olämpligt, du tagit illa upp? Jag är väldigt förtjust i din nya bild. Vill prata med dig. Det går inte få tag i dig på dagarna. Och på kvällar förviner du plötsligt precis som skimrande stjärnor. På den andra sidan av allt det synliga finns saker vi inte ser, liksom miljarder stjärnor som blir osynliga under dagsljus när solen gömmer dem på den andra sidan. Det är likadant med dig, du förvandlas till den osynliga bakom den synliga. Vad har hänt? Du hade sagt att du har mycket att göra på jobbet. Finns det något annat? Jag verkar kanske för nyfiken, men jag tänker på dig.

Tack för alla fina ord du har skrivit. Och tack att du bryr dig om mig. Män anar inte ens hur mycket kvinnor gillar detta. Kvinnor är mycket duktigare på att dölja sina känslor. Samtidigt vill kvinnan att mannen ska uttrycka sina känslor, hon förväntar sig detta. Jag tycker om att ha kontakt med dig. Gud ske lov, jag ska se till att vi träffas och umgås. Sköt om dig. Ha det gott.

Vi ses!

Konstnären: Jag försökte definiera din sinnesstämning. Även analyserade. Har flera varianter. Men det liknar mer fallet då tjejen tvingas gifta sig. Ej tjejen, de kanske gifter bort dig, och du

¹⁵ Asaf Zeynally (1909-1932), en stor azerbajdzjansk kompositör, tonsättare och pianist.

talat inte om det! ... Ge mig en tid då jag kan ringa dig. Vill inte ringa olämpligt. Skriv en konkret tid. Du syns inte på Messenger heller på dagarna.

Kvinnan: ...

Konstnären: Jag vet att du är här. Det lyser grönt på din status.

Kvinnan: Hej! Ärligt sagt, jag är glad att du analyserar mig så mycket. Men din slutsats är felaktig. Jag är inte den typen som man kan tvinga till giftermål. Jag är väl en fri tjej i det fria landet. Allt är väl. Oroa dig inte. Har mycket att göra, helt enkelt. Mycket upptagen.

Konstnären: Javisst, jag skojade bara, eller gjorde ett mycket osäkert antagande... Vanligtvis slutar våra tjejer vänskapen med killar när de gifter sig. Jag känner att du inte är en sådan, att du inte accepterar tvång. En del människor blir ännu hårdare ju mer de upplever tvång...

Kvinnan: Var befinner du dig nu? Vad håller du på med nu? Du ser trött ut i den här bilden.

Konstnären: Har varit inne i min verkstad hela dagen. Vill avsluta en målning. Det är inte mycket kvar att slutföra, men det räcker för idag. Nu har jag kommit hit, leker med bilderna, laddar upp en, tar bort en annan. Jo, i den senaste bilden ser jag trött ut. Grabbarna från tidningen hade skickat den i morse. Den var tagen på bokpresentationen på Absheron hotellet typ fyra-fem år sedan, på en het sommardag. Men jag är förälskad i din senaste bild. Den är retroaktiv, ögonen är mer klara i den. Här påminner du mig om skådespelerskan i nittonhundra tjugotalets stumfilmer Lillian Gish. Du som läst till filmregissör känner säkert henne. Kolla här, skickar länken.

Kvinnan: Menar du att jag är lik henne? Jag ser inte dålig ut i dina ögon ... Men hon ser lite spröd och hjälplös ut, jag är ju elak.

Konstnären: Alla skådespelerskor är lite spröda och hjälplösa trots att de försöker dölja det...

Kvinnan: Också skådespelare!!!

Konstnären: Men regissörer brukar vara elaka precis som du. På tal om det, varför jobbar du inte med ditt yrke?

Kvinnan: Jag förstår att det är viktigt att älska yrket, jag älskar regissöryrket. Men jag tycker att miljön också är en viktig faktor. Här har vi inte en sådan miljö. Jag och några vänner hade

tillsammans skapat en studio. Vi hade stora drömmar och ambitioner. Jag hann att skapa några reklamer och musikklipp. Det var ett lidande för mig att handskas med de smaklösa företagsledarna och löjliga artisterna. Vännerna fortsätter, men jag lämnade det jobbet. Vill inte ens tala om svårigheterna med att skapa biofilmer och teater i vårt samhälle i dagsläget. Vi hade så många begåvade personer i yrket en gång i tiden, de flesta var tvungna att lämna yrket. De som är kvar fuskar ju, de vet det själva mycket väl.

Konstnären: Håller med, miljön är en avgörande faktor. Det finns ett område i Paris som heter Montparnasse. I början av nittonhundratalet hade dess billiga caféer och lägenheter skapat möjligheten att de begåvade konstnärerna från världens alla hörn samlades där. På Montparnasses kabaréer och caféer fanns det utrymme för målar-konstnärer, artister, skådespelare, poeter och musiker som trodde på sig själva och ville förverkliga sig själva. Det var verkligen en samling av de intellektuella. Merparten av den tidens genier fick uppstarten för sina succéer som konstnärer just genom detta område. Även Baku hade en liknande period. Under min ungdomstid, även före den, hyreslägenheter på Sovetskijområdet, källarna i de billiga caféerna i centrala stan, särskilt tehuset "Azheft" var de ställen där de olika konstnärerna samlades. Numera finns inte såna ställen. Den riktiga konsten skapas inte i de glamourösa slotten. Minns inte vem som sade det, det lyder ungefär så här: "Den verkliga konsten kommer upp ur sopdumpar". Jag förstår dig, från den första blicken kan man tro att ungdomen idag har alla möjligheter för att förverkliga sig själv, men det är inte så. Det är möjligen så att nuförtiden finns det många ställen där man kan presentera sig, men det behövs ju också en miljö där man kan finslipa personens talang, låta honom eller henne få erfarenhet...

Varför berättade jag om Paris? För nuvarande läser jag boken *Jours Parisiens* av Banine. Jag tror att jag kommer att läsa ut den i kväll. Har du läst den? Rekommenderar. Vill inte säga du liknar henne, men det finns paralleller med dig och huvudkaraktären.

Kvinnan: Nej, jag har inte gjort det. Jag blev intresserad. På vilket sätt finner du liknelser eller paralleller, i vadå?

Konstnären: Den första uppfattningen om romanen kan vara att det är en glad berättelse, men ganska snart inser man att den är ganska melankolisk. Den innehåller en hel del pessimistiska noter. Eller är det jag som tolkar det så. I alla fall, huvudkaraktären är lik dig på det viset att hon värderar självständigheten över allt. Hon är väl medveten om vad friheten innebär och därför strävar hon till den på alla möjliga sätt, men samtidigt vill hon bevara sina principer.

Jag vet inte än om hon kommer att kunna stå fast vid sina principer till det sista, i kväll kommer jag att få veta det. Innan vi träffas, om det blir möjligt och förstås om du vill, vill jag skapa hela din karaktär som jag föreställer mig, och sedan ska jag avstämma den med din verkliga karaktär.

Kvinnan: Det blir himla intressant för mig.

Konstnären: Se till att vi kan träffas och tar fika tillsammans.

Kvinnan: Det går bra.

Konstnären: På fritiden, på sina lediga tider kan alla träffas. Det är skillnad när man kan hitta en stund att träffas då man har fullt upp. En av de gamla shaherna¹⁶ hade sagt: “När jag äter plov¹⁷ på Novruz¹⁸ blir jag tillfreds med mig själv eftersom på högtiden kan alla äta plov”. Kruxet är i att kunna göra saken då ingen annan kan göra det. Många har chansen att kunna bli hjältar under ett krig. Däremot är det svårt att bli hjälte på den lugna fredliga tiden. Nåväl, det skriver jag bara så där... Ser fram emot vår träff...

Kvinnan: Min farmor brukade kalla Novruz för “tiden då de fattiga säljer sin dörr”, alltså även de fattigaste firade Novruz, lagade plov till vilket pris som helst, även om de var tvungna att sälja sina viktigaste ägodelar. ... Vi ses! Nu måste jag lägga av. Var rädd om dig.

Konstnären: Hej så länge, min fina Lillian Gish!

¹⁶ 'Shah' betyder monark, kung.

¹⁷ En populär huvudrätt, risrätt med lamm.

¹⁸ En högtid i Azerbajdzjan, firas som vårfest. I Iran firas det även som Nyår.

Kapitel 3

Sorgens tårar

Numera verkar det som att de inte skriver så ordentligt. De gör inte bara stavfel, utan också andra grammatiska fel. Som gamla vänner har de börjat att använda den lediga skrivstilen. För enkelhetens skull använder de de engelska skrivtecknen. Konstnären är lite mer trogen för de grammatiska reglerna, men Kvinnan förkortar orden, hon använder t.ex. 'tsk' för 'teşekkür', dvs. 'tack/tackar' eller så använder hon sig jättemycket av de olika "smile" symboler. Det verkar som att de vill uttrycka sina känslor och emotioner mera med symboler i stället för ord. Ibland skickar de länken till en lyrisk musik eller sång i stället för de ord de strävar att hitta, eller länken till en intressant webbartikel som kan förklara deras tankar. Jag tänkte att det blir onödigt att inkludera dem i denna berättelse. Jag menar bara att de känner varandra väl numera och förstår varandra enklare, utan ord, med tecken eller symboler.

Då och då för de ganska intima samtal. Det är möjligt att jag kommer att ta bort de delarna ur texten sedan framöver. Vet inte, kanske blir det bra att ha kvar. Vi får se.

Det är bara jag som skriver. Om inte jag initierar blir det inga samtal mellan oss. Kolla, du har inte skrivit något de senaste nio dagarna, du hör aldrig av dig. Det kan hända att du har blivit less på mig och tiger för artighetens skull... Jag har inte haft sådana hjärtliga konversationer med någon på länge. Kanske har jag behov av att skapa en egen saga, det vet jag inte. Enligt den gröna symbolen är du på chatten nu, du är online. Du måste inte svara så klart. Läs bara det jag skriver. Vet du varför poliser, som får till uppgift att sabotera demonstrationer, uppmanas att bära skyddsmasker? För att masken täcker inte enbart ansiktet, utan även döljer och skymmer människans värdighet, identitet, ansvarskänsla och barmhärtighet, typ enligt principen "svarta natten, svarta fågeln". Masken ändrar människans inre, förvandlar honom till en människa av den mörka världen. Har du sett den amerikanske filmen *Wolf*? Där lever Jack Nicholson som förvandlas till en varg som en vanlig varg på nätterna och lever som människa på dagarna. Poliser med skyddsmasker brukar begå mer brutaliteter än poliser utan masker, det har jag själv iakttagit. Masken döljer inte bara deras ansikten utan också deras mänsklighet, skulle man tro, typ "ingen ser, ingen känner". För mig är en äkta människa den som uppför sig lika i sin ensamhet som bland människor. Alla bär en sorts mask när de är ute. Jag har varit

helt ärlig och uppriktig med dig. Alla kan vara anonyma i sociala medier, man kan dölja sin riktiga identitet. Det är enklare att göra det på nätet, i den virtuella världen, jämfört med det i det verkliga livet. Men jag tycker inte att detta är vitsen med en social media. En social media skall vara till för dem som söker sig själva, en mötesplats för dem som har skapat sin saga. Jag tror att jag har funnit det som jag hade eftersökt länge. Jo, jag har gjort det... Jag har besvarat dig. Men jag har inte burit någon mask. Förlåt om jag besvarar dig mycket. Det händer ju ibland att det som den ena tycker är kul upplever den andra som något plågende. Ska jag avsluta denna saga?

I barndomen brukar man dela med sig, berätta allt för sin mamma eller andra närstående. Kanske därför upplever man sin barndom som den käraste perioden i sitt liv. Jag tycker att det är lycka, det är en förmån att få berätta saker. Man växer och successivt förlorar man de människor man kunde berätta sina känslor för. Ibland känner jag att du är en av dem, att jag kan berätta allt för dig. Det är konstigt att man kan öppna sig för en människa som man knappt känner... Denna söndag kväll vill jag inbjuda dig till ett ställe. Har du tid? Ska jag planera det?

Hej-san! Jag ska besvara din fråga ”Ska jag avsluta denna saga?” med citatet från poeten som jag tack vare dig började förstå och älska: ”Kanske Ja, kanske Nej!” Ser du, jag har köpt hans bok. Jag förstår dikter och känslomässigt upplever dem bättre på ryska. Men det gick bra för mig att förstå hans dikter. Det blev min första diktbok på vårt modersmål. Tyvärr har du tolkat min relation till dig felaktigt. Anledningen till att jag skriver sällan är tidsbristen. Du är en av de sällsynta äkta och adla människor som man kan träffa i vår moderna tid. Jag är alltid glad att få höra ifrån dig. Jag ska skriva till dig. Men nu måste jag göra annat.

Hej min vän! Hoppas allt är bra med dig. Jag vet inte hur jag ska tilltala dig: om jag säger ”kära människa” går jag kanske för långt, ”kamrat” då kommer jag att påminnas om de gamla kommunmedlemmarna. Det är bäst att jag använder mig av ”vän”. ”Kära vän” blir bäst. Kära vän, jag blev besviken när jag läste ditt senaste brev. Jag vet inte varför, men jag tror att du tolkar min relation till dig som att jag är nyckfull. Så är det inte. Man brukar särskilja människor utifrån deras tankeförmåga. Så gjorde jag. Från den första dagen vi började samtala

med varandra har jag njutit av det. Exempelvis, ganska snart har jag förstått att hos dig, personen med det munklika ansiktet slår ett milt hjärta. Du pratar om masker. Det går ju inte utan mask! Jag håller inte med dig. Masken driver inte människan till våldsamheter, masken bara döljer hur brutal människan kan vara. Det sägs att ögonen är själens spegel. Varför syns enbart ögonen igenom masken då? Jag tror att det är till för att kunna förmedla sanningen. Kära vän! Människan liknar tegel, ju mer man kokar det desto större hållfasthet har det. En mogen människa brukar vara starkare i sin själ. Vi har kommit nära varann trots så lite kontakter. Jag vet inte varför du tycker att vår relation är sagolik. Sagor är imaginära produkter. Jag vill stanna i det förflutna. Jag önskar att vara inne i dagen. Det kan förmedla mig om min existens som människa. Att bli bortglömd innebär att man inte är aktuell. Den som inte är aktuell kan inte vara intressant. Om jag har blivit ointressant för dig är det mitt fel. Fast jag skulle inte vilja det. Önskar dig allt gott. Dina ögon speglar inte din själ, jag kan inte se dig i dina ögon. Jag tror att det är dina händer som berättar om dig. Jag hade skrivit detta också tidigare. Du har alltid hållit dina händer öppna. Du drar dem inte undan, gömmer dem inte. Precis som i din profilbild. Bravo!

I en av gårdagens dagstidningar stod det att en kvinna hade mördat sin man på grund av svartsjuka till datorn. För flera år sedan hade jag läst om en spanjor som slängde ut sin fru från balkongen då hon störde honom när han kollade på fotboll. Jag har kanske reagerat likadant för din ”tidsbrist”. Det är lika vanligt som datoraktiviteter eller fotbollen. Ser du, man börjar bli elak av ingenting...

Jag hittar inte heller något bättre tilltalsord än ”kära”. Men i dess klassiska betydelse... eftersom nuförtiden används det ordet ganska ofta utan sin egentliga betydelse. Vi behöver kanske hitta ett annat uttryck för det ’dorogoj’¹⁹ som Marina Svetajeva använde sig av i sina brev till Rilke. Inte ens ’canım’²⁰ återger helt den betydelsen som jag menar. Våra författare bör fundera över det.

Min kära! Vad kan vara skönare än nyckfullheten av en vacker, naturlig och uppriktig kvinna? En man som inte kan njuta av en sådan nyckfullhet, vad kan han då? Varför lever han då? I min uppfattning innebär nyckfullhet, den som jag menar, värme, närhet, förtroende och kärlek.

¹⁹ ’Dorogoj’ betyder ’kära’ i ryskan.

²⁰ ’canım’ betyder ’min själ’, ’älskling’ i turkiskan.

Så att du har fel, du har inte varit nyckfull med mig än. Det har inte något att göra med det gamla turkiska uttrycket ”för mycket flört gör mannen less”... Du har intressanta tankar om det förflutna och nuet. Jag förstår dig och håller med dig i det sammanhanget du menade. Men man kan tänka även från en annan infallsvinkel. Om man kollar från den infallsvinkeln så finns det varken ’det förflutna’ eller ’nuet’, det vill säga där tidsaspekten förlorar sin mening. Den kvällen skrev jag till dig just i denna tid eller snarare tidlöshet. Därför ska du inte uppfatta sagor som något förflutet. Sagan, särskilt om det är din egen saga, är alltså alltid med dig... Förra Novruz förlorade jag min mamma. Hon var min allra bästa saga. Efter sin bortgång förvandlas mödrar till den älskade sagan, det blir en saga som man kan ändra varje dag, lägga till något, alltså egen saga. ”Sagan om modern” skapas av barnen precis som barnen föds av mödrar. Kan man tycka att den sagan hör till ”det förflutna”, är ”bortglömd”,

”icke aktuell” som du menade? Nej, så klart inte. Varje människa äger på så vis en hel del sagor. När det gäller min saga så kan jag skriva den själv, men då blir det min saga. Jag skulle vilja att vi skriver den tillsammans. Då blir det vår gemensamma saga. Och den sagan ska inte börja med orden ”Det var en gång ...”. Angående mina planer för söndagen: jag föreslår att du och jag ska träffas klockan fem och dricka kaffe på den nya cafeteria på Nizamigatan, klockan sex ska vi gå på *Bolero* på Bakuoperan, klockan åtta ska vi äta middag och sedan kan jag skjutsa dig hem.

Ehhh, Kvinna! Hur ska du veta vad jag upplever, vad jag känner, min passion, min lust att leva, min KÄRLEK. I denna stund är du min GUD... Men det har inget med din nuvarande stund och sinnesstämning att göra... Det är min stund, min sinnesstämning.

Jag blev ledsen för din mamma. Beklagat sorgen. Må hon vila i frid. Jag minns min mamma väldigt lite, som en dröm. Ibland drömmer jag om henne, men jag får ingen klar bild av henne, det blir dimmiga bilder, liksom genom skira gardiner. Hon visar aldrig sitt ansikte heller. Vet du, mammor dör aldrig. De bara liksom går över till rummet bredvid för att bädda sängen åt sina barn, de väntar där på barnen. Paradiset är inte som det beskrivs i de religiösa böckerna. ”Oskuldsfulla vackra hur-ayn, unga himmelska kvinnor, och karaffer med vin som inte framkallar huvudvärk”. Dessa böcker är skrivna av män och har lockande innehåll. I min föreställning är paradiset moderns famn. I den världen står mödrarna som änglar, med

huraynliska ansikten redo att omfamna sina barn, att trösta dem och hela dem från alla skador och sjukdomar.

Konstnären: Hej! Glad att få tag i dig här.

Kvinnan: Jag med.

Konstnären: Kan jag ringa dig nu?

Kvinnan: Inte nu. Jag gillar inte prata i telefon hemifrån. Jag vill undvika eventuella onödiga frågor.

Konstnären: Därför frågade jag. I natt är jag ensam. Kan ha samtal med dig obehindrat så mycket som du vill. Du har väl läst vad jag hade skrivit till dig, men du hade inte skrivit vad jag ska göra med sagan.

Kvinnan: Jag förstår att du framställer mödrar som sagor. Jag kan bara inte acceptera det, helt enkelt. Jag tror inte på sagor. Som Nüsret Kesemenli²¹ säger i sin dikt:

Allting verkar annorlunda idag
Jag tror inte på sagorna numera²².

Jag gör det inte heller. Men jag tror på vår vänskap, det är en ära för mig att ha din vänskap. Ser du, jag kan till och med några dikter utantill. Som student fick jag träffa poeten Kesemenli närmare en gång ... må han vila i frid... Universitetet hade arrangerat ett möte, där läste han upp sin dikt "Jag tror inte på sagorna numera". Sedan dess har jag kommit ihåg de versraderna.

Konstnären: Det jag menar behöver inte nödvändigtvis heta saga. Nå väl, det blir bättre kanske om jag skriver "värld" i stället för "saga". Har du lust att chatta? ... Jag har tid. Jag kanske stör dig i ditt jobb? Skriv om det är så! ... Låt mig skicka en låt till dig i natt. Lyssna på den, du kommer att gilla den!

²¹ En populär azerbajdzjansk poet

²² Översättning av Saadat Karimi

Kvinnan: Jag håller på att skriva en verksamhetsrapport. Jag ska lämna chattet nu. God natt!

Konstnären: Men du...! Ok, hej då. Vi hörs.

Kvinnan: ...

Konstnären: Kan du inte stanna kvar lite till? Vad är det med dig? Du har inte svarat mig någonting om mitt förslag om söndagen. Vad ska jag göra med biljetterna?

Kvinnan: Nej, jag har mycket att göra. Tyvärr kan jag inte gå ut på söndagen. Ledsen, men så är läget nu.

Konstnären: Jag har också mycket att göra. En halvfärdig tavla, tusen saker att fixa... har lovat att göra klart dem till månadens slut. Stanna lite till...

Kvinnan: ...

Konstnären: Var köpte du pärlhalsbandet som du har på dig på bilden? Det är så fint på dig! Om jag ska resa till Kuba någon gång tänker jag köpa ett korallhalsband till dig. Det finns gott om dem där. Tycker du om korallhalsband? Såna som Alla Pugatjova sjunger om:

hämta korrallkolor till mig
korallkolor från havet på andra sidan av globen
hämta till mig²³

Kvinnan: Insistera inte. Jag har verkligen mycket att göra. Jag måste göra klart det till i morgon bitti.

Konstnären: Din poet, Kesemenli som du älskar så mycket, han har även de här verserna:

Vill du lämna mig
Gör det utan några anledningar
Väck inte mina slumrande minnen²⁴ ...

²³ Översättning av Saadat Karimi

²⁴ Översättning av Saadat Karimi

Jag behöver ju bara en halvtimme av dig ... OK ... 20 minuter ... 15 ...

Kvinnan: Det pärlhalsbandet fick jag av min mormor som köpte det i Mekka. Jag är intresserad av smycken, tycker om smycken och överhuvudtaget accessoarer som understryker skönheten hos kvinnor. Jag har särskilda smycken eller accessoarer till varje klädplagg jag har. Jag kommer gärna att ta emot din gåva och ta på mig korallkulorna om du hämtar dem.

Konstnären: Du verkar mer och mer intressant.

Kvinnan: Ok då, var så god.

Konstnären: Vad är det som du har bjudit på nu?

Kvinnan: Det du ville.

Konstnären: Jag vill ditt bästa, jag önskar det bästa till alla mina nära och kära, så mycket att de kan ge det bästa till sina nära och kära. Har du lyssnat på låten som jag skickade till dig via länken? Gillade du den? Titta på mina ögon nu som stirrar på dig genom monitorn under den musiken. Jag tror att du kommer att förstå mer då varför jag insisterade.

Kvinnan: Jag älskar också Pugatjova. Men nutidens ungdom gillar inte henne så mycket.

Konstnären: För att älska behöver de känna till henne, veta vad hon sjunger om. Tre kvinnoröster är jag förtjust i – bland våra azerbajdzjanska är det Flora Kerimova, från Turkiet är det Sezen Aksu och från Ryssland är det Alla Pugatjova. Alla tre är så magiska!

Kvinnan: ...

Konstnären: Heejjjjjjj

Kvinnan: ...

Igår lämnade jag samtalet utan att säga hejdå till dig. Ursäkta mig. Vet du, i stället för att prata respektlöst i hundra år föredrar jag att tala med respekt. Jag ska inte prata om mina känslor till dig, du kan analysera dem själv. Jag vet att du brukar uppfatta dem ändå som du vill. Du hör till de män som lyssnar på kvinnor men gör som de vill fastän i varje steg de tar tänker de på

kvinnan, tar hänsyn till henne. Kanske därför har jag intresse för dig. Vem vet. Det som gör dig speciell för mig är inte det att du är en känd konstnär, utan min vilja att lära känna dig, att förstå dig. Ibland tänker jag att du är som ett skrin som man kan hitta i ett urgammalt torn. Ett skrin vars lock jag inte vågar öppna, törs inte öppna. I det kan det finnas såväl smycken som ruttnade löv. Men eftersom jag inte gillar att spå eller bli spådd så försöker jag att lära känna dig själv. Jag kan inte öppna skrinet, kanske är det meningen att någon annan ska få det, så att jag ska lägga tillbaka det där jag hittade det.

Vet du, jag gillar också att ha en relation med människor av "skrin" typen. När man vet att personen är ett "skrin" uppskattar man hen även om man inte sett inuti den och inte vet vad som finns där inne. Att så småningom få öppna ett sådant skrin liknar det när man sakta och säkert oskadliggör minan som ligger vid foten. I den stunden mellan liv och död börjar passionen att leva bli tydligare, den förklarar klart livets värde. Det spelar ingen roll vad det är inuti, bara att man inte håller Pandora i sina händer... Du imponerade på mig igen. Försiktigt rörde jag vid dig och av kontakten med dig fick jag en gnista. För att bevara den kontakten skulle jag stannat tiden precis som i Michelangelos "Adams skapelse" där Adams pekfinger nuddar nästan vid pekfingret på Gud. Jag skickar länken till denna bild, så du får kolla den.

Tiden... livets stunder liknar fina sandkorn. Ett sandkorn är en stund. För någon är tiden i sandklockan inte tillräcklig, för en annan räcker det med ett enda sandkorn. Han kommer att bygga ett eget slott av detta sandkorn, han kommer att rymma ett helt liv i en stund. Om han vill kommer han att avstanna för evigt det livet som ryms i den stunden, avstanna tiden. Jag anser mig inte vara varken den ena eller andra typen. Helt enkelt, försöker jag att värdera varenda stund i livet. Huvudsaken att jag kan vara inne i tiden trots att den rusar förbi mig. Ensamhet är Gudens egenskap. Jag klarar inte av det, jag kan inte vara ensam även om jag vill. Jag gillar inte ensamhet precis som Rilke som du pratade om häromdagen har sagt:

"Ensamhet är fylld med regn". Livet blir bättre när man delar det med någon. Jag har haft en kvinna att dela livet med. Jag har bevarat henne i det mörkaste hörnet av mitt hjärta. Hon har själv valt det rummet och jag har accepterat hennes val.

Du skriver om ensamhet. Även ensamheten är av olika typer. Det finns ensamhet som man väljer själv, man flyttar, man lämnar alla. Och det finns ensamhet då alla lämnar dig, du blir ensam... och det är det värsta. ... Jag vet inte varför men jag börjar nog bli svartsjuk på henne som du gömmer i "det mörkaste hörnet av ditt hjärta". Det finns ingen som kan ta din plats, du är mycket olik människor i min omgivning. Jag försöker att minska mängden av det som jag egentligen skulle vilja uttrycka. Men du förtjänar verkligen mycket mer. Låt mig inte vara svartsjuk. Jag hatar den känslan. Ibland förklarar folk det som en svaghet, men jag håller inte med dem. Jag har aldrig varit svartsjuk, och kanske ska jag inte tillåta mig det nu heller.

Ibland vill man vara ensam. Då och då funderar jag på om det vore möjligt att lämna sig själv och gå, precis som jackan som man tar av sig, hänger på kroken och går. Att lämna sig själv.

Tyvärr, det är inte möjligt. ... Svartsjuka! Den är som eld, drar människan till sin värme, sedan klamrar hen sig fast och bränner sig. Det går inte att släcka sedan även om man håller vatten på den. Låt inte det hända! En gång i tiden gjorde jag uppror mot mitt öde, gick emot det. Och det straffade mig mycket, jättemycket. Men jag ångrar mig inte. Om det känns bättre att göra uppror än att slippa straff finns det inte utrymme för ångest, man tänker inte på det. Den som du är svartsjuk på är inte värd det. Du kommer inte att vara svartsjuk om du lär känna hen. God natt!

Nu fick jag lusten att krama dig och pussa dig i pannan...

Konstnären: Gratulerar dig! Du har en present till högtiden, jag ville överraska dig.

Kvinnan: Hej! Tack ska du ha, men jag firar inte 8 Mars, det är ingen högtid för mig, utan det har med vänsterrörelsen att göra. Det är dagen då horor i Paris gav sig ut på gatorna för sina rättigheter, Rosa Luxemburgs förslag blev bara en anledning för dem. Varför ska jag glädjas åt det? Jag vill att kvinnor ska vara älskade varje dag, inte en dag i almanackan. Jag respekterar män som älskar kvinnan varje dag, inte en dag.

Konstnären: Oj oj oj... vilken överraskning kan det bli efter sådant tal?!

Kvinnan: Men det vore intressant att se din present.

Konstnären: Det är inte en överraskning något länge.

Kvinnan: Du tog illa upp igen...

Konstnären: Nej!

Kvinnan: ...

Konstnären: Flera gånger idag ville jag slå ditt nummer.

Kvinnan: Du ville slå mitt nummer, varför gjorde du inte det då? Är det för att du inte visste vad du ska säga när du hör mig? Eller söker du fortfarande svar på frågan "Vad gör jag?"

Konstnären: Jag blev rädd av tanken på att få en klump i halsen när jag hör din röst...

Kvinnan: Tror du jag ska tro på det?

Konstnären: Så klart!

Kvinnan: Det är inte så farligt för halsen, huvudsaken att det inte försvinner på tungan ...

Konstnären: Men här behöver vi inte tungan för att få det sagt. Vi pratar ju inte, vi skriver. Därför ska det inte försvinna på fingrarna!

Kvinnan: På hjärtat... i själen... ska det inte försvinna!

Konstnären: I så fall, skriv och prata med mig. Det är en lättnad för mig att få prata med dig. Jag mår bättre av det.

Kvinnan: Du är fortfarande ett slutet skrin för mig. Jag törs inte skaka om den, vrida om den, röntga den och se inuti. Jag iakttar dig. Ibland lyser du, men ibland förvandlas du till den mörkaste hemlighet. Vet du, det är bra att öppna ett hemligt skrin i den mörka tystnaden, som inte är känd, märkbar, synlig...

Konstnären: Menar du att under hela vår bekantskapstid gick det inte att lära känna mig? Jag skulle tagit mig ut ur det skrinet som ljud, lyst som ljus, runnit som vatten, doftat som dofter, bara för att du skulle känna av mig. Om inget av dessa finns i det skrinet, förlåt mig, det betyder att jag inte finns i det, ditt skrin är tomt.

Kvinnan: Nej, inte alls, mitt skrin är inte tomt. Det är jag som är reserverad helt enkelt, jag kanske inte vågar att öppna det med tanken att jag kan bli bländad av ditt ljus, berusad av din doft, borttappad i din vattenström. Om du finner mitt skrin tomt då känner du inte mig alls.

Men nu önskar jag dig lycka till, jag måste sluta chatta. Sköt om dig.

Konstnären: Du tror inte på ditt skrin. Det är väl så att det antingen finns vatten i glaset eller inte. Det är meningslöst att nämna glaset som halvfyllt eller halvtomt. Om skrinet är tomt då är det bara ett skrin för mig. Det som gör ett skrin till skrin är dess innehåll. Du behöver tro på dig själv. Om man tror på sig själv då kommer det inte att bli tomt

Kvinnan: ...

Nästa dag hade de ett intimt samtal med varandra för första gången. Samtalets gång attraherade mig. Att läsa andras intima samtal är samma sak som att i hemlighet iaktta deras sexuella umgänge, titta på hur de älskar. Omedvetet blev jag alltså gripen av voyeurism. Men märkligt nog skämdes jag inte för det. Jag kände mig i konstnärens situation. Mina fantasier gick dock före hans handlingar. Leendet som sändes i kvinnans bilder och hennes charm omslöt mig kravlöst. Jag fattade väl nu vad som gjorde att konstnären var så förtrollat bunden till henne. Jag kände av hela mitt hjärta hur hennes magnetism kunde dra människan till sig.

Konstnären: Det här fotot på dig ... När tog du det?

Kvinnan: För en vecka sedan, arbetskamraterna tog bilder för skojs skull. Gillar du den bilden?

Konstnären: Den är utmärkt! Jag har länge velat fråga dig en sak, men vet inte hur jag ska fråga.

Kvinnan: Oooo! Personen som filosoferar så mycket, som kan nästan allt mellan himmel och jord, klarar av änglar och djävulen, vet inte på vilket vis han ska ställa en fråga till mig?

Konstnären: Kan du skriva vad du förväntar dig av mig? Naturligtvis, ska du säga det uppriktigt, öppet...

Kvinnan: Jag förväntar mig ingenting av dig. Jag har accepterat dig som du är, som jag har sett dig och det räcker för mig.

Konstnären: Hur ser du mig? Ser du mig?

Kvinnan: Om jag inte hade "sett", "kunnat se" dig, skulle jag inte ha pratat med dig så mycket. Jag pratar väl inte med ett mardrömsobjekt eller någon som jag har föreställt mig.

Konstnären: Du är så vacker! Du är en skönhet! Jag minns inte om jag hade sagt det tidigare. Du är verkligen vacker. Hittills hade jag försökt se din inre värld, det verkar att jag nyss har upptäckt ditt ansikte. Jag blev chockad. Var hade du de bilderna tidigare?

Kvinnan: De här är nya bilder. Jag har börjat att lägga in dem, en och en. Hur är denna bild? Det är nu du ser mig alltså? Du hade inte sett mig tidigare, eller hur? Du får se då, jag kommer att göra dig galen ...

Konstnären: Har du tänkt att driva mig till vansinne i natt? Jag *är* redan tokigt kär i dig! Du har stulit min själ! Känner du hur min själ omger dig ... Du andas in min själ, och mitt förnuft följer efter... Jag är bara rädd att den kan fastna halvvägs...

Kvinnan: Låt den fastna! Ditt förnuft behöver jag inte, jag behöver din själ.

Konstnären: Jag känner hur du värmer den med ditt andetag. Jag minns inte när min själ vilade så här senast.

Kvinnan: Den mötte min själ.

Konstnären: ja...ja

Kvinnan: De kramar varandra. De kyssas, deras ansikte blandas, dragen suddas ut. Nu finns munnen på pannan, öronen på näsan.

Konstnären: Jag ser det, känner... Din själs läppar ligger på min själs ögon.

Kvinnan: Dina läppar öppnar upp sig som blomkronbladen.

Konstnären: Ett par toppar spänner sig och hårdnar på ditt bröst, men svanfjädrarna dina smeker mitt ansikte. Toppspetsarna sjunker som pilar in i mina ögon, men ögonen vilar... Jag omfamnar dig och fäster dig med mina armar, mitt huvud ligger mellan de två topparna dina, dina ben är virade om mina ben. Min själ får möta din själ och vi förenas till en kropp. Vet du, jag blir svartsjuk även på min själ.

Kvinnan: Du får gå! Du får tillbaka din själ. Jag gillar inte svartsjuka människor. Skriv inte så här mer. Jag började inbilla mig att du var med mig... bredvid..

Konstnären: Ska jag hoppa å din famn genom monitorn?

Kvinnan: Jadu, du är väl tung, inte som din själ, jag kan inte hålla i dig.

Konstnären: Jag vill se dig! Genast, nu !

Kvinnan: Nu? Vad tror du de här hemma ska tycka?

Konstnären: Jag önskar se dig mer och mer, ett andetag till för varje dag. Du blir vackrare för varje dag. Det är inte en komplimang. Jag kan inte ge komplimang.

Kvinnan: En gång säger en kvinna till sin man: “ Vi har varit tillsammans i så många år, men du har aldrig berömt mig, aldrig sagt några komplimanger. Då log mannen och sa: Man brukar säga komplimanger endast till fula kvinnor. Eftersom du är vacker har jag inte känt behov av det”. Du ska inte tändas så fort! Tänder man fort, släcks man fort! Vi ses! Men inte så snart. Jag ska resa till Sheki i morgon. Vi ses när jag är tillbaka. Jag är förtjust i dig. Du är inte som alla andra. Det är nog fel att jag har så nära relation med en gift man, men det får vara. Jag känner mig bra med dig, trivs bra, känner mig trygg... med dig. Nu ska jag lämna chattet. God natt. Vi ses.

Konstnären: Jag trivs också med dig. Känner mig fridfull. Jag kan vila med huvudet på dina knän, så pass nära och kära känner jag att vi är varandra. Känner mig lycklig vid tanken att vakna och se dig igen och bli glad igen. Vi måste träffas. Jag vill då att du tar på dig samma vita klänning som du har på denna bild. Tjejen i vita klänningen! God natt, elaka tjejen!

Kvinnan: Puss!

Det är trevligare att skriva och chatta med dig än att prata i telefon med dig. Jag kanske missuppfattade, men du verkade vara kall och distanserad igår i telefon. Du är bättre i dina meddelanden. Jag älskar dig så mycket att jag känner dina kalla händer, värmen i dina andetag, fukten i dina läppar.

Kära vän! Jag kommer inte att beskriva hur mycket jag gillar dig. Inte för att du är längre bort, eller jag befinner mig borta. Utan jag vill att du ska förstå och inse det själv hur nära du är för mig. Jag kan uppfattas kall och till och med likgiltig i telefon, jag gillar inte prata i telefon.

Egentligen är jag inte en kall människa... Jag är inte rädd för dig, jag kan helt enkelt inte förklara vissa förhinder. Du har ett barnsligt lättsårat hjärta, jag vill inte gå in i det med mina smutsiga skor. Det finns säkert sår där inne, jag vill inte trampa på och få dem att blöda igen. Du är ett gott minne för mig, jag menar inte att du bara ska bli ett minne för mig, utan tiden får utvisa i vilken egenskap du blir kvar, som kamrat, vän, käraste.

Min ständigt önskade kära vän! Idag var jag tvungen att handskas med problemen som har uppstått under olika tider hela dagen. Det spände mig och det hade pågått tills jag höll på att tappa kontrollen. Jag kunde inte hitta bättre lugnande medel än dina brev. Tack och lov. Magin i dina ögon i den retroaktiva bilden blandad med dina ord, söta som honung som dräneras från bikupan i det ihåliga trädet i djupet av skogen, gav mig en gudomlig berusning liksom morfin som injiceras i kroppen intravenöst och hastigt lugnar ner kroppen. Tackar så mycket för det. Det verkar som att jag hade glömt den berusningskänslan för länge länge sedan.

De tre senaste dagarna har jag haft fullt upp, kunde inte skriva till dig. Ibland kan mitt jobb liknas vid ett spindelnät för mig. I slutet av dagen inser jag att jag är liksom en fjäril som fastnat i nätet och strävar att ta sig ut ur det. Dock blir jag så trött att jag orkar inte flyga efter att jag befriat mig därifrån. Men du är inte sådan. Du är en kämpare. Ibland tycker jag att du är lik gerillasoldater, är mycket lugn men det finns mycket väsen i det lugnet och mycket segertankar. Ibland tänker jag att du är lik falken som ser varenda detalj uppifrån himlen och vars passion för att flyga mot den avskärs av hans inre domarkänslor.

Kan du försöka att sluta göra så? Du kan försöka skriva en mening i alla fall, eller ringa mig? Mina meddelanden blir kvar hängande i luften, mina uppringda samtal blir obesvarade liksom orden som lutar åt tomheten. Jag vill kidnappa dig ifrån allt detta jobb, men du undviker mig. Du svarar inte på mitt brev och i stället för svar börjar du om några dagar från ett en ny sida med ett nytt ämne, nytt stycke. Du är för trött, du bör tvingas att ha lite uppehåll för återhämtning.

Du skriver om trötthet. Jag kollade på ett TV program om Michael Jackson. Jag var jätteledsen när han avled. Jag var ju hans fan. Precis som de säger han var verkligen Kungen av Pop. Han sov ofta i en högtryckskammare med syre, tog speciella behandlingar och skötte om sig väl. På en av intervjuerna hade han sagt att han kommer att leva över hundra år. Men kolla, han dog i 50 årsåldern. Medicinen blev maktlös, kunde inte rädda honom. ... Sådana öden gör ont i mitt hjärta. Människan är den mest obegripliga varelsen skapad av Gud. Ingen har någonsin kunnat övervinna ödet. Kan du föreställa dig, man har ett världskänt namn, miljoner fans men det räcker inte för att bli lycklig, att man är deprimerad på grund av sin hudfärg. Att man vill vara vit! Liksom förment att de vita är lyckliga! Att man fördärvar sitt öde för att man är född svart.

Men jag känner en annan mörkhyad, Elias Amare, en eritreansk målarkonstnär. Vi blev bekanta på en utställning i Egypten. Amare hade en tvist med en engelsman som hindrade hans utställning i London. Vet du vad han sa till honom? Han sa att det viktigaste i människan inte är hudfärgen utan hjärtats färg. Min vän, du är vit men ditt hjärta är svart. Jag är mörkare men mitt hjärta är vitt precis som en alldeles ny målarduk på kilramen. Amares ord stannade inte utan inverkan, året efter det fick han inbjudan till en stor utställning i London.

Det var synd att du bytte din bild här. Du ser bekymrad ut på den. Du är liksom omgiven av människor som du inte kan nå med dina åsikter. Idag skickade du ett tomt meddelande till mig, man fattar ju meningen med det, men jag föredrog att vara tyst. Ibland blir jag busig. Att vara busig är barnsligt och då och då vill jag vara barn, särskilt i din närvaro... Må gott! Sköt om dig stora människan med stora ambitioner. Vi ses!

Jag har tråkigt på sistone, längtar efter någonting. Överallt och med alla känns det likadant. Har liksom ständigt bråttom att ta mig någonstans, lämnar alla mina arbeten halvgjorda, går över till ett nytt arbete innan jag blir klar med det jag höll på med. Jag har flera ofärdiga målningar. Jag kan liksom inte bestämma mig och stanna kvar någonstans. Artikulerar orden hastigt när jag talar, tappar bort bokstäver när jag skriver, till och med börjar skriva orden från andra stavelsen. Det första jag gör vid bordet är att jag tar fram en servett som om jag redan har ätit upp min mat. ... Igår, idag ville samtala med dig, skriva till varandra, träffas. Men jag visste var du var och med vilka. Om det var vardag skulle jag ha ringt till ditt jobbnummer.

Förmodligen skulle du då igen ha sagt att du hade mycket att göra... Jag gillar att du har självförtroende. Nuförtiden kan bara sådana individer nå framgång. Du är inte av en dem som böjer sig för tidens krav. Inte heller för ödet. Fastän du kallar dig för fatalist ser jag inte dig som en troende på ett oundvikligt öde, du accepterar inte händelser så enkelt.

Jag har försökt att göra uppror mot ödet och få det underordnat mig. Jag har även trott att jag hade uppnått detta. Dessvärre, tog mitt öde mig fram till frontlinjen och sedan reste jag den vita flaggan och kapitulerade. Upproret slutade med mitt nederlag. Men jag ångrar mig inte. Jag har en känsla av att jag har blivit besegrad i slaget, men i kriget kommer jag åter att hålla flaggan i handen... Det här ordet "öde" kommer att slå ihjäl oss. Vi för till och med politisk kamp med förhoppningar som "lycka till!". Typ det blir som det blir. Framgång i politiska kampen har direkt samband med kvaliteten av dess ledare. Det är de som ska fördömas inte folket. En ledares ryggrad bryts när hen börjar tycka att folket är skyldigt till hen. Men det ska vara tvärtom i normaliteten. Kanske därför har vi gott om politiker "med brutna ryggrader" på den politiska arenan.

Även politiska kamper har sina öden. De nerslagna människor attackerar ibland sitt öde. Att vara i opposition kräver mod nu för tiden. Det är annorlunda att vara i opposition i vårt land jämfört med de andra. Hos oss kämpar man hela sitt vuxna liv, åldras i oppositionen, man blir fråntagen sina segrar, man blir arbetslös, utan pengar, anhöriga och släktingar upplever begränsningar på grund av dig, de blir reserverade då de hälsar på dig på offentliga ställen, på

släkträffen, försiktiga att ha en relation med dig för att du är en i oppositionen, en motståndare.

En gång i tiden ville jag bestämma mitt öde själv och därför gjorde jag uppror. Kanske är skälen till detta att jag inte gillar att förlora. Men Herren har gett oss sitt tilltal: "Följ det ödet jag har skrivit för er, det som jag förelagt åt er, gör du inte så ska du bli tvingad att följa det".

Det stämmer, tycker jag. Jag är fatalist trots allt. Jag hade skrivit det till dig.

Det går inte undvika ödet, men du kan hjälpa det om du vill att det ska hjälpa dig. Paolo Coelho skriver i sin bok *Alkemisten: en berättelse om att följa sina drömmar* att vi förlorar kontrollen över oss själva någon gång i livet och det är då ödet börjar styra oss. Naturligtvis, jag är inte öde. Men du undviker även mig. Varför? Jag vet att Du också vill ha samtal med mig vid den fysiska träffen. Kanske är det komplikationer efter ditt uppror mot ödet som hindrar! Jag vet inte!

Jag undviker dig inte alls. Jag hinner inte helt enkelt. Och... jag har ett hinder i mitt hjärta som kallas belastning, den kan jag inte bli av med. Det är möjligt att du får mig att gå över det hindret men det finns även ett annat hinder ...som ingen människa kan förmå klara det! Inte alla sanningar är till för att tala eller skriva om, kära vän!

Jag är glad att ha funnit dig. Du är vätska! Vätska som rinner in och fyller i alla hål och sprickor. Jag finner en gudomlig ro av att prata med dig. Men jag förstår: du tänker på vad kan en man som är tjugo år äldre än du ge dig, dessutom en gift man. Vad har han förutom sitt hjärta... Har du funderat över, när blir hjärtat varmare än solen, kyligare än is, busigare än havet, darrigare än blomman?

Så klart, människan förväntar sig något av människan bredvid. Du kan ge mig mycket, mer än du anar. Exempelvis, du har haft samtal med mig i din allra sämsta stund, när du var så

förvirrad. Jo, du pratade med mig, inte med dina två barn, inte med deras mor, utan med mig. Alltså du gav mig din tid. Den största gåvan gud gett människor är tid, man bör uppskatta dess värde. Du kunde väl måla en fin tavla under den tiden som du spenderade med mig. En målning som skulle kunna sättas upp i ett museum och erövra många hjärtan. Jag tog din värdefulla tid ifrån dig, den äran har väl inte vem som helst. Nu kan du fråga mig en gång till:

”Vad kan du ge mig?” ... Du frågar om hjärtats tillstånd. Det uppstår när hjärtat utsätts för ovanligt starka känslor, tycker jag. Det heter kärlek. De känslorna värmer hjärtat som sol. Det finns en skillnad. Det som solen förbränner förvandlar den till aska, medan hjärtat förvandlar det till ett sår. Såret som börjar blöda inuti skorpan varje gång drömmarna dyker upp ...

Det verkar som att du har ett djupt sår. Berätta! Jag vill veta. Berätta så som du kan. Jag vet så lite om dig. Var du gift eller är det av kärleken du har fått såret? Du kan gärna vara öppen med mig. Tro mig, jag är redo att lyssna på dig, allt som du berättar, även det sorgligaste.

Jag har alltid varit en rebellisk person. Också för min kärlek gjorde jag uppror mot min familj. Jag fick stå emot nästan hela släkten på grund av det. Till slut accepterade de vårt äktenskap. Jag var mycket kär i honom, kunde inte föreställa mitt liv utan honom. Jag trodde att han var prinsen på den vita hästen. Mest av alla var det min syster som var emot vårt förhållande. Hela mitt liv var min storsyster som mamma till mig i och med att vår mamma gick bort när jag var liten. Jag minns knappt mammas ansikte, men hennes röst kan jag urskilja bland tusentals röster. Syrran uppfostrade mig alltså, hon tog hand om mig. Hon var den närmaste, vi var varandras nära och kära. Varken pappa eller brorsan kunde ersätta henne. Kan du tänka dig, när till slut syrran accepterade mitt val kände jag mig lyckligast i världen eftersom det var ett lidande för mig att ha kärleken genom att offra min syster. Lyckan varade i två år, i två år levde jag det ”sagolika” livet som du pratade om. Men sedan, plötsligt ... rasade allting, en dag förvandlades mitt liv till helvetets eld... Varför berättar jag detta för dig? Själv vet jag inte det. Men det går bra att dela med dig, det känns liksom att isbitarna i mitt hjärta smälter när jag pratar med dig.

Du hörde säkert att telefonen ringde. Du svarade inte, jag anar att du gråter. Jag ser liksom, känner tårar som faller från dina ögon. Du är så vacker i tårar! ... Jag håller inte med dig om vad du hade sagt tidigare - ögonen är verkligen hjärtats projektion. Precis som spegel som avbildar allting omvänt, reflekterar ögonen hjärtats inre utåt. Tårar är det flytande tillståndet av hjärtats sorg i ansiktet. Fastän det låter märkligt, det är inte glädjen utan sorgen som gör att människan växer upp, mognar, börjar bli perfekt... Se hur sorgen klär ögonen.

“Sorgens sköna ögontårar...” Möjligen är detta uttryck en anledning för män som hade fått kvinnor gråta och sedan försökt få hennes förlåtelse. En anledning för att kunna försonas.

Vem vet...

Den synliga sidan av Gud

I en artikel om personalen som hemligt avlyssnar och observerar människor vid myndigheter för speciella tjänster hade jag läst om att en person som har iakttagit någon länge via kamera eller avlyssnat andras samtal börjar bli gripen av den observerade personens livshistoria och blir beroende av detta. Precis som i filmen "Das Leben der Anderen", den tyska filmen "De Andras liv" (2006). En personal på en myndighet för speciella tjänster i Västtyskland vars syfte var att avslöja för deras tidskrift författaren i den kommunistiska Tyskland som skrev kritiska artiklar mot den politiska regimen, bosätter sig i Östtyskland. Han installerar en avlyssningsapparat i författarens hem och får reda på författarens allra intimaste hemligheter genom att avlyssna honom. Detta framkallar en hemlig känsla av respekt och kärlek för författaren hos honom och som konsekvens av detta väljer han att inte avslöja författaren.

Jag känner att jag befinner mig i en likadan situation när jag känner att jag har blivit påverkad av skrivningarna jag fick ta del av. Jag menar allvar. Ibland förstår jag dem, men ibland verkar någonting vara konstigt med dem. I sådana fall blir jag ivrig för att ta reda på vad det är som hänt dem. Precis som barn som har bråttom att öppna sina paket strävar jag efter att få veta facit. Kvinnan är verkligen en skönhet. Till och med är hennes foton så fånglande att det inte är lätt för en man att inte låta sig fångas av hennes skönhet. Jag beundrar konstnärens behärskning. Jag fattar inte varför de dröjer så länge med den fysiska träffen. Under tiden jag läser deras chatt känner jag att jag ibland har lust att hoppa in i scenen och skriva något själv.

Du ringde mig i morse. Du blev genast så nära mig, med din själ, med alla dina sinnen, tankar och känslor. Din röst var annorlunda idag. Jag såg liksom igenom din röst – den liknade ett oskrivet nytt papper, där finns inga ord än, den liknade en ny snö, inga fläckar, ingen smuts på den ännu. Det fanns bara du med en sådan vitthet! Jag hoppade när jag hörde din röst, hoppade in i den gudomliga ändlösheten. Genom din röst kom jag in i din värld. Alla världar ser vita ut med dig, världen renas med dig, blir skönare... Jag inser att jag är oförmögen att beundra dig, skildra dig med ord. Det har funnits mästare som har sagt mäktiga ord om kvinnor, jag är värdelös i jämförelse med dem.

I lilla mun hennes kan inte ett
par mandlar rymmas Lik
blodfläcken på snön

Är hon med knallröda kinden sin

Hon som går knappt
rörande vid marken Äter
hon mandel

Ser hon havande ut

Den långa

min smalmidjade slanka hon²⁵.

Dessa verser är från eposen Dede Korkut²⁶, även dessa är svaga liknelser i förhållande till vad jag önskar att säga till dig.

Hej-san!!! ”Äter igen är den i himlen din poetsjäl”. Jag skulle vilja ta mig upp till dig... Jag kommer dock att kolla på dig från jorden ty jag ska följa rådet ”tålmodighet rådas av Gud, otålmodighet av Djävulen”. Jag befinner mig i ett märkligt mod idag. Varför ringde jag dig, vet inte ens själv. Och vad blev det för samtal... Du blev ju aldrig tyst. Du är bättre på att skriva. Kolla vilka känslosamma ord du har skrivit! Utmärkta ord, verkligen. ”Äter hon mandel Ser hon havande ut den långa min smalmidjade slanka hon” – vilken kärlek alltså! Man behöver ju hysa så himla stor kärlek för att komma på sådana ord. Den största kärleken i världen är dock inte hos människan, utan hos naturen. Den högsta kärleken är den som mörker har till ljuset. Vid denna kärlek är det lämpligt tala om att “bli ihop”. Denna kärlek heter “förvandling”. “Att bli ihop, att förenas” är triumfen för människokärleken, medan mörker smälter inuti sin älskade för dennes skull, förvandlas till denne – mörker förvandlas till ljus och ljus till mörker. Det största kärlekseposet Gud har skapat är eposet om Mörker och Ljuset. Det du har beskrivit är också fint. I natt ska jag somna med dessa ord i huvudet.

²⁵ Översättning av Saadat Karimi

²⁶ Dede Korkuts bok (Dede Korkut eller Korkut Ata) är den mest kända av de episka berättelserna från Oghuzturkerna. Berättelserna bär de moraliska värdena och värdena på de nomadiska turkiska folks sociala liv och deras före islamiska trosuppfattning. Boken är en del av turkiska ländernas kulturarv, inklusive Turkiet, Azerbajdzjan, Turkmenistan, Kazakstan och en mindre grad Kirgizistan.

De episka berättelserna av Dede Korkut är några av de mest kända turkiska sagorna från 1000 episka berättelserna bland de mongoliska och turkiska språkfamiljerna.

Vad kan du säga om vädret idag? Ett riktigt vårväder. Ska vi ses? ... Jag vet, nu ska du komma med en anledning för att inte träffas.

Vissa stunder njuter jag av att ha samtal med dig, men vissa stunder gör du mig besviken. Vilken anledning? Varför? Jag var upptagen, jag skulle på en tjänsteresa. Det blev inställt. Jag behöver inga anledningar varken för att träffa eller inte träffa dig. Både du och jag har förnuft för att förstå varandra och det viktigaste av allt vi har förmåga att kommunicera, vi behärskar ett språk. Jag drar mig inte undan, gömmer mig inte, jag undviker inte dig, inte alls. Jag vill helt enkelt inte att du ska hamna i en svår situation. Jag vill inte ta dig till det förflutna, väcka såren i ditt hjärta och sedan lämna dig åt sticket. Fastän du inte har berättat känner jag att du har ett krossat hjärta. Jag vet hur det känns att ha sorg och smärta. Skulle inte vilja att du upplever det. Men du själv vill ta dig till denna "resa". Du insisterar! Och du påtvingar mig. Jag åkte inte dit för att pappa inte ville. Dessa dagar har jag haft större behov av min pappa än någonsin. Hans händer, hans smek. Jag vill krypa in i hans famn som en bebis. Det känns att om jag lämnar honom kommer vindar att ta mig till de avlägsna länderna av separation. Det skrämmer mig... Jag har tagit mig ut på en väg där det inte finns återvändo. Mina gamla vänner har så småningom stannat i det förflutna, till slut försvann de i horisonten. Jag har ledsnat på smutsiga ansikten av människor som mynnar liksom lera av mjuk konsistens. Ibland tvingas vi av livet till vad som helst. Vi drar upp ärmarna trots att vi ser att våra händer smutsas ner... Jag fortsätter min väg. Med nya förhoppningar. Jag har mycket tro, men jag tror inte längre på sagor i denna värld. Jag hade skrivit till dig en gång ... jag är inte rädd för något längre.

Konstnären: Jag är glad att du inte åkte. Men jag fattar ingenting. Kan du skriva med klarspråk? Vad försiggår? Ena stunden är du rädd, den andra menar du att du inte är rädd för något. Skriv till mig är du snäll och förklara. Vid denna stund, detta ögonblick kan ingen annan förstå dig så som jag. Jag vet att du är här online...

Kvinnan: Vad ska jag förklara? Du behöver inte röra i det. Bry dig inte. Kvinnor liknar dyra parfymmer, ju längre locket står öppet desto mer värde, mera doft förlorar de. Och jag är en kvinna som värderar sig själv... Så småningom kan jag berätta något.

Konstnären: Nej, jag lever inte alls med det förflutna. Jag är intresserad av nuet hos dig. Jag vill bara få dig glömma det jobbiga av ditt förflutna. Egentligen finns det en hel del som jag själv försöker glömma. Vad är det för status du har skrivit här? *“För att erövra mannen räcker det att hos honom väcka det dummaste som finns hos honom...”*

Kvinnan: *“För att erövra sin man räcker det att hos honom väcka det dummaste som finns hos honom. Om en kvinna bara lyder sin man och behandlar honom som gud lämnar han henne. Om en kvinna behandlar sin man som ett odjur slickar han hennes händer och lämnar henne aldrig”*. Oscar Wildes aforismer finns gott om i internet. Jag valde ut denna.

Konstnären: Jag undrar varför just denna? Vanligtvis används sådana aforismer av kvinnor som har drabbats av män. Således är du också en av dem som behandlade sin man som en herre gud och pussade hans hand. Jag uppfattar dessa aforismer dock så att stackars Wilde hyste hat till kvinnor. Egentligen är det en kränkning av kvinnor.

Kvinnan: Tycker du det? Det är väl inte så som du tycker i *Dorian Grays porträtt*, där älskar han och kan älska.

Konstnären: Det händer inte för att kvinnan avgudar mannen eller förvandlar honom till en grym människa, till en vild person som du säger. Orsaken till alla förvandlingar hos honom ligger i hans medvetande, det är hans passion att bekräfta sitt “jag” som har blivit förtryckt inom honom sedan barndomen.

Kvinnan: Det är möjligt, kanske, jag vet inte ... Hur som helst, jag tyckte om ditt resonemang och jag skrev det på min timeline.

Konstnären: När jag pratade med dig för en stund sedan ville jag viska i ditt öra en vers som jag älskar. Den här versen av Nazim Hikmet: *“Att älska dig liknar lyckan att befinna sig i tallskogen och andas in frisk luft med djupa andetag ”*. Men jag sa inte det!

Kvinnan: Du borde ha sagt det.... Vet du, förr i tiden var månen de förälskades “mötesplats”. Oavsett var de befann sig brukade de gå ut på dejt samma tid på nätter och titta på Månen. Älskaren som var säker på att hans/hennes älskare också tittade på månen samma stund kunde se sin älskares blick, de kunde på så vis prata och umgås...

Konstnären: Sen då ...

Kvinnan: Det kan vi ta sen ...

Konstnären: Du är liksom biografmekaniker vars apparat går sönder mitt i den mest spännande stunden av filmen. Ring mig i morgon bitti. Jag ska vänta.

Anledningen till att jag inte har skrivit till dig på en vecka har med det att göra att jag ville iaktta dig på avstånd, med viljan att söka svar på frågorna “vad gör jag?”, “vaför gör jag det?”. Av någon anledning fick jag en känsla att jag insisterar för mycket och du antingen av artighet, din väluppfostran eller annan anledning inte vill såra mig. Så klart, det finns många förändringar i mig sedan jag har haft kontakt med dig, både när det gäller sinnesstämningen och i att jag återigen börjat känna förtroende för människor. Jag upplever alltså outhärliga emotioner som jag inte har upplevt på ganska länge. Men som jag har skrivit tidigare, jag har lärt mig att behärska mig genom åren. Jag har även skrivit att jag inte ska behärska mina känslor och tankar i relationen med dig. Jag betsämde mig att ta en pausperiod för att lugna ner mig. Jag tänkte det kanske har återigen med min äventyrslystnad att göra som det var förr i tiden. Jag behövde alltså tid att fundera. Och det gjorde jag, jag tänkte. Under den tiden kollade jag på telefonen och på datorn så som en narkotikaberoende kollar på sprutan. Min inre röst sade “Stanna”, “Lugna ner dig”. Jag var bestämd med att inte skriva eller ringa till dig förrän jag blivit helt lugn. Men mitt inre “jag” lät mig inte vara ...

Och... “jag lugnade ner mig”. Jag har lärt mig att dölja mina känslor. Kommer jag att klara av det? Jag har haft en till möjlighet att kolla upp det. Nu skriver jag till dig absolut helt cool. Jag skulle skrivit allt detta igår kväll, men det gick inte. Lämnade över till morgonen, sprang till jobbet, på “mötet” med Dig. Nu håller jag på med att samtala med din bild på internet, försöker få ut det bittra ur mig av de senaste dagarna, plockar upp bokstäver från tangentbordet som en fågel.

Varje människa har behov av någon och något i livet. Människan utan hopp börjar bli vild, likaså samhällen som tappat hoppet. Du och jag lever i ett sådant vilt samhälle. Det som har räddat oss från att bli rabiata och ursinniga är att det fortfarande finns enstaka friska människor i vår omgivning och att vi har kunnat få “nytt blod”, ny energi från dem. Du är den senaste människan av den typen som kommit in i mitt liv. Det var länge sedan mitt hjärta hade en sådan inneboende. Det finns inga begränsningar för det jag får av dig. Varje gång jag kommer hit till mötet med dig känner jag att det är som att komma in i ett bönerum. Det verkar som gudsrrike för mig. Katolikerna har det bra, de har präster att komma till och prata av sig och känna lättnad. Och Du är min nunna.

Min barndom var i Shusha. Det var en märklig stad. Dess namn, historia och klimat har påverkat människors karaktär. Även den fattige uppförde sig som en greve. Men alla kunde inte ana vilket bräckligt hjärta som slår i bröstet hos de stolta människorna. På somrarna strömmade människor in till Shusha från alla delar av landet och regionen. Vissa tider var antalet av stadens gäster tre-fyra gånger mer än antalet av dess invånare. Då gick Shushaborna så upprätta och stolta att man kunde tro att var och en var ägare av ett berg. Men så fort besökarna återvände i slutet av sommaren förvandlades staden liksom till ett hem som hade en nyavliden medlem och vars besökare lämnade det. Både staden och dess invånare greps av tystnad. Höstregnen förstärkte den sinnesstämningen, mattheten och nostalgin. Löven gulnade, dis och dimma täckte staden. Människor längtade efter sommarens glada ståt och prakt.

Jag växte upp i en lärarfamilj. Lusten att teckna och måla bilder väcktes inom mig redan innan jag gick i skolan. Pappas sida kommer från släkten av den berömda målarkonstnären från Shusha Mir Mövsun Nevvab. Föräldrarna brukade ställa en del papper och färgpennor främför mig för att jag skulle teckna något. Farfar brukade kalla mig "lilla Nevvab". De sade det så mycket att till slut blev jag en målarkonstnär.

Så många dagar har jag väntat på ett telefonsamtal, ett meddelande från dig, längtat som efter luft och vatten. Du har liksom stelnat i den här bilden, förvandlats till en staty. Jag har lidit som en döende med din staty hela den här veckan. Din staty är lika kär för mig som din röst. Din snövita röst och den här statyn är tillräckliga för mig för lång period. För att fortsätta min väg. Med dig eller utan dig... Telefonsamtalet från dig blev lite för hårt. Jag har inte avsikten att söka en skyldig. Men jag inser att jag har gått över gränsen som ha dragits för mig. Jag vet inte om det är synd eller ej. Jag har aldrig avstått från att riva sönder gränserna. Det är inte en hobby, det är på grund av mitt hat mot gränser. Särskilt tolererar jag inte en gräns tillhörande min inre värld. Javisst, fastän jag inte hoppas på att bli bemött med blommor när jag passerat den gränsen, men jag önskar inte bli bemött med vapenstrid heller. Vad det än är så är det trevligt, jag är glad för allt som kommer ifrån dig; vare sig det är blommor eller vapen. Vad du säkert har uppfattat är att jag hyser inga halvhjärtade känslor – antingen har jag dem till hundra procent eller så har jag dem inte alls. Jag förstår dig fullständigt, uppfattar dig väl. Var inte rädd, jag kommer inte att såra dig... En dag kommer jag att plötsligt lämna dig precis som jag plötsligt träffade dig ...

Hej kära vän. Jag har läst ditt brev, det du delade med dig gjorde att jag älskar dig ännu mer, känner mig nära dig ännu mer. Det finns en känsla av längtan i dina meningar, liksom de har tagit ifrån dig en sak tillhörande dig, nej inte en vanlig sak, en värdefull minnesgrej. Du tittade långt bort, men det var så pass dimmigt runt omkring att du inte kunde förstå vad som försiggick där, du strävar liksom se det höga berget som sticker ut emellan molnen, vädret blir inte varmare, snön tinar inte bort, molnen försvinner inte, men du tappar fortfarande inte hoppet. "Jag ska säkert komma till de ställena, precis som jag åkte dit en gång i tiden", säger du och väntar på din tid under tiden. Tiden förändrar människan så mycket! Jag har förändrats jättemycket sedan jag träffade dig, det är du som förändrade mig, att jag kan se på saker som hänt mig ur din synvinkel.

Vet du, jag har förlorat mina allra käraste, en av dem blev kallad av Gud, de andra lämnade mig själva och på så sätt lämnade de bittra minnen åt mig.

Jag har lovat mig själv att aldrig bli van vid någon, bunden till någon, jag kommer inte att klara av en till separation. Det har ingen mening att komma in i någons hjärta och sedan säga

"adjö"... Mitt hjärta är så förkrossat att jag undviker minnena. Ibland känns det som att jag har inga tårar kvar, men så fort jag påminns om honom fylls mina ögon som vattenkälla. Av den anledningen har jag gömt mina känslor långt in i djupet. Begär inte av mig mer än jag kan ge dig. Om du sårar mig kommer jag att slockna som blomma.

Jag har liksom själv skissat bilden av det du har skrivit, det du har upplevt. Jag känner att jag upplever stor kärlek. Vet du, kärlek är den första och den sista scenen av livets drama. Jag kommer säkert måla den scenen, bilden av din kärlek. Men jag förstår inte din ångest. Den stora kärleken är inte någon man eller kvinna att gifta sig med. Stor kärlek är inte en gran, ett evigt grönt träd. Det som är för evigt heter inte kärlek, i så fall är det vana, ett ansvar. Gud gav Dig det som ingen annan fått. Det har du upplevt. Vad mer vill du ha?! Om "han" stannade med dig för alltid, skulle "han" inte bli "han"! Jag känner Dig och är glad för Dig. Om du verkligen är den som jag föreställer mig ökar min tro till Skaparen ännu mer. Han gjorde det omöjliga möjligt. ... Jag känner Dig, vandrar inom Dig, vet hur stort ditt hjärta är, vilken luft du andas in. Jag kan din längd och din vikt. Du är så liten att jag kan gömma dig i min famn. Människa brukar omfamna sina käraste. ... Ditt inre är oändlighet. Jag vill stanna här, det spelar ingen roll om jag gör det i egenskap av en fisk eller ett sjögräs.

Kvinnan: Det spelar ingen roll, fisk eller sjögräs. Det viktigaste är att man är i sitt eget hav. Andras miljö är inte din. Det är samma för såväl kvinnor som män. Det andras är det andras. Att älska en änka är som att köpa kappa på secondhand och ta på sig. Uppta inte din hjärna med sådana saker, det är ganska sent, låt oss sova. Vi får mötas i våra drömmar. God natt.

Konstnären: Åtrå och passion är bränsle för kärlekslampan. För kärleken spelar det ingen roll huruvida man är oskuld, singel, änka, gammal eller ung. Kärlek är en sådan energi som kan förnya allt som existerar, den har förmåga för reinkarnation. Kärlek är ett vitt papper, en ny mening, en födelse. Den har ingen "secondhand". ... God natt.

I natt var jag på chatten, tänkte kanske du dyker upp och vi kan chatta. Men du kom aldrig. Men istället upptäckte jag igen en sak. Den här gången upptäckte jag Dina fingrar. Dina smala långa fingrar som syns i den nya bilden du har lagt upp. Om ögonen är det första villkoret för kvinnans skönhet är smala långa fingrar det andra villkoret. Du har dem!

Du fascinerade mig med din upptäckt. Du upptäcker mig på nytt varje dag, vad ska man säga... Jag kommer inte att tacka dig för det, jag ska bara säga att jag "gillar det". Vet du, i barndomen ville jag bli läkare. Senare när jag inte fick bli det bestämde jag mig att bilda familj med en kille som är läkare. Det blev inte så, min make var inte läkare. Nuförtiden vill jag ha en dotter och att hon ska bli ögonläkare. Angående mina fingrar, att de är långa, det hjälper faktiskt när jag spelar piano. Och att man kan stoppa in dem i onda människors ögon.

Ah, den här tjejens fingrar

rörde inte vid mina då.

Natten då hjärtat mitt smärtar

Kommer hon inte, knackar inte på²⁷.

²⁷ Dikten av Ramiz Rövshan. Översättning av Saadat Karimi

”Begär inte av mig mer än vad jag kan ge dig”, har du skrivit. Det ska jag inte göra. Jag tar inte heller för mig mer än min lust och önskan begär. Men jag vet inte vilka begränsningar dessa har. Nej, jag använder inte retorik nu, jag ska verkligen försöka vara lyhörd, och jag försöker. Jag upptäcker dig varje dag, flera gånger om dagen. I dig finns det mycket att upptäcka i århundraden precis som hos Da Vincis Mona Lisa. Att uppfinna dig varje dag på nytt är lika vackert som barnens glädje. Jag kan inte tröttna på det... Jaså, så du vill ha en dotter. Det låter överraskande. Vad mycket hemligheter du har, tjejen! Skriv till mig, berätta gärna.

En mycket fin dikt. Jag hade läst den i boken som du rekommenderade. Jag testar inte människor, jag vill gärna lita på dem. ... Jag har önskat att ha en dotter, men när kommer det gå i uppfyllelse, kommer det? Vet inte! Först behövs ju pappa till henne. Jag känner att någon gång kommer det att hända. Jag har slutat drömma om många saker som hjärtat önskade förr. För att sluta tänka på mina drömmar reste jag långt bort. Reste bort, lämnade denna stora stad åt dem. Reste bort och lämnade de två åt vindar som blåser i denna stad. Men de stannade inte kvar här. De lämnade denna stad fylld med sorgliga minnen åt mig...

Jag vet inte vad jag ska skriva. Jag är förvirrad, seg i huvudet. För att förstå dig bättre gick jag igenom våra chattskrivningar en gång till, tänkte jag kan kanske hitta svar på mina funderingar. Men tvärtom blev jag mer förvirrad. Du var tydligare tidigare. På senaste uppstår det mer och mer sådant som jag inte fattar riktigt. Förmodligen har min förmåga att fatta försämrats, eller min synförmåga har blivit sämre. Vet inte. Kanske är det fel att säga ”öppna dig för mig”, ”berätta gärna”. Men jag tror att om jag vet mer om dig kan jag vara närmare dig. Du är hel, förenad med din kropp, med all din bakgrund, ditt förflutna, och jag älskar dig sådan som du är. Jag kan acceptera allt som du berättar, tror jag. Antagligen har jag inte blivit så mogen att jag kan uppfatta allt och acceptera. Kanske har det en annan förklaring, vet inte... Du har vrede. En person som hyser vrede förmår inte tänka sunt. Man skall inte leva i sitt förflutna. Men du inte bara lever i ditt förflutna, du vill slåss med det. Ingen i världen har kunnat vinna över det slaget. Man ska slåss för en bra framtid. Du som menade ”jag tror, jag är hoppfull”, jag känner att du har för lite tro. Det går inte att leva utan tro och den finns enbart i framtiden. Framtiden älskar man just för att den är fylld med överraskningar. Det finns stunder i livet för varje människa då hon redovisar för sig själv vad hon åstadkommit.

Det hände mig när jag var vid fyrtio och femtio. Att klara av ”frågeformuläret” vid femtio var dock mycket svårare. Men i varje påfrestande situation var det som räddade mig tron på framtiden. Jag avskyr att lyssna på rådgivning men också att ge råd. Visserligen, har jag tagit rollen av den vise personen och ger dig råd. Bortse. Håll på med seriösa saker. ... Jag vet att du fyller år snart. Jag har läst om dig i informationen om tävlingen till programledare på TV. Hellre bestäm dig vilket musikstycke du ska spela för mig på ditt födelsedagsfirande och vilken dag det ska bli. Vi ska välja ett ställe där det finns piano.

Vet du, för mig liknar människor som finns i mitt liv, både familjemedlemmar och vänner, spartaner. Precis som de 300 spartanerna i slaget vid Thermopyle har de förmågan att stödja varandra. Alla har samma mål och är stolta över att försvara varandra från fiendens attack. Jag har en sådan omgivning. De är inte så många, men tack och lov att de finns. Du skriver “framtid”... Människan är slav av sin framtid. Det viktigaste är inte tiden, utan människan själv. Människan är det som bevisar tidens existens. Tiden existerar inte utan människan! Jag resonerar som Faulkners huvudkaraktär, “morgondagen är just idag!” Det förflutna är det som jag vet om och känner till, framtiden är det som jag är rädd för. När det gäller min födelsedag, det är en vanlig dag för mig. Jag växer inte upp inte på en dag om året, utan varje dag.

Konstnären: Hello min stridskamrat, vart är vi på väg att slåss? Vill du inkludera mig bland dina spartaner? Jag har granskat dina brev, det känns som att de skrivs inte av en person utan av flera. Eller så är de skrivna av en och samma person, men vid olika sinnesstämningar. Ibland har jag svårt att urskilja vilken av dem jag talar med. Det verkar inte så trovärdigt för mig att människorna i din omgivning liknar spartanerna. Jag tror faktiskt att det är tvärtom, du fick slag just av människor i din närmaste omgivning.

Kvinnan: Sluta bete dig som psykolog. Säg i stället hur du skulle vilja se mig. I vilken form eller stämning är jag intressant för dig?

Konstnären: Jag söker den tidigare optimistiska och hoppfulla tjejen. På senaste tiden har du varit sorgsen och pessimistisk.

Kvinnan: Inte alls! Hoppet är optimisternas moder. Jag är säker på att allt kommer att bli bra. Hör du, jag vet inte vad vi ska prata om när vi ska träffas.

Konstnären: Har en sådan klok kvinna som du inga samtalsämnen? Eller kanske objektet inte är intressant? Vilken pianomusik spelar du? Vilket är ditt favorit musikstycke? Vi behöver inte prata alls. Du ska spela och jag ska lyssna och det blir ett samtal. Tystnadens röst!

På senare tid älskar jag bluesmusik. Den skapades av afroamerikaner, alltså den har sitt ursprung som arbetssånger sjungna av slavar i bomullsplantagerna. Tänk slavar och drömmar! Vid första anblicken kan det tyckas kontrasterande, men så är det inte. Det är som en mötespunkt, som gränsen mellan natt och dag, som gryning. Vid övergången finns födelse, vid födelsen finns liv. En slav som önskar sin dröms uppfyllelse tror på att liksom födas på nytt med denna musik. Piano spelar jag för mig själv. Jag ska inte spela piano när vi träffas utan att jag ska komma för att lyssna på dig. Jag vill höra dig, vill titta på dig. Du är intressant för mig, hemlighetsfull, ditt beteende, uppförande, dina tankar. Jag får en känsla att du inte alls är som du ser ut.

Minns inte vem som sade det: ”Män är som lammen, de tror att det gräset de ser är godare än det de äter”. Man kan förändra lite denna aforism och tillämpa den till andra sammanhang, exempelvis: ”Människan kan offra de som älskar henne för dem som hon älskar själv”. Detta kan vara bra i början men sedan kan det bli en tragedi, som berusning av morfin och morfintragedi.

Konstnären: Igår kväll hade du telefonen avstängd. Jag ringde till dig. I kväll går en bra föreställning på Ibrus. Jag ville säga att vi kan gå och tillsammans se på den. Men när du läser detta brev är föreställningen kanske över. Antar att för den första träffen och det första samtalet blir det ett passande ämne. Du vet väl inte vad vi ska prata om...

Kvinnan: Hej! Vi är på vägen tillbaka från Guba. Evenemanget tog mer tid än vi trodde. Men jag hinner till föreställningen.

På Ibrus teatern gick premiären av föreställningen *Han och de* av Rustam Ibrahimbejov. Jag gick ensam. Fakhraddin Manafov och Mehriban Zeki spelade sina roller mästertligt. Det är omöjligt att inte älska teater efter en sådan föreställning! Om du bara såg hur jag väntade på dig igår kväll, med spänning. Du skulle tycka synd om mig, skulle inte stå ut med det och springa till mig barfota. Jag gick på att du skulle komma, trodde verkligen så mycket och kollade på dörren hela föreställningen lång.

Oh, min kära vän. Jag var framme. Jag lät chauffören stanna bilen vid Narimanovs monument. Härifrån kan man gå till teatern till fots, gå nerför trapporna tvärs igenom. Men jag gick inte ner, satt bara på bänken vid monumenten. Jag satt där kanske till föreställningens slut, i hela två timmar. Så där, ensam. Jag kom inte, kunde inte komma. Snälla, förlåt mig, jag borde inte skriva att jag kommer. ... Saken är att det känns enkelt när jag pratar med dig. Det känns som att du vill överraska mig, vill dela med mig saker som du aldrig delat med andra, aldrig berättat för någon annan. Jag vill gärna lyssna på dig, med stor lust. Jag blir glad av dig. Du är annorlunda. Ditt hjärta är ungt och du verkar enklare än du ser ut. Dina ögon har sett mycket, men dina läppar säger för lite av det du har sett. Jag tror, att du berättar det du önskar att uttrycka, i dina målerier. Jag vill se dina tavlor. ... Du har inte lyft mig, eller tagit upp mig till himlen med vad du, utan med ditt beteende. Ibland är du mystisk, men ibland är du sådan att jag tror jag har känt dig i många år. Du kanske medvetet tar mig upp till himmelen för att jag ska kunna se dig från höjden tydligare... Du är värdefull för mig. Det vore tragedi att förlora dig.

Jag saknar dig så mycket! Mina ord kan lyfta dig, höja dig, men inte sänka mig framför Dig. ... Jag beundrar din uppriktighet. Det har hänt flera gånger att jag blev arg på dig, till och med upprörd. All min ilska smälter som stearin när den möter Din uppriktighet. Du är verkligen ett fynd... Jag har inte gjort något särskilt, du själv har tagit dig till höjderna i min värld. ...När ville du se mina tavlor och jag inte ställde upp?

Ett strängt beteende är egentligen en avspegling av det känsliga, förkrossade hjärtat. Törs du säga att det betyder att du anser mig närstående. Vad kan vara mer värdefullt? Det som höjer oss är våra handlingar. Du anar inte hur hög du är. Du har ingen chans att komma ner därifrån. Åtminstone eftersom jag älskar oerhört mycket att observera dig i dina höjder.

Vad tror du, när kan vi träffas? Ska vi vänta länge? Du vill väl inte träffas i nära framtid, eller hur? Vi kan kanske träffas vid slutet av året, nyårshelgen. Till dess kan vi lyfta varandra ännu högre upp. Vi ska titta på jorden från rymden, vad tror du? Kan du tänka dig hur älskad jorden ser ut från rymden? För att den verkar mindre ju högre upp man tar sig. Det är ju så att allt det minsta är kärt! Jag antar att ingenting kan vara så spännande och intressant som att titta på jorden från rymden. Att kolla bilden som du har lagt ut nyss hör inte till den saken. Den ger en annan njutning! När man kollar nedåt från den oändliga Vintergatan, kollar igenom bland miljoner stjärnor ser allt det onda, - de gudomliga anspråken, angiverier, svek och smicker, – så obetydliga ut!

Jag strävar inte till rymden, kanske för att jag själv kommer från Månen... Jag gillar jorden. Och jag tycker att Guds tecken inte finns i himlen utan i världen på jorden. Häromdagen pratade vi om Paulo Coelho *Alkemisten*, där han menar: "Världen är enbart den synliga sidan av Gud". Därför tänker jag stanna här. Härifrån är det mer intressant att observera dig. ... Vilken av mina bilder bland de nyuppladdade gillar du mest? I verkligheten är jag inte som på bilderna. De säger att jag verkar mer hemlighetsfull. Vi får se hur du finner mig.

Ärligt sagt, har jag svårt att välja. Du får en fullständig bild med alla dem tillsammans. I den ena är det fingrarna som framstår, i den andra din blick, dina ögon, i den tredje din slanka kroppsform, i nästa bild är det dina läppar som fångar. Jag fick för mig att jag inte hade pratat om dina läppars skönhet tidigare. Byt inte ut den nuvarande bilden än, låt mig "leka" med dina fingrar ett tag till... I morgon reser jag till Kirgizistan, ska delta på en konferens som ska äga rum vid Issyk -Kul bergsjöns kust. Möjligen ska vi också planera en utställning av de turkiska

målarkonstnärerna. Jag reser hem om tre dagar. Efter det kan vi träffas, om du vill, förstås.
Vilken dag passar det dig bäst att vi träffas.

Det måste vara kallt där borta den här tiden. Ta hand om dig! Du behöver inte skynda på saker.
Allting kommer i sin tid, tiden för rätt sak kommer i rätt tid... Vi ses. Trevlig resa och lycka
till med allt!

Konstnären: Detsamma! Må gott! Jag ska ringa dig därifrån – från guds synliga sida.

Kapitel V

“Romni flicka”

Jag var fascinerad av konstnärens sätt att skriva. Det var liksom inte en Konstnär, utan en författare som hade skrivit det. Han har förmågan att beskriva det han skriver med konstnärlig skicklighet. Det språk han använder i skrift till skillnad till hans tal har bra flyt och charm. Fastän jag inte kände honom personligen föreställde jag mig honom som en grå och torr person utifrån hans intervjuer och tal som han höll på officiella möten. Där gav han intrycket av att vara mera som en byråkratisk partimedlem snarare än en skapande person. Han var känd som sekreterare för utrikes relationer vid Målarkonstnärers Union av Azerbajdzjan och deltog ofta på utställningar som organisatör av officiella möten, som representant på UN, UNESCO, Internationella Organisationen av turkisk kultur och andra internationella organisationer. Kanske fick han inte visa sina andra egenskaper för allmänheten för att de stannade i skuggan av den store världsberömde konstnären som var ordförande för unionen. Ser ut som att den äldre konstnären, ordföranden, kände honom väl.

Man kan säga att till de flesta av organisationens arbeten anlitate han Konstnären.

Det finns så klart skillnad mellan tal och skrift. Eftersom tal förs 'live' framför man sina tankar naket, man hinner inte klä dem i olika dräkt. Jo det är sant det finns också hur många som helst av sådana som kan det. Men jag menar inte dem, jag menar generellt. Det man har sagt vid tal är inte ditt längre, det går inte att redigera det. Men det är annorlunda med skrift, man har möjligheten att tänka, de tankarna man inte gillat kan man radera och skriva om. Detta förekommer i korrespondensen jag fick granska, både Konstnären och Kvinnan hade skrivit välgenomtänkta meningar. Dessutom var de uppriktiga. De hade en öppen, avslappnad relation, de skämtade ganska mycket. Jag har tagit bort många av de vardagliga samtalen. Jag tyckte att man fort blev uttråkad av den. Jag kanske gör fel, vet inte. Det viktigaste för mig är att bestämma mig vad jag ska göra med texterna. Allt beror på det förbaskade beslutet. Om det behövs så är det lätt att stoppa tillbaka de borttagna delarna.

Jag besvärade Dig på lördag kväll. Det verkar som att jag ringde för mycket, skickade för mycket meddelanden olämpligt. Du kan kanske förstå och ursäkta mig. Du skrev häromdagen att du kommer från Månen. Jag tittade på Månen på lördag kväll. Månens avspegling på Issyk-

Kul sjöns vatten rörde sig av lätt vind. Jag sökte dina tecken på Månen. Och jag hittade dem!
Jag såg tydligt dina ögon, ögonbryn, sedan syntes dina läppar. Månen blev du.

Upp vid bergen som utgjorde muren mot de avlägsna stränderna lyste stjärnor splittrade över hela himlen. Som dina ögon här i bilden. I nattens mörker påminner stjärnorna om publikens ögon som betraktar teater med dess släckta lampor. Också de blev förälskade i din skönhet. Månens avspegling i vatten den natten var mötespunkt för våra själar - som en teaterscen på vattenytan. Kalla vindar som blåser från Guds bergen överförde i sina rörelser ekot av det som viskades. Som om det var shamanböner. Orden som mynnade ut från dina läppar var varma som din andedräkt, vindarna lyckades inte kyla ner dem. Din andedräkt blandades med min. De älskade. Våra kyssar upphetsade även stjärnor som speglades i vatten, de lyste så starkt av åtrån och passionen de fick. Den natten kollade hela universum på vår kärleksscen. När Månen började ta farväl och därmed tog bort våra ansikten applåderade alla stjärnor stående för oss...

De dagarna jag varit här har du alltid varit med mig, överallt. På alla ställen var Du. Jag vet inte om du känner igen det, om du har upplevt något liknande. Kanske har du också upplevt sådant. Det är omöjligt att skriva om känslor, beskriva dem. Ingen är kapabel att skriva och återge känslorna, inte ens en tusendel av dem. Människan är hjälplös gentemot orden, kanske därför använder hon händerna, rörelser, gestikulerar för att återge det hon inte lyckas göra med ord. Det kommer tider då man kommer att upptäcka en apparat som tar bild på själen, anden, precis som röntgen gör. Då kommer alla älskande i världen fira det med fyrverkerier. De kommer ju till tals! Att framföra sina känslor utan att tala verbalt blir människans sista upptäckt!

Jag sitter i flygplanet. Konstigt, planet flyger över Baku. Jag reser till Baku genom att flyga över Baku, passera det. I Turkish Airlines går vägen till Bisjkek genom Istanbul. Kaspiska havets östkust, de oändliga stäpperna ser så oerhört vackra ut från himlen. De sandiga bergstopparna och de rynkiga dalarna liknar Månens yta sedda från rymden. Historien om det urgamla Öst rullar hastigt framför ens ögon som en filmsnutt. Det tar några minuter att flyga över de vägar som armétrupperna som omskakade världen en gång i tiden gick i flera månader. Man tittar ner genom flygplanets illuminator på Turkistans stäpper och det känns som att bläddra i historien. Märkliga känslor...

Apropå öst, jag påmindes om en österländsk berättelse. Jag har gott om tid, så att jag skriver och du kan läsa.

En gång satt en rik köpman framför sin butik. En beslöjad kvinna närmade sig honom och sträckte ut sin hand för att tigga. Köpmannen tog fram sin börs och sträckte ut ett kopparmynt till henne. När han lämnade myntet i kvinnans handflata föll hennes slöja ner från huvudet och hennes ansikte syntes. Köpmannen blev fascinerad av hennes skönhet. Tiggaren var en månlik vacker flicka. Flickan skyndade sig att ta på sig slöjan och gå därifrån. Det ögonblicket då deras blickar plötsligt möttes skakade om mannens hjärta, gnistan förvandlades till låga, det blev vulkanutbrott. Han följde efter flickan som en lydig slav.

Det måste finnas någon hemlighet i att en sådan vacker flicka tigger, tänkte köpmannen. Under tiden han gick blandades den galna åtrån i hans hjärta med nyfikenhet. De går genom många gator, svänger i flera korsningar. Till slut gick flickan in i en herrgård. Köpmannen var nu sprickfärdig av nyfikenhet. Utan att tveka knackade han på dörren till herrgården.

De tog honom in och visade honom rummet där han skulle sitta och vänta. Om en stund kom herren fram. Köpmannen såg att det var en mycket rik rom. Efter hälsningen berättade han det som hade hänt för husets ägare. Han frågade om flickan och bad honom att avslöja hemligheten bakom hennes tiggeri. Han fick veta att det var husägarens egen dotter. Köpmannen framförde att han ville gifta sig med henne och att han kunde ge så mycket pengar som behövdes för detta. Husägaren kom inte överens med honom.

Köpmannen som lämnade huset rasande kunde inte lugna ner sig. Han kunde inte låta bli att tänka på flickan. Han blev galet kär i henne. Morgonen därpå gick han hem till dem igen, och så gjorde han i flera dagar i rad. Men han lyckades inte övertala den rike romen och få hans tillåtelse för detta äktenskap.

Romen som såg hur köpmannen envisades sade till slut att han kunde ge sin tillåtelse till honom att gifta sig med hans dotter enbart på ett villkor: "Du ska gå ut tidigt på morgonen och tigga hela dagen vid stadsporten, du ska sedan överlämna allt du har samlat in till mig i slutet av dagen. Då kan jag tillåta dig att gifta dig med min dotter".

Köpmannen blev väldigt förvånad över det han hörde, det verkade otroligt. "Jag erbjuder dig massor av guld, vad behöver du de svarta kopparmynten till?"

Romen svarade: "Jag behöver de svarta kopparmynten som du kan hämta".

Köpmannen lämnade huset ledsen igen. Han var en känd och respektabel person i staden. Hur skulle han tigga nu, tänkte han! Hela natten kunde han inte sova.

Tidigt på morgonen när stadens portar öppnades satte köpmannen sig med ganska täckt ansikte och huvud för att icke bli igenkänd på marken vid portens framsida och började tigga inför karavanens folk som anlände till staden. De passerande stoppade mynt i denna konstiga tiggares handflata.

På kvällen tog köpmannen de pengar han hade samlat in till romen, han sträckte ut påsen med de svarta kopparmynten till honom. Romen tog emot påsen och sade: ”Hur ska jag veta om det är du som har tiggat de här pengarna?” Köpmannen svarade: ”Jag har tiggat dem!

Jag har suttit hela dagen vid stadsportens framsida som du ville”.

Romen kollade på honom med testande blickar: ”Ok, vi får se. Berätta hur det kändes när du fick det första myntet i din handflata. Vad hände?” Köpmannen greps av djupa tankar. Sedan lyfte han tungt sina ögonbryn och sade: ”Det första myntet fick jag av en köpman i min ålder. När han stoppade myntet i min handflata fick jag frossa genom hela min kropp. Det blev mörkt framför ögonen, jag blev kallsvettig. Från pannan min rann svett dropparna nedåt i ansiktet. Jag svettades några gånger sen blev det typ normalt”. Romen reste sig och lade sin hand på köpmannens axel:

- Du talar sanning, nu vet jag att du har tiggat själv. Du får min dotter!
- Jag förstår inte dig! Varför ville du inte göra det från början? Vad då är hennes värde lika som de svarta kopparmynten?
- Nej, inga guldpengar kan ersätta min dotter. Jag hade lovat mig att gifta bort henne med någon som älskar henne galet, den som kan göra vad som helst för hennes skull. Jag behöver inte dina guldpengar. Jag tog ifrån dig det som är mer värdefullt. Det mest värdefulla i en människa är hennes skamkänsla. Det som du förlorade den stunden du kallsvettades vid det första myntet var din skam. Det tog jag ifrån dig.

Ser du min älskling, kärleken kan ta människan vart som helst, den kan tvinga oss att göra vad som helst.

Jag anlände till Baku i natt. Jag har lyssnat på låten som du skickade till mig, länken menar jag. Det var värt berömmen. Både text och musik är utmärkta. Jag känner inte till artisten,

lyssnade för första gången på något av honom. Han sjunger inte dåligt. Men jag tror att Röya skulle kunna framföra det bättre. Denna låt kräver inte höga toner, utan bastoner, tycker jag.

Hej! Välkommen älskling! Hur var resan? Som jag förstått av dina meddelanden så har du haft intressanta dagar. Det du skrev om Issyk-Kul sjön var bäst. Nej, jag blev inte trött av dina meddelanden, utan jag var hemma och kunde inte svara direkt. Jag njöt av alla dina meddelanden. Jag föreställde mig i den avspeglade bilden av Månen på vattenytan, dessutom i dina armar. Dina kyssar berusade mig, de tog mig kanske ner till sjöns botten. Vi behövde ju inte vara kloka den natten ... Jag älskar sådana stunder när man har svårt att behärska sig.

Tack för den natten. Puss!

Berättelsen om romni flickan är så fantastisk. Jag frågar inte om du skulle göra som den köpmannen. Jag vet svaret. Tack för att du lyssnade på låten som jag skickade. Jag är glad att du tyckte om den. Man skall inte diskutera smaken, men enligt mig så blir denna låt framfört väl endast av honom. Han heter Ilgar Muradov. Det viktigaste är inte luftvolymen, utan hur man reglerar den. Man kan ryta förgäves all luft man har i lungorna, som i Koroghlu aria, men man kan också styra sin röst som behövs för att sjunga vår *Karabach sjikestesi* eller Schuberts *Ave Maria*. När det gäller mig så brukar jag både spela och sjunga den låten. Men jag tänker inte göra det för dig. När vi träffas ska jag bara prata om mig själv och lyssna på dig. Jag känner att du har mycket på hjärtat att berätta för mig. Vi ses... om det är meningen.

Det var kul att prata med dig i telefon igår. Tyvärr blev det så lite, som vanligt. Vad mycket funderingar du hade! Dessutom är det frågor som jag inte har svar på. "Varför valde du mig till samtalspartner?", "Vad har du för förväntningar av mig?", "Varför just jag?". Ja du, jag undrar, jag med. Överhuvudtaget, brukar frågor som man inte kan besvara vara antingen spännande eller urtråkiga. Jag tror att vi ska söka svar på dina frågor tillsammans.

Huvudsaken är att man vet vad man söker och var. Jag kan visa vägen då ...

Svar på dina frågor finns i våra chatt, i våra brevväxlingar som vi har haft hittills. Om du kollar igenom hur vi började, varför vi började och vad vi har kommit fram till så kan du hitta

svaren. Mina svar finns i mina meddelanden. Jag ville ringa upp dig idag. Tänkte du ska säga att du inte har tid, därför ringde jag inte. Nu ska jag lämna chatten, men under nästa vecka, kort sagt före din födelsedag, vill jag träffa dig. Jag vet att det är “en vanlig dag” för

Dig, “en dag bland alla andra”, men jag fattar inte hur födelsedagen, speciellt 30-årsdagen kan vara en vanlig dag. Du ska vara med din familj hemma den dagen, antar jag. Ok, vi kan träffas en annan dag, på “en vanlig dag”. Vi hörs. Du ska bestämma tiden!

Jag har två stycken inbjudningskort, biljetter, till Chopins musikkväll i kväll. De har skickat korten från Polens Ambassad. Jag vill gå med dig. Jag bryr mig inte om vilka som kommer att se oss och vad de ska tycka. Ska vi göra det? Jaha... nu ska du hålla tyst, det vet jag. Du imponerar även när du är tyst. Jag säger inte “vackert” om det eftersom det ordet är otillräckligt för att beskriva mina känslor. Du talar även när du är tyst, jag hör dig. Ingen fara, du får hålla tyst, jag kan lyssna på dig. Jag ska liksom en blind man skapa din bild i min mörka värld.

En intressant bild. Det är inte så lätt att få den att likna dig. Enbart ögonbrynen får jag som de ska. I dina tidigare bilder tittar du aldrig på fotokamerans objektiv. Jag ser inuti dina ögon för första gången. Om jag inte ska räkna med att jag tittade på dig på avstånd igår, skulle jag kunna säga att jag ser Dig för första gången.

Hej! Vad säger du? Såg du mig igår? I så fall gick träffen ensidigt, för dig, det var inte vår träff. Jag väntar fortfarande på vår träff. Jag vet att du skojar. Inte igår, men idag skulle jag vilja jättemycket att du skulle ha sett mig. Jag presenterade min senaste undersökning på jobbet. Jag var annorlunda idag. Också min klädsel var annorlunda. Till och med mina ögon glänste på annat sätt. Jag trivdes med det, i alla fall. Alla kollade på mig, jag fångade både de avundsjuka blickarna och de som kollade med vänlighet och glädje. Du skulle också titta med glädje, det är jag säker på.

Jo, jag skulle vilja ha sett dig då, mycket gärna. Om jag visste skulle jag säkert komma, även utan din inbjudan. Det sägs att vänner testas i nöd, i de värsta stunderna. Men jag resonerar på

annat sätt. Människor visar sitt äkta ansikte inte i sina sämsta stunder, utan i sina bästa stunder. Även främmande kan visa medkänsla och ställa upp i nöd. Äkta vännen är den som är hjärtligt glad för din lycka, för dina framgångar.

Du förvånar mig. Du läser av mina tankar, uttalar det jag har på tungan. Det finns en skandinavisk berättelse om detta. Häromdagen berättade du om en österländsk pritcha, nu ska jag berätta om en västerländsk pritcha till dig.

En dag klagade en gammal viking Grimr när han åt en festlig middag med sina vänner på att han inte hade en enda trogen vän. Hans vänner protesterade. En av dem sade: "Minns du, var det inte jag som sträckte ut min hand till dig för att hjälpa dig när du var i exil?" En annan vän sade: "Jag hjälpte ju dig att bygga nytt hus när fienderna brände ner ditt hus!" Den tredje vännen sade: "Vem räddade dig från fiendens slag i striden? Jag!" Grimr svarar så här till dem: "Jag minns väl vad ni har gjort för mig och jag älskar er, ni har varit mina vänner i mina bekymmer, i mina olyckliga dagar. För det är jag mycket tacksam till er alla. Men jag vill vara uppriktig med er, i mina lyckliga dagar var ni inte med mig. Och jag är en sådan som sällan har varit lycklig. En gång räddade jag konungens liv under jakten. Då kramade han mig och kallade mig för sin närmaste vän i allas närvaro. Alla sade fina ord till mig, endast mina vänner var tysta. En annan av mina lyckliga dagar var den dagen när truppen som jag ledde segrade över danskarna. De ansåg mig vara folkets räddare, men även vid det här fallet var mina vänner tysta. Jag kan räkna upp flera sådana exempel. Vad jag är övertygad om är att det finns inga vänner vid lyckan..."

Konstnären: Han var en klok man, den vikingen...

OK, när tog du den här bilden? Det finns en klassisk skönhet i denna bild. Du är jättevacker, du kan göra vilken konstnär som helst galen. De kommer att stå i kö för att måla ditt porträtt.

Kvinnan: Den är tagen för två år sedan. En vanlig gatukonstnär målade min bild. I Kiev, i en park. För femtio hryvnia.

Konstnären: Säg inte så! Det finns inga vanliga konstnärer. Det kan finnas mindre skickliga konstnärer, men det betyder inte att de är vanliga. Jag har en vän, Adil Mirseyid heter han, är

konstnär, skriver dessutom fina dikter. Han säger att när oljefärger hamnar på paletten påminner ordningen på färger honom om versmåttet, rim i poesin. När detta rim rubbas förloras harmonin. Pensel är ett verktyg som balanserar konstnärens harmoniska värld precis som noter tonsätter ett musikinstrument. Vem den nu är har han målat Dig med kärlek liksom han skrev dikt. Han blev tydligen kär i Dig...

Kvinnan: Nej, jag känner *en* Konstnär som blev kär i mig. Det finns ingen annan!

Konstnären: Ska vi inte ens träffas på din födelsedag? Det blev hundra år sedan vår virtuella vänskap.

Kvinnan: Trots att vår bekantskap är virtuell har vi blivit förälskade i varandra i verkligheten, eller hur? Jag känner dig väl, du är en otålig människa. Snart kommer du att göra uppror, bli rasande. Det är jag hundra procent säker på. Men du får vänta lite till. Vi ses. Det ska vi göra!

Konstnären: "Vi ses". Det påminner mig om hur TV-programledare tar farväl i slutet av programmet. Jag vill inte vara en tittare eller åhörare. Jag behöver ett levande umgänge med dig. Jag kan inbjuda mig till din livesändning, min filmskaparvän. Kvinnan: Det ska jag göra. Kanske i slutet av nästa vecka. Vi får se.

Det uttrycket du sa häromdagen, "en vanlig gatukonstnär", har jag inte kunnat glömma, jag blev störd av det. Nej, du ska inte tro att jag fördömer dig eller förebrår dig beträffande ditt uttryck. Det är många som tycker så när de träffar en konstnär som målar eller tecknar bilder ute på gatan. På alla mina resor söker jag upp gatukonstnärer såväl målare, tecknare som etsare. Det har hänt att jag har stått och observerat deras verk i flera timmar. En gång råkade jag träffa i Paris på stranden av floden Seine en kompis till mig som gick samma program för bildkonstnärer, i samma grupp vid Vilnius Konstnärliga Akademin. Det var när jag åkte turistbåt jag fick syn på honom bland konstnärer under bron när båten passerade Notre Dame katedralen. Jag kände igen honom omedelbart. Vi blev så glada för den plötsliga träffen. I hela två dagar var vi tillsammans, jag kunde varken lämna honom eller hans nya konstnärsvänner. Jag gick inte till hotellet heller. Tillsammans med dem målade jag eller tecknade turisternas porträttbilder, drack franskt öl och på kvällarna satt vi på deras favorit café. Jag upptäckte även att det fanns billiga restauranger i Paris. Vi åt ordentligt och sedan vandrade vi länge på gatorna. Paris lyser så mycket på nätterna. Det är en särskild upplevelse att vandra full under

sådana nätter. Vi upplevde på nytt våra studentdagar som vi hade i Vilnius. Jag vaknade med en så bra känsla den morgonen hos honom, i den lilla hyresettan. Han stack ut bland alla oss studenter för sin talang på den tiden. Han var modigast att komma med några nya inslag inom bildkonst. Lärarna imponerades också. Men kolla vart ödet tog honom senare i livet! Trots det klagade han aldrig på någonting i sitt liv. Du ska veta att de två dagarna som jag spenderade med den "vanliga gatukonstnären" anser jag vara två av de bästa i mitt liv. Två dagar då dagarna tillbringades under bron där vi försökte begripa den inre världen hos människor vars bilder vi tecknade och kvällarna tillbringades på ett café med djupa samtal med en vän som förstår dig så väl. Två lyckliga dagar bortom alla bekymmer.

Jag ska berätta vad jag har varit med om idag. Vill börja med att jag gillar Swarovski. Jag fick en present idag, på ett märkligt sätt. En kille som låtsades vara brevbärare, men misslyckades eftersom det inte var svårt att fatta att han gjorde det på begäran av någon kompis, levererade till mig en gåva i Swarovski märkesförpackning och en tavla med motivet soluppgång i havshorizonten. Gåvan var ett snyggt halsband. På baksidan av tavlan stod det: "Också solen går upp varje morgon på "en vanlig dag"". Sedan stod det signatur och datum... Det var överraskande förstås hur "brevmannen" hittade min arbetsplats. Eftersom även den som skickade gåvorna inte visste om det. Vad tror du, vem kan ha skickat dem?

... Jag vill säga vad jag tror om det. Det är den person som kommit in i mitt liv genom internets spatiala rum de senaste månaderna. Jag kände igen honom från samtalet med honom om hans tavla med solens motiv i något världshav och hans signatur på den, jag kände igen uttrycket "Födelsedagen är en vanlig dag för mig", vilket tydligen han gav mig tillbaka. Det var faktiskt häpnadsväckande. Oj, vad du kan förvåna mig. Ingen annan har kunnat åstadkomma det hos mig hittills.

Halsbandet är fantastiskt. Jag tog på mig det och föreställde mig dina armar runt min nacke. Halsbandet lyser så starkt. Dess varje sten talar om det du önskar säga till mig. Det är liksom de tusentals färgtonerna av en konstnärs olika sinnesstämningar. Jag ska bära det på mig och tänka på dig. Angående tavlan hittar jag inte de rätta orden att skriva. Det går att se klart dina fingerspår i havsvatten, liksom böner som vägleder resenärerna i havet. Du är en mycket talangfull målare, du är ett geni.

... Varje morgon ska jag titta på solen i din tavla som att jag tittar på dig. Som på den nya solen som föds till mitt liv. Jag är glad för dig, min älskling. Tack så mycket för dina presenter.

Ärligt sagt, när jag läste deras brevväxling för första gången hoppades jag på att rader där de pratar kärlek, där de "älskar" skulle inträffa mer. Precis som i barndomen när vi läste "Tusen och en natt" såg vi fram emot och väntade otåligt på de intima stunderna, var jag ute efter de sexuella scenerna även här. Jag menar inte det som talesättet om den döve mannens önskemål handlar om, men ändå. Jag var jämt fokuserad på det. Men allvarligt, vad kan en man och en kvinna göra när de är själva och i enrum?! Men så var inte fallet här.

När jag läste deras brevväxlingar några gånger fattade jag att de inte förväntar det intima sexuella livet av varandra, utan de hade andra förväntningar. Det var just detta som framkallade hos mig lusten att samla de inläggen och offentliggöra dem.

Äntligen, fick vi träffas, indirekt... "Brevmannen" hämtade din doft med sig. Inte bara din doft, utan också din själ, dig själv. Jag såg liksom den käraste varelsen i hans representation när han var tillbaka. Han var liksom ljudet från ingenstans, han hade ängelns ansikte som överbringade goda nyheter från den andra världen. Den stunden presenterade han dig för mig, jag var nära på att krama och omfamna honom. Han kom ju från dig! Jag ställde en massa frågor till honom, ville inte släppa den stackaren.

Jag försöker gynna de människor som jag respekterar, älska dem och favorisera, men också mitt Ego är kärt och viktigt för mig. Det är min egenskap. Jag försöker förstå vad som hänt efter din födelsedag, förstå förändringen och kylan hos dig. Du känner själv att våra senaste telefonsamtal blev inte så trevliga. Om jag har sårat dig på något vis, om du har tagit illa upp något jag sagt kan du väl framföra det på annat sätt. Du vill kanske göra slut? Du kanske inte törs säga "gå och lämna mig" och vill du att jag ska lämna dig själv. Mina SMS i kväll var otrevliga, jag har läst dem nyss en gång till. Tro mig, jag gjorde det inte medvetet, jag kan helt enkelt inte stå ut med likgiltigheten. För jag kan inte själv vara likgiltig mot någon, särskilt inte mot mina nära och kära. När jag ser dem oberörda blir jag upprörd. Jag vill förklara varje

stund att jag tänker på dig och tror att jag har rätt för samma sak av dig, eller hur? Du behöver inte söka mig någonstans i de avlägsna ställena. Jag är här nära... vid dörren...

“Jag känner oändlig stor respekt för dig. Så fort den känslan ska övergå till behov och beroende ska jag stryka bort dig ur mina vänners lista”. Det är ditt meddelande, du skickade det till mig idag. Jag är stolt över att vara din vän och har ambitionen att rista in ditt namn i mitt hjärta som man gör det på bergstenar, och inte tala om att bli bortstruken ur listan som vän. Men varför uttrycker du dig så nedlåtande om “behov och beroende”? Om du visste hur mycket jag behöver dig skulle du respektera det uttrycket, tror jag. Jag behöver dig!

Jag skriver dessa ord vid den stund då Du också är i behov av ett seriöst förhållande. Fastän du undviker samtal känner jag att du behöver samtal, umgänge, gråta och få ut dina känslor. Så mycket som aldrig förr! Även om jag inte vet den riktiga orsaken....

Jag vet inte varför jag dras till dig, varför exakt jag behöver dig. Det enda jag vet är att när jag sätter mig för att samtala med dig känns det som att jag nyss har duschat, precis som de troende genomfört sin tvättritual inför böner. Det känns bra att prata med dig. Ibland gör en människa sysslor, saker som hon inte gillar att göra. Men det tragiska är att leva livet som man inte gillar, inte vill leva.

På kort tid fick jag framgångar i Baku. Min hustrus familj hjälpte mig få tillgång till de högsta instanserna. Vi träffades när vi var studenter. Ganska snart förvandlades vår relation till kärleksförhållande. Våra sociala statusar skiljde sig åt mycket. Hennes farfar var en känd revolutionär. Hennes far hade arbetat i alla möjliga höga positioner i landet. Kort sagt tillhörde de eliten. Hennes släktingar och mina passade inte bra ihop. Jag avskydde dem alla. De var som främlingar för mig. Jag brydde mig inte om vad de gjorde eller vad de sade. Jag var endast intresserad av hennes kärlek. Om hon inte insisterade skulle vi förmodligen inte gifta oss. Med åren förstod jag att jag har levt under deras vilja.

De första åren av vårt äktenskap sammanföll med turbulenta tider i landet. Omvälvningarna, händelserna i början av 1990-talet meddelade om stora förändringar och hopp. Det blev förändring - vårt liv gick upp och ner. Till slut förlorade jag staden där jag föddes, de dalarna där jag växte upp, den friheten jag hoppades på. Efter självständigheten blev den kommunistiska klassen med en massa väsen till demokrater och på nytt började de härska i landet. De började råda över inte bara landet utan också över våra öden. På grund av min frus

släktingar var jag tvungen att acceptera de avskyvärda företeelserna varje dag. Det jag påvittnade slet mig inuti, trasade sönder mig. Människans värsta stund är när man känner sig sönderslagen, kränkt och maktlös.

I natt sökte jag dig, ville bara träffa dig. Men du kom aldrig. Jag sökte och sökte, ville få tag på dig, men visste inte var och hur.

Du syntes inte för någon,
knappt kan jag själv hitta dig.
Saknar vingar för att flyga upp
och hitta dig i himmelen.

på ett moln eller på röken
som drar sig upp till himmelen, i
moskén eller i kyrkan, i vilken
religion skall jag söka dig?

I detta gudlösa land har
jag kanske gått vilse.

I vilken gränd, i vilken stig, i
vilken korsning kan jag hitta dig?

Hur mår du, vem vet?!
Vem vet, kanske var det du i natt
som gick förbi min dörr, men
dörren kände inte igen dig²⁸

Undvik mig inte, jag ber dig.

Hej min älskling, du blir så barnsligt sårad. Min kära, varför ska jag ta illa upp? Då och då brukar du sända hårda ord till mig, antingen för att få mig att prata, eller irritera mig, vet inte

²⁸ Översättning av Saadat Karimi

riktigt, hur som helst för att få något svar av mig. Jag kan dig nu. Men i dina två meddelanden sände du ett riktigt ultimatum och uppmanade mig till öppet krig. Jag brukar avstå att bråka med de jag älskar, du är medveten om det, min svaga punkt och så anfaller du mig.

Min relation till dig ändras varje dag, blir djupare för varje dag. Men ibland blir du otålig, icke-tolerant och då går det inte att klara av dig. Se till att främmande känslor inte ska erövra ditt hjärta. Du behöver söka upp mig, jag finns bara på ett ställe. Jag är på scenen där Månen speglas i vattenytan av Issyk-Kul sjön, på samma scen som du själv byggde upp. Jag känner mig som en brud som väntar på sin brudgum på första bröllopsnatten.

Bli inte irriterad när jag inte skriver eller pratar. Ibland tänker jag att gud har skickat dig som en kompensation till mig för den sorg jag fick uppleva. Du kom till mitt liv för att dra mig ut ur tankarnas kaos, från känslornas virvel. Men ibland blir du en som kräver nödhjälp av mig. Av mig! Vem är jag? En halm!

Jag har skrivit till dig om två av mina nära och kära, de som var meningen i mitt liv. Min syster och min man. Att jag upplever mitt liv som meningslöst är också på grund av dem. Jag fångade dem i sängen, i samlag. Det visade sig att de länge hade haft ett förhållande. Alltså de log mot mig i ansiktet och svek mig. Det blev ett mycket hårt slag mot mig att förlora två av mina närmaste på en gång, dessutom på grund av otrohet, på grund av svek. Den chock som jag upplevde släppte mig i en så djup brunn att det var omöjligt att ta sig ut ur den. Min depression tog lång tid. Jag var sjuk och inlagd i flera månader i streck. Sedan hörde jag att de flyttade till Istanbul. Varför berättar jag det för dig? Vet inte själv. Men ska berätta annars... Du ser att du har blivit min nära och kära.

Jag kände, jag kände att livet gav dig sin hårda örfil. I min ungdom existerade det en karaktär för oss, en bild av kloka och utbildade tjejer som hade fått smaka någon smärta i livet: djupa tankeväckande ögon, något sorgligt ansikte, långsam gångstil, lång svart kappa och huvudsaken gråa hårstrån som stack ut bland svart hår. Många trodde att det var mode, det passade en del och inte andra. Det skapades dikter dedikerade till denna karaktär som om det var något exotiskt, ovanligt, liksom det kommer från Baltiska länderna. Jag vet inte. Jag föreställde mig en sådan tjej när jag lyssnade på Raymond Pauls och Alla Pugatjova. Jag ser dragen av denna karaktär i dig. Men det är annorlunda hos dig. De ville se sorgsna ut, du verkar verkligen ha upplevt sorg och försöker dölja den. Sorg är ett teleskop som ser människans hjärta, precis som mikroskop som ser celler.

Jag kan inte dra undan mina ögon ifrån dig,alltså din bild. Jag kanske inte var redo att se sorgen i dina ögon. Man är ju aldrig redo att se solljusstrålar i ögonen. Det är underligt att med så mycket sorg har dina ögon bevarat sin gnista. Dina ögon är som månens nya fas, nyfödda lilla måne. Din betydelse finns i ett par ögonen, solen, som lyser i de här bilderna, i din blick som förtrollat mig.

Jag träffade dig alltså i dina svåra dagar. Förlåt mig att jag inte förstod det. Andras sorg brukar upplevas som något avlägset och kallt som de avlägsna stjärnorna. Jag önskar komma dig nära och värma dig. I detta skede i ditt liv när du tog avstånd från allt kan inte en som du inte känner, en som du träffade slumpmässigt vid chatten, bli ett botemedel för ditt sår. Han kanske till och med gör dig less. Jag förstår det nu. En sak fattade jag i natt: det är inte kloka ord du behöver höra, utan en trygg och bekymmerslös plats som en moders varma famn. Du behöver glömma allt.

... Du behöver vara kvinna. Inte en "karriärkvinna", utan en kvinna helt enkelt. En man blir en riktig man tack vare kvinnan och en kvinna blir en riktig kvinna tack vare mannen. Sådan är min Kvinna. Hon är en känslig och delikat kvinna. Hon är en kämpande kvinna precis som de som följde sina män dekabrister till Sibirien, hon är trogen, lojal, klartänkande och vacker.

Som en sådan känner jag dig, sådan är du för mig

Jag vet att ditt sår är djupt. Jag beundrar dig för att du förblir stark i livet och står på egna ben. Du kunde ju inte skriva allt detta till mig. Det visar att jag fått ditt förtroende. Jag har inte förmågan att lindra sår, det blir tvärtom när jag försöker. Jag trycker på bölden och tar ut varet. Fastän det gör ont i början så lugnar det ner sig efteråt...

Jag vet inte vad jag ska skriva. Jag tror att du kan mig väl nu. Men jag inser att du har missförstått mig. Jag är inte ensam, Om du visste hur stor kärlek jag har i mitt hjärta, vilka tankar som finns i mitt huvud... Om du visste... Människan skall kunna älska. Även de som inte är nära hen, även främlingar ska man kunna älska. Jag älskar dig också. Med en annorlunda känsla som jag inte förstår. Det säger jag rakt ut: jag behöver inte dig, men jag blir ledsen om du försvinner. Egentligen behöver jag inte någon, men om en annan "någon" inte finns blir jag inte ledsen. Jag kommer att kunna sträcka ut mina armar för någon, krama någon igen och kommer inte att släppa den som jag har omfamnat. Precis som orkidéer som håller kvar sina blommor fastän de har slocknat. Det heter kärlek, vana, beroende, jag vet inte. Vill

du vara orkidéns offer?! Försök att inte tappa din behärskning och inte hamna där ... Du kommer att dö!

“Jag behöver inte dig”, säger du. OK, men vad innebär det att “inte behöver någon”?! Alla levande och icke-levande i världen behöver någon eller något. Vad skulle Månen gjort utan Jorden? Den skulle ju för länge sedan gått ut ur sin orbit och bli förstörd. Även stenar är ingenting utan jorden. Det finns ingen som inte behöver någon. Tro mig, även gud behöver någon. Vet du vilka varelser gud behöver? Jo, oss människor, de troende. Varför annars skulle han ha skapat oss?

“Kärlek”, “vana”, “beroende”. De är lika gamla som mänskligheten är. Förvandlades inte Evas kärlek till Adam till en vana? Skulle hon annars komma på det här med äpplet? För att kärleken inte ska förvandlas till vana finns det bara ett sätt: döden. Den mest trogna kärleken är fjärlens kärlek till livet. Den lever en dag, men för denna en dags liv flyger hon med livsglädje.

Orkidéer är mycket vackra och attraktiva. Ibland önskar man dö just i en sådan plats, i orkidén famn, bland hennes blommor. Finns det ett lyckligare dödsfall än det?

Kvinnan: Hej älskling. Hur mår du? Du kanske är sur på mig. Det har du rätt till. Du bryr dig mycket om mig på sistone, oroar dig för mig. Jag vet att det inte bara är fortsättning av samtalet som startades vid chatten, utan det är nyfikenhet, oro som väcks i människans hjärta. Jag har skrivit att jag inte behöver dig, alltså det är inte av behovet jag vill ha dig. Det finns en folkgrupp, jag kommer inte ihåg vad de heter, de brukar göra olika liknelser för män och kvinnor: ‘han är som guld’, ‘hon är som kläder’. Typ, män är alltid, i varje fall, värdefulla, men kvinnor förlorar sitt värde precis som kläder, ju mer man använder dem desto mer slits de. Du är inte ett smycke för mig, du är en röst som talar om mitt hjärta. Jag behöver inte dig eftersom jag vet själv vad jag upplever i mitt hjärta. Jag vill ha dig eftersom du låter mig inte glömma att jag fortfarande har kärlek i mitt hjärta. Livet kan slå oss oväntat och påminna om hur viktigt det är.

Du skrev om Adam och Evas kärlek. Bra att du inte påminde om hennes synd. Ni män, ni brukar ju överföra Evas synd på oss. I tusentals år har vi blivit tvingade att betala ett högt pris

för människans utvisning från paradiset. Nåväl, jag ska inte filosofera något mer. Det är bra nu. Är du sur på mig?

Konstnären: Kan man bli sur på dig?

Kvinnan: Varför inte? Jag är en människa i alla fall. En människa är aldrig utan sina synder.

Konstnären: När du blir en människa kan jag bli sur på dig. Än så länge är du en ängel.

Kvinnan: Vad då, tror du också på paradiset och dess änglar?

Konstnären: Jag skulle vilja tro på det, men

Kvinnan: Om du inte gillar paradiset som föreslås i religionerna kan du skapa eget paradiset i din föreställning. Alltså gör som deister föreslår hävdar, man ser guden utanför religionen.

Konstnären: Exakt. Behöver man någons hjälp för att finna guden?

Konstnären: Men de abrahamitiska religionerna konstaterar i sina respektive böcker att budskapen kommer från Gud. Vår religion är den senast sända, alltså är den mest progressiva och absoluta.

Konstnären: Kristendomen uppstod från den grekiska och den magnifika romerska kulturen, men islam baseras på de arabiska beduinernas, nomadernas traditioner. Denna skillnad visar sig än idag.

Kvinnan: Islam kommer att spridas, den har framtid - den har Koranen!

Konstnären: Jag kommer inte att finnas då... Jag älskar gud som människans skapare, de senare händelserna är inte intressanta för mig. Nåväl... I morgon har en ung vän till mig sin utställning. Han har intressanta verk, jag har sett vissa av den. Jag kommer att vara där, i gallerian på Gamla Stan, klockan 15.00. Jag blir glad om du kommer. Sedan är jag bortrest, nästa vecka ska jag resa till Brasilien. Där på en internationell utställning kommer också mina tavlor att demonstreras. Jag ska vara på invigningen.

Kvinnan: Trevlig resa och lycka till. Var rädd om dig min köpman vän. Om du träffar en romani flicka på bildgallerian ge inget till henne, titta inte heller på henne, annars kommer du att bli förtrollad och stanna kvar där. Kom tillbaka! Vi ses när du är tillbaka. Jag lovar för sista gången. Jag ska berätta en sak för dig då. Bara till dig. *Dig vill jag träffa*. Jag behöver dig!!!

Signatur: den tiggande romni flickan!

Kaptener i sandhavet

Det som kvinnan hade upplevt var hemskt. Hennes allra två närmaste hade svikit henne, bedragit henne. Det var inte bara svek eller bedrägeri. Hon blev utsatt för en hemsk kränkning. Jag vet inte vilken av dem som är tuffare att gå igenom, bedrägeri eller kränkning?! Jag tycker synd om henne. Ärligt sagt, först ville jag träffas och prata. Jag erkänner, att det var stunder när jag i mina manliga tankar hade velat dejta med henne som med en kvinna. Men efter denna förklaring förändrades alla mina känslor mot henne. För att ha ett förhållande med henne behöver man ha stark vilja, stor kärlek och burit lika tung sorg som hennes.

Uppriktigt sagt var jag mer intresserad av Konstnären än av Kvinnan. Varje gång när jag läser hans inlägg tänker jag inte på Kvinnan, utan på hans fru. Jag kände mig skyldig framför henne, som om det inte var hennes man som begick synd, utan jag. Om jag inte avslöjar denna hemlighet för henne begår jag synd. Men hur ska jag säga det? Kan jag det? Kommer jag inte att begå värre synd om jag berättar det?

Jag vill inte uppehålla min hjärna med sådana löjliga frågor. De bara chattade. Det har inte existerat något faktiskt svek, något bedrägeri. Och förresten, vad är "svek", "synd"? Behåller dessa ord sina ursprungliga betydelser när man tänker på deras känslor? Jag vet inte!

Hur kommer situationen bli efter träffen, åt vilket håll kommer händelserna att gå? Kommer den verkliga träffen separera dem eller tvärtom närma dem ännu mer? Dessa frågor uppehåller mig som observerar deras liv utan deras vetskap, hela tiden.

Ett visst tvivel har också väckts inom mig - vill de verkligen träffas eller säger de bara så och egentligen undviker träffen?

Jag anlände Rio de Janeiro på fredag natt. Jag fick bo på hotellet Avenida Atlantica. I morgon är det utställningens öppningsceremoni. I två dagar har jag vandrat här tills orken tog slut. Det är en sådan stad där man känner sig som ett sandkorn i öknen. Och då menar jag inte att människan är maktlös. Människor som jag råkar möta ute på gatorna ser inte svaga, övergivna eller hopplösa ut. I deras ansikte finner jag en sorts bekymmerslöshet, deras ögon uttrycker mycket livsglädje. Jag såg inte sorg i deras ögon. Men kan det finnas en människa utan någon

sorg alls? Det verkar som att människor här kan konsten att dölja sin sorg någonstans i djupet av sitt hjärta.

Även i de fattiga områdena av staden ser man leenden i människors ansikten. Lyckan innebär inte att vara rik, utan i konsten att kunna leva i stunden, med ett gott ord, ett stycke bröd, leva i friheten och andas in avslappnat.

Det var intressant att vandra i de s.k. favelor, alltså så heter de kåkstäder som omger de flesta större städerna i Brasilien. Men det är rent av farligt. Det är helvete, kan man säga. Favelor har sina lagar. De styrs inte av statens lagstiftning, utan av de kriminella auktoriteternas order. Det är inte överdrivet att kalla favelorna för "städer i staden"; de är i sin organisation i stor utsträckning oberoende av den officiella stadsförvaltningen och kontrolleras ofta av knarkgäng. Favelaområdena är tydliga inslag i stadsbilden och syns tydligast på branta sluttningar. Husen är byggda på varann, man har använt vilka material som helst. Favelorna bestod förr av lådspjälor, oljefat och palmblad som byggmaterial, men idag består de i storstäderna också av sten och brädor. Brott, narkomani, smuts och skräphögar, prostitution är den vanliga bilden här. De säger att favelorna är icke-tillgängligt fäste för polisen, ett icke-hanterbart område. Polisstyrkor var tvungna att ge upp och återvända vid flertal operationer. Jag måste säga att här träffade jag tiotals intressanta ansikten som jag skulle vilja avporträttera. Man kan verkligen skapa en porträttserie. Det rynkiga ansiktet av den gamla kvinnan som satt knäböjd vid sin dörr och rökte cigarr; kopparfärgen av den släta muskulösa rumpen hos den prostituerade mörkhyade kvinnan som stack ut bland de andra vid fönstren; den tolv-trettonårige pojakens listiga blickar på min fotokamera som hängde runt min hals; mjölken som rann ur den afrokvinnans bröst som ammade sin bebis i vars mörka ansikte man kunde se de vita spåren av mjölk; och många andra scener som jag fastnade för.

Det råder stora kontraster där, å ena sidan har man en av världens vackraste städer, å andra sidan har man den extrema fattigdomen, de av gud bortglömda favelaområdena. Det var bara fem hundra meter från mitt hotell till favelaområdet, och det var svårt att stå ut med barnen som hoppar på en förbigående för att sälja något. Det händer så ögonblickligen, att besökare märker inte hur de blir av med sin väska, sina värdefulla saker. Med favelor i bakgrunden ser även den magnifika statyn av Jesus Kristus som är belägen på det 710 meter höga berget Corcovado, obetydlig ut. Vill Kristus omfamna alla de fattiga och rika tillsammans? Eller är han förvånad över det han ser? Har han fördelat sin kärlek jämnt bland alla människor? Jag vet inte! Hur som helst är det en sarkastisk vy.

Samma med solen, den ger ju inte sitt ljus och värme lika mycket på alla håll.

De säger att flera gånger om året blir statyn träffad av blixten när det åskar. Även statyn av Jesus som fick lida på korset, står ut med lidanden. Vad är detta? Är det någon sorts fortsättning av de varningar som gud har gett människor i tusentals år? Jag tror att jag inte är ensam om det, utan det finns säkert människor som söker några mystiska signaler i detta...

Nu måste jag lämna chatten, men jag ska återkomma och skriva senare i mån av tid.
Hej så länge.

Idag åkte vi till Copacabanastranden. På söndagar brukar vägen mellan hotellet och stranden vara avstängd. Dessa dagar brukar den lokala befolkningen ta sig till stranden. Den fyra kilometers långa stranden ser magnifik ut från mitt fönster. Människor påminner om myrstack, man tror att det finns fler människor än sandkorn på stranden. Jag är så solbränd, min rygg är som grillad, det svider.

Deras välkända karneval i Rio de Janeiro hålls före påskfastan varje år, alltså fyrtio dagar före påsk. Samba dansskolor i stadens fattiga nordliga områden deltar i karnevalen med nya föreställningar varje år. Det blir en stor festival, jättestora festligheter överallt. Trots att ordet 'karneval' betyder ursprungligen "ta bort kött", alltså från italienskan, serveras det välstekt kött i varje restaurang eller kafeteria. Världens största stadion, fotbollsarena Maracanã ligger också här i Rio de Janeiro. Nästa söndag är det fotboll. Min georgiska vän insisterar att jag ska boka om hemresan, stanna för att gå på fotbollsmatchen. "Komma till Rio de Janeiro och missa chansen att se fotboll på Maracanã är bara absurt!", säger han. Jag håller med honom. Men hur ska jag säga till honom att inga vackra ställen kan ersätta den stunden som jag ska tillbringa med Dig.

Det du har skrivit till mig har du liksom sagt muntligt, för det ringer i mitt öra hela tiden: "Kom tillbaka! Vi ses när du är tillbaka. Jag lovar för sista gången. Jag ska berätta en sak för dig då. Bara till dig. *Dig vill jag träffa*. Jag behöver dig!!! Signatur: den tiggande romani flickan!"

Och när jag är tillbaka ska jag visa dig tavlan som jag målat, ditt porträtt. Fast den är inte färdig än. Många kommer att tro så. Först tänkte jag att bilden är inte klar, måleriet är inte slutfört. Enligt alla bildregler alltså. Men du vet jag gillar att bryta regler...

I denna mäktiga stad fylld av kontraster, inser jag att världen inte är färdigskapad. Gud avslöjar inte alla sina hemligheter för oss. Allt som han ger oss ger han ofullständigt för att lämna människan icke-mätt på livet. Således är all lycka i världen upplevd ofullständig. Kanske är det bättre så. Kanske inte. Jag vet inte. Jag skall väl inte söka fel i skaparens ordning. En sak vet jag, människan är den yngsta bland alla de skapade varelserna, och den mest hemlighetsfulla. Hur gammal är mänskligheten? Max två hundra tusen år, kanske mindre. Växt-och djurriket som har existerat i miljoner år, berg och hav som skapades miljarder år innan är som en ihopsjunken gammal jungfru. Och för att inte tala om galaxen med miljontals stjärnor som uppkom vid Big Bang, den stora smällen, den mest vedertagna kosmologiska teorin om universums tidiga utveckling som tog sin början för fjorton miljarder år sedan då rymden började expandera. Hemligheten med människans väsen är inte avslöjad än, det återstår att se. När människan, Guds mest underliga varelse, kommer att vara medveten om sig själv, förstå sig själv, kommer också hemligheten att bli avslöjad.

När du ser ditt porträtt ska du inte tro att det inte är klart, det *är* klart! Det är målat mycket perfekt. Du behöver titta på det ur mina ögon. Jag skyndar mig att skicka till dig den bästa tavlan som jag någonsin har målat!

I kväll satte jag mig på ett kafé vid stranden och kollade på människor som gick förbi. Det känns som att människor här är bekymmerslösa. De går liksom inte på marken utan flyger i luften som snöflingor. Det råder en ro bland allt detta väsen. För att känna det behöver man ha ro i sitt eget inre. Själv kan jag aldrig känna mig lätt som en snöflinga flygande i luften. För att uppleva den lättnaden behöver man leva i en lugn miljö. Vår omgivning är så kaotisk, den är som en virvel. Vi är tvungna att kämpa för att överleva, bära bördan som är tyngre än oss. De hade så stora förväntningar på mig! När jag inte kunde ge dem det de förväntade sig brukade jag bli en betydelselös, icke-värdefull varelse för dem. De försökte välja mig till ordförande för Konstnärsförbundet utan mitt samtycke och trodde att jag skulle bli glad för det. De ville till och med driva en kampanj för att göra mig till parlamentets ledamot. Jag brukade tala om att jag inte var intresserad och de tolkade det som att jag var dum. De kunde inte fatta att jag inte kände något engagemang för sådant. Om besluten om priser och utmärkelser, utlandsresorna, arrangeringen av vissa av mina utställningar fick jag kännedom ganska sent många gånger. Utan att fråga mig om lov gav de en del av mina tavlor till människor som inte är intresserade av konst och även till människor som jag avskyr. Typ till ministerns fru, till ledamoten, inte vet jagvilka de försökte muta... Jag är så ledsen att jag har förlorat de målningarna. Jag känner mig så främmande i denna miljö... Jag har aldrig varit intresserad av

hennes fars namn, varken hans position, förmögenheter eller den statusen han haft vid regeringen. Alla dessa år ansåg jag min hustru annorlunda, att hon inte var som de. Men med tiden förändrades allt. Det började en våg av blind strävan efter glamour i samhället, i vårt land. Människor började förvandlas till zombier. De krävande rösterna om Karabach har blivit allt mer dämpade. I stället arrangerades det fler och fler evenemang med fyrverkerier. Jag insåg att hon trivs jättebra i ett sådant samhälle, med allt detta. Då förstod jag att hon bär likväl samma genetiska koden som hennes far och andra hennes kära. Det som förbannar mig är att jag också blev en av nycklarna till den koden, att jag blev ett hjälpmedel för henne för att bli en del av den snobbiga eliten.

Jag älskar henne fortfarande. Det som gjorde att jag blev kär i henne var inte enbart hennes skönhet, utan också hennes fritänkande, att hon var öppensinnad och godhjärtad. Från första dagen blev jag förtrollad av henne. Vi har samma värderingar. Men ibland tvivlar jag om hon har kvar de värderingarna.

Och så kom Du.... men vem är Du? Överhuvudtaget, existerar det en person som jag tilltalar "Du", finns hon? Ibland säger jag låt oss träffas och sedan tänker jag om jag pratar med en illusion. Du finns ju inte! Hur kan man träffas med en som inte existerar! Om Du finns så är det inte Gud som har skapat Dig, utan jag. ...Bry dig inte, jag är påverkad av whisky.

Det du skriver om samhället påminde mig om en film vi fick kolla på universitetet. Vi skulle granska och diskutera filmen av den italienske filmregissören Ettore Scola *Fula, skitiga och elaka* (1976). Jag kan se om filmen finns på nätet och skicka länken till dig så du kan kolla den. Filmen, som innehåller en stor portion samhällskritik, skildrar en brokig familj som lever i ofattbar misär på en soptipp utanför Rom, precis som du beskriver favelorna. Familjen består av tjugo personer, ur sammanlagt fyra generationer som bor och lever under samma tak, pappan, mamman, sonen, dottern, barnbarnen och en massa släktingar. Svägerskan ligger med sin mans bror, och när svärfadern ser detta blir han sugen på att ligga med henne. Han utövar utpressning på henne för det. Familjens medlemmar förgiftar fadern för att han vägrar dela med sig av en stor sedelbunt han fick av försäkringsbolaget efter att hållt kalk i ögat. Filmen handlar om väskryckare, prostituerade, bedragare, queer, analfabeter och en miljö där man är bortom all etik och moral. Det som jag fastnade för är scenen där i det äckliga stället fanns det en slogan på väggen ovanför faderns säng: "Kärlek och hängivenhet". Nuförtiden när vi läser

häpnadsväckande saker i media, möter hemska saker ute på gatorna känns det som att man har hamnat i samma miljö som demonstreras i filmen.

...Men älskling, jag skulle vilja vara med dig nu där i Rio. Det vore underbart att följa med dig dit. Jag skulle täcka dig med den vita sanden på stranden, skulle kyssa dig med mina sandiga läppar på din solbrända rygg. Sedan skulle vi umgås med barnen från favelan. Minns du "Capitães da Areia" av den brasilianske författaren Jorge Amado, *Kaptener av sand?* Barnen som kämpade för sin överlevnad, som fick tigga och stjäla för att ha något att äta, hade en sådan passion för frihet som inte de herrar som styr världen har. De barnen är mycket mer humanistiska än den snobbiga eliten som omger dig. Eftersom livet visar sitt riktiga ansikte i deras levnadsvillkor.

Vi ska vandra med dem genom stadens gator och dess stränders sand som fria vindar. Du ska vara gruppens ledare Pedro, och jag ska vara Dora. På nätterna ska du omfamna mig och ta mig till stranden där vågor överlappar varandra. Du ska lägga mig i sanden och jag ska känna dina andetag i min nacke, i min hals, känna din kropp nära min kropp. Sen ska du räkna sandkornen och jag ska räkna stjärnorna på himlen. Vi ska stämpla sandsäcken och säcken med stjärnor med våra kyssar. Oj, vad säger ja...pinsamt... Sedan ska polisen hämta oss. Du ska rymma från häktet och komma och rädda mig från barnhemmet. Fortsättningen av berättelsen ska vi skriva själva. Jag vill inte dö som hon gör i boken. Du ska inte låta mig dö, ok? Vi kan fly till andra änden av världen, till vår egen värld där inga andra finns. Där ska jag visa saker för dig.

Men nej, du och jag ska resa till Elysium. Du vet, Elyseiska fälten, paradiset, i den grekisk-romerska mytologin, den eviga vårens land, en plats dit goda människor kommer när de dör. Men vi ska till vår egen Elysium där bara vi ska få vara. Där ska vi prata varken om Guds formel, som du skriver, eller om Big Bang. Låt religionen och vetenskapen slåss med varandra om hur världen är skapad. Varför ska vi bry oss om det?! Båda världarna är deras. Vi ska leva i en värld som är skapad varken av vetenskapen eller religionen, utan skapad av kärlek.

Jag ser fram emot att se din målning. Jag vet att du inte har målat, utan den som du föreställde dig. Jag vill se 'mig' som finns i din föreställning. Kom snart! Jag vet, människor brukar tänka mer på sin återvändning hem än på utresan. Kolla på fotbollen, din vän har rätt:

att se en match på Maracanã fotbollsarena är som att uppleva historia. Jag kan klara av väntan två dagar till. Stanna för fotbollen. Hej så länge. Puss!

Men mitt Elysium är Shusha. Det *är* den eviga vårens land på jorden som de säger om Elysium. Konstigt, jag har bara minnen av Shusha med dess vår, inte med dess vintrar och snöar. Längtan efter sitt hemland är den mest smärtsamma känslan en människa kan uppleva. Ibland greps jag så starkt av de tankarna. De som kan vara i sitt hemland, i sin hemort, när de vill kan aldrig förstå mig. De ställen bläddras i mina föreställningar som filmepisoder. De asfalterade gatorna, de kurviga gränderna, uppførsbackarna och nedførsbackarna, de ingavlade fönstren, de inglasade altanerna, balkongerna, de karismatiska äldre husen, gårdsportarna av tunga trä, vattenkällor i varje kvarter. Det känns så jobbigt i hela kroppen när minnen strömmar in och du kan inte göra något annat än att längta efter. Man hamnar in i en tomhet. Det uppstår ett tillstånd som bara kan liknas vid en vegetativ form av koma. Hemland som man inte kan besöka förblir en vy som ses från ens föreställningsruta. Du ser den, men du kan inte besöka den, bara Oj, vad långt bort du tog mig denna morgontid! Jag ska ta dig till ditt eget Elysium. Men nu måste jag logga ut.

Idag hade jag avsiktligt vägarna till favelorna. Taxichauffören var inte så villigt att köra mig dit. Jag observerade människorna där, särskilt barnen. Jag sökte liksom barnen i boken som du pratade om. Det var länge sedan jag läste boken, men jag kommer väl ihåg både Pedro Bala och Dora, även Ezequiel kommer väl jag ihåg. Å ena sidan den rika familjen som tagit honom ur misären och adopterat som sin son, å andra sidan den fattiga familjen av de tjuvar och gatubarn som omfamnade honom i hans värsta dagar. Testet då man ska fatta beslut som strider mot sitt samvete är det svåraste testet i ens liv. Det att lille Ezequiel lider av dåligt samvete gjorde honom till världens mäktigaste person i min syn. Dåligt samvete är den mest smärtsamma tortyren. Det här kallar jag författares makt, han får läsaren att älska även människor som lever i misär, i livets botten. Precis som Hugo fick läsaren älska samhällets olycksbarn.

Du har rätt i det du säger, att vara här med dig skulle bli som att vara i famnen hos änglarna i paradiset. Dora skulle avundas för vår kärlek, Pedro skulle sucka. Vi skulle själva äga sandfälten.

Det blev en komplicerad sak att byta biljetten. Jag skulle då stanna två dagar till. Jag ville inte. Det är det inte värt! Jag ska resa hem i morgon. Övermorgon på morgonen anländer jag i Baku. Vi kan träffas på kvällen då. Jag ska ringa dig från Paris. Puss.

Kom älskling. Kom min räddare. Öppna min dörr, ta mig ut, befria mig. från mig själv. Jag önskar att du var med mig nu, i natt, vid detta ögonblick. Jag vill hålla om dig, vara din, din kvinna.

Det fullbordade ofullständiga porträttet

De har blivit en del av mitt liv och så länge jag håller på att läsa deras brev kan jag varken göra eller tänka på något annat. Jag håller på att liksom läsa manuset till filmen som jag ska regissera. Medan jag läser deras brev har jag lust att ändra vissa ställen, skriva eller omformulera vissa meningar. Men jag kan inte ändra något, trots att jag håller pennan i handen. En kraft utanför min vilja skriver manuset, liksom ödet. Medan jag önskade att dra händelserna efter mig har jag själv blivit dragen av dem.

Du har inte hört av dig! Har du kommit? Din telefon är avstängd. Ring mig, tack.

Jag har strukit min vita klänning som du gillar. Jag förbereder mig till vår träff, älskling. Vet du hur mycket jag har på hjärtat att berätta för dig? Så mycket! Det kan ta så lång tid som ett helt liv att lyssna på mig. Har du tålamod att lyssna på mig så länge? Jag kommer att berätta bara för dig, tänker inte hålla något hemligt eller dölja. Och du ska lösa upp alla knutar i mitt hjärta. Min mans och systers svek är inte den sista knuten. Jag har en ännu större hemlighet.

Vi ska se vad du kommer att säga om den. När du sa "inte Gud, utan jag skapade dig" träffade du mitt i prick. Vem är du, varifrån kom du, är du en realitet eller är du en illusion? Vet du, jag ljög när jag skrev "jag behöver inte dig". Jag behöver dig mer än någonsin. Skriv till mig snälla något ord så fort du kan!

Oj, herre Gud! Testar du mig igen med mina käraste? Hur länge, hur många gånger ska du testa mig? Befinner han sig i samma flygplan?

.....jag ber dig, ber dig, skriv något! Nej!!! Du är inte med i den flygolyckan sajterna handlar om. Snälla...!!!

Jag vet, du reste bort avsiktligt utan mig. Du reste i förväg för att vara där och förbereda allt, elda och värma upp där, så att jag inte ska frysa när jag kommer... nej, det är inte kallt där.

Det är evig vår där...

Det har gått en månad sedan du försvann. Jag är förkrossad! Du har skrivit “du kan kliva av och gå din väg när du vill. Oroa dig inte, du kommer inte att drabbas på grund av mig”. Men jag är slut, jag är helt förkrossad, på grund av dig, jag är helt förstörd.

Jag var inte med på din begravningsceremoni. Jag var så arg på dig, sur på dig. Inte för att du lämnade mig, utan för att du reste bort utan mig. För att du reste utan mig till världen som vi byggde upp tillsammans. Jag hörde att ceremonin var mycket stor. Så många älskade dig, alltså. Tidningarna skrev, man pratade om dig i tv-programmen, om den enda azerbajdzjanier som omkom i flygolyckan.

Du har skrivit att jag kommer att vara den första personen som ska se din nya tavla, mitt porträtt. Men så blev det inte... Jag samlade mina krafter och åkte hem till er i förrgår.

Till kvinnan som öppnade dörren presenterade jag mig som “journalist”, jag sa typ jag var intresserad av din konstnärliga verksamhet. Din fru är så vacker. Den timman som jag tillbringade hos er blev som ett liv jag har haft... skulle haft...hade haft med dig.

Jag såg många av dina målningar, men den sista var inte där....

Jag läser våra brev om och om. Du har aldrig skrivit ordet “Du” med liten bokstav när du tilltalade mig, till skillnad från mig. Vilken stor människa du var!

Jag läser dina meddelanden till mig i min telefon. De var skrivna vid olika tillfällen, med olika humör. Men jag var oftast likgiltig för dem. Jag har läst dem kallhjärtat. Jag har raderat en del av dina meddelanden. Jag ångrar, ...ångrar så mycket...

Kolla, det här är våra första sms-meddelanden. Jag skriver dem på väggarna av vår värld, för att du ska läsa dem, minnas, ...och förlåta mig om du kan.

“Jag har blivit så van vid dig. Tror du att det är normalt eller onormalt?” “Jag kan kanske låta bli och inte besvara denna fråga...” “OK, vad heter då tillståndet som följer denna period?”

“Att ha ont, att plågas av världens godaste smärta är så kul att man önskar få stanna tiden”.

“Är du redo för det?” “Jag kan inte glömma det föregående, det nya kan förkrossa mig”. “Du

kan kliva av och gå din väg när du vill. Oroa dig inte, du kommer inte att drabbas på grund av mig”.

“Om någon annan kan måla ditt porträtt bättre än jag, kommer jag att kasta mig från Gyz Qalasy²⁹. Kan du tänka dig, efter det kommer även tornets namn att bytas, det kommer inte heta Gyz Qalasy något mer, utan Ungmans tornet. Eller Konstnärems torn. Det är värt att kasta sig ut för att byta det tusenåriga namnet, eller hur”...

“Du dog, gick bort,

Förlåt, att jag inte kan begråta dig...

Vet du hur många träd som blev fällda
framför mina ögon, hur många
självord jag har bevittnat av de som
kastade sig från fjällen?

Jag vet inte själv.

Hur många stjärnor jag har begravt i himlen,
liken av hur många människors hopp jag har
frost i mitt hjärta?

...Förlåt, jag har mist många kära,
och kan inte begråta dig...”³⁰

“För mig liknar en klok kvinna en termometer. Man kan prata med henne med vilket förnuft som helst, från hjärtats olika stämningar. Precis som att man kan leva vid 30, 40 graders värme, eller 20, 30 graders kyla”. En sådan kvinna brukar vara öppen för samtal på alla möjliga nivåer och om alla möjliga ämnen”.

“... Jag kan ej lita på människor som raserar mitt livs fästning och dess portar precis som stormar kan”. “Kanske är livet ännu finare utan några fort och portar. Hur vet man var sanningen är?” “Jag trivs när jag och människor i min omgivning kan lita på varandra. Hur kan

²⁹ Gyz Qalasy är Jungfrutornet, ligger i den gamla delen av Baku, Azerbajdzjan. Tornet är byggt på 1100-talet och är sedan 2001 inskrivet i Unescos världsarvslista som ett historiskt monument. Det är ett av landets mest kända byggnadsverk och ett av Azerbajdzjans nationella emblem. Jungfrutornet finns ett museum som presenterar Bakus historiska utveckling. Till följd av att Kaspiska havet drog sig tillbaka uppstod mellan 800- och 1400-talet en landremsa, på vilken man byggde Jungfrutornet.

³⁰ Översättning av Saadat Karimi

man göra det i slätter?” “Världens största erövrare, härskare Djingis Khan upprättade världens mäktigaste och framgångsrika, “pålitliga” väldet på slätten. Han hade inte byggt upp ett enda fort och eller portar. Hur lyckades han, tror du? Jo, med sin starka vilja och rättvisa!” ***

“Med dig hamnar jag på en plats som jag inte känner till, men jag mår bra där, trivs så bra. Den platsen finns inte i denna värld, den är på ett annat ställe, som jag inte känner till, ett ställe som jag inte kan komma till om tusen år ens. Vad heter det stället? Jag vet inte. Jag tror på dig. Det enda jag är rädd för är att inte kunna förverkliga dina förhoppningar. Kanske därför verkar jag opålitlig för dig”.

Det fanns ännu mer meddelanden som Konstnären hade skickat till Kvinnan i telefon. Jag hade svårt att bestämma mig för att inkludera dem i denna text. Jag ska kolla dem senare igen.

Älskling, efter allt som hänt önskar jag igen av gud att ha ett kärleksfullt hjärta. För att kunna komma till dig med hjärtat fullt av kärlek. Låt kärleken fylla i alla mina tomheter. En ren och oskyldig kärlek, vars längtan gör ont i hjärtat, vars varje natt är förväntan, vars morgnar går med att följa upp ens vägar; en kärlek när mina läppar bränns upp när jag minns dina kyssar, en kärlek vars existens påminner mig om att jag också existerar, en kärlek som fyller hela min kropp. Jag vill ha den världen som du och jag hade hittat på.

Idag läste jag igen dina brev. Jag har publicerat dem. Jag läser dem inte på datorn längre. Min säng fylls med de skrivna papprena på nätterna, jag omfamnar dem och somnar.

Det tröstar mig. Jag fick aldrig lukta på dig... jag vet inte hur du luktade. Vet du hur mycket jag förbannar mig själv för det. Nu skulle jag offra allt för att få lukta på dig en gång.

Pappren fastnar på min kropp. På mitt ansikte, mina ögon och läppar, på mitt bröst, på mina armar, benen... överallt. Jag känner dig med min hud. Jag omfamnar dig, håller om dig. Jag böjer ner mig i sängen och kramar om mina knän. Tårarna rinner ner på kinderna, läpparna smakar saltet, tårarna faller ner ut efter hakan mot bröstet och hamnar på pappret på mitt bröst. Vet du vilka ord de hamnar på? “Ehhh, Kvinna! Hur ska du veta vad jag känner, vad jag upplever, min passion, min åtrå, mitt livs kärlek, min KÄRLEK. Just nu är Du min

GUD. Men det har ingenting med din nuvarande stämning att göra... Det är min stund, min stämning, mitt tillstånd”.

Jag är ingen särskilt känslig person. Det är inte min egenskap. Jag blir inte berörd av varje sentimentalt ord. Men jag erkänner, jag blev berörd av dessa ord, jag tårades. Inte för att jag tyckte synd om henne, jag grät för att jag liksom tyckte synd om mig själv. För en stund tänkte jag att hon skriver de orden till mig. Jag fick en galen önskan. Jag ville skriva till henne i egenskap av Konstnären och trösta henne. Jag kunde ju göra det. En person som hade snokat rätt på lösenordet och läst deras brev. En sådan person kan ju även önska hans tjej, och begå annat lågt.

Idag ägde utställningen rum. På ettårsdagen av din död. Dina vänner hade arrangerat den, tack ska de ha. Vilka bra vänner du hade. Ministrar, ledamöter, en massa kändisar var på utställningen. Din vän från Tbilisi var också med. Han liksom förbannade sig att han misslyckades att få dig stanna för fotbollen. Hans tal berörde mycket. Jag beundrade din hustru. Hon tittade på varje nykommen besökare som på sin käraste... Hon liksom ville se dig i dem. Det var klart att hon var stolt över dig när man såg hur hon kollade på målningarna.

Hennes svaga leende och naiva ögon stärkte hennes skönhet ännu mer.

Jag såg den målningen, mitt porträtt alltså. Jag fick liksom en stöt av elektrisk spänning genom hela min kropp då. Jag blev liksom träffad av blixten och fastfrusen stannade jag ett tag framför tavlan. Den var uppsatt enskilt på salongens huvudvägg. De flesta tittare var samlade just framför den tavlan. Nu förstår jag varför du ansåg den både fullbordad och ofullständig. Det finns enbart ett par ögon i målningen... Det är mina ögon!

Vet du vad de hade skrivit under tavlan? “Ofullbordat porträtt av en okänd kvinna”. Jag vara nära för att skrika: “Nej, det är fullbordat! Det är jag! Han hade sett mig just så där, jag var sådan för honom! ...” Men jag kunde inte säga det.

Man kunde höra från salongens olika håll hur besökarna pratade om tavlan: “Det är hans nya verk. Förmodligen skulle han fullborda det efter resan”, “Intressant, bilden är inte färdiggjord, men ögonen är helt färdiga”, “Jag undrar vem den här kvinnan är”, “Gud vet!”

Men jag hade ögonen på din hustru som tittade på tavlan medan hon hörde alla dessa uttryck. Hon är så vacker! Jag beundrade hennes behärskning och hennes stolta blick. Jag undrar vad hon tänkte på när hon tittade på de ögonen. Jag undrar vad kvinnor vars män avbildar ögonen av främmande kvinnor, tänker på.

Jag fick en känsla av att hon kände igen mig. Det är inte "journalisten" som var hemma hos dem på besök hon kände igen, utan henne som hade samma ögon som i målningen. När hennes blick träffade mig bland en massa folk stannade den ganska länge och sedan vände hon sig och kollade på tavlan igen. Det blev en märklig situation. Vi visste inte hur vi ska bete oss, varken jag eller hon. Båda böjde sitt huvud nedåt, men inte för att hälsa. Som tur var kom en person nära henne i den stunden och hon var tvungen att vända sig mot honom. Då passade jag på att försvinna därifrån. Förbannade den dagen jag gick förbi ert hem. Det var ett stort misstag. ...Tror du att hon kände igen mig? Är det så lätt att känna igen någon genom att enbart se ögonen? Varför kollade hon så konstigt på mig då?

Varför skulle en man som var älskad av en så vacker kvinna söka kärleken hos en annan kvinna? Hur kan man veta det? Kanske är det en av de för evigt ickeavslöjbara hemligheterna? Men jag fattade det idag! Det hade du förklarat för mig. Det du sökte var inte en kvinnas kärlek. Vi lever i en värld skapad av någon annan. Det spelar ingen roll hur denna värld blivit till, av Gudfaderns order "Må det vara!" eller av det som vetenskapen hävdar: Den stora explosionen. Vi behöver vår egen värld. Varje människa strävar efter att ta sig ut ur den världen där hon känner sig som en hyresgäst och mot en ny värld, en värld som hon har skapat själv och äger själv. Människor som har förmått att bilda sin egen värld verkar ha avslöjat mänsklighetens hemlighet. Du lyckades att bilda den. Vi bildade den tillsammans.

Idag var jag på utställningen igen. Jag var där igår och förrgår. Jag går dit varje dag. Jag gör det de tiderna hon inte är där. Utställningen kommer att pågå ett tag till. Sedan ska de flytta den till Istanbul och Moskva. Jag ska gå på den så länge den finns här. För att se dig från ett annat perspektiv för varje gång, för att upptäcka dig.

Dina bilder är som mosaikstenar av ett porträtt. Det känns som att om man samlar dem och sätter in dem på sin plats som man gör i ett pussel kommer man få en hel bild. Jag placerade dina bilder en och en på sina platser i min föreställning. Det blev ett stort porträtt. Det var din bild. Dina bilder utgör en återspeglning av din existens. Jag såg dig. Kände ditt hjärta, såg färger med dina ögon. Du ser inte med ett vanligt öga, vi ser inte de färger som du ser. Du ser

inuti färgen, dess inre. Du känner hur huden andas in hos personen som du målar bilden av. Du känner hur håret växer och blir längre, du kan sorgen som reflekteras inifrån hos människan, du kan vägen som glädjen tar sig hos människan. Du ser sorgen, smärtan, lidandet, glädjen, kärleken, så som vi ser berget, stenen, trädet.

Olyckan inträffade den första juni. Tidsskillnaden mellan de elva meddelanden som Kvinnan hade skrivit efter olyckan var olika. Under den tiden var de första tre meddelanden skrivna den första månaden efter olyckan. De efterföljande fyra meddelanden var skrivna före utställningen. De senaste breven var inlagda under utställningstiden varav det sista en dikt på ryska "Avsaknaden". Hon hade lagt in den för en månad sedan.

Älskling, hur går dina dagar där utan mig? Saknar du mig? Sakna inte! Jag känner att det börjar bli dags, jag kommer snart till dig. Jag kunde avläsa det i läkarens ögon. Inte ens då, för två år sedan, när han gav mig beskedet om att jag hade fått en obotlig sjukdom, verkade hans blick så hopplös som idag, hans röst darrade inte så som den gjorde idag. Jag fattade att jag har räknade dagar kvar att leva. Men jag är inte rädd, jag lovar. Tvärtom, känner jag mig som en passagerare som har köpt en tågbiljett och skyndar sig till sin älskade. Dessutom, är jag trött på att leva här. Jag kommer till dig. Möt upp mig, min älskling! Jag tror på dig, jag svär.

Jag har varit sängliggande nu i två veckor. Äntligen är jag vid dödsbädden. Idag kom läkaren igen. Jag gillar honom. Han är ärlig, han var uppriktig med mig om min sjukdom från första dagen. Han framförde det beskedet för mig med leende, liksom han berättade en vanlig sak. Det verkar att han också är en av dem som bor i denna värld som en hyresgäst... som vi. Mina närstående insisterade att ta mig till Istanbul för operation. Läkaren säger inte emot dem, men jag fattar att han gör det bara för att de inte ska förlora hoppet.

Jag ska vägra åka till Istanbul, jag ska inte låta dem att ta mig dit. Tänk att de två är där! Kan du tänka dig?! Jag hörde hur brorsan pratade med syrran i telefon. Jag fattade att syrran bad dem att ta mig till Istanbul. Typ hon vill visa mig för doktorn, att jag ska bli undersökt där, typ hon själv skulle ta hand om mig. Jag undrar hur skulle hon se mig i ögonen?

Jag ska komma till dig. Du fick vänta länge på mig här, jag vill inte att du ska vänta även där borta. Jag kommer!

Du brukade skicka dikter till mig. Nu ska jag skicka en dikt till dig. Den är skriven av en poet som levde sitt liv som hyresgäst i denna värld, Ajdyn Efendi. Om någon frågar om mig-

säg han inte är här.

Säg - han är på Jobbet.

Säg han inte är här, -
bjuden på Farvälsmiddag.

Säg han inte är här, - fick
gå på en föreställning som
ingen annan har sett.

Säg han inte är här, -

Han gick ut tidigt

för att fånga Gryning.

Om någon frågar
om mig - Säg han
inte är här.

Han kommer tillbaka
högst om ett tusen år³¹.

³¹ Översättning av Saadat Karimi

Epilog

Jag trodde att jag hade fattat varför Kvinnan undvek deras träff. Jag hade ju inte anat ens den riktiga anledningen. Jag inser att ju mer jag fick veta om hennes hemligheter, de känslor och den nervositeten hon fick uppleva desto mer älskade jag henne. Det verkar som att jag blev riktigt kär i henne. Vad innebär annars att bli kär! Jag kunde inte glömma henne!

Det uppstod en konstig situation. Det konstiga fanns i mitt löjligen fall. Jag var ju kär i en person som inte kände till mig, inte hade en aning om min existens. Jag kunde fatta i alla fall vad det var för känsla jag hyste. Det var väl inte första gången jag var kär.

I barndomen var jag ofta kär i vackra skådespelerskor. Jag var kär i Irina Alfyorova, i vår Hamida Ömarova. Jag klippte deras bilder ur tidningar och satte dem på väggen i mitt rum. En gång kom farsan in i mitt rum och kollade på bilderna, det var pinsamt. Men han hade inget emot det, han kollade och sa: "Snygga tjejer. Du har bra smak". Det blyga leendet hos den ena och de stora ögonen hos den andra var jag förtjust i.

Före dem var min första sådan älskarinna den okända kvinnan i Ivan Kramskojs porträtt. Det nya årets väggalbum hade de tryckt ut med samma bild. Min mamma köpte den i bokhandeln och satte upp den på väggen i köket. Men jag tog ned den därifrån och satte upp den i mitt eget rum mitt emot min säng. Nätterna somnade jag med tankarna på henne och morgnarna vaknade jag med hennes hemlighetsfullt nyfikna ögon som stirrade på mig. Långt senare fick jag lära mig att en sådan kärlek kallas platonisk.

Att få uppleva en sådan kärlek på nytt, dessutom i denna ålder, verkade mycket konstigt.

Den sista onsdagen i augusti kom jag till utställningssalen som vi hade bestämt. Redan vid första steget över entréns tröskel in i salen fick jag syn på hans hustru. Hon stod på andra sidan av salongen och kollade på "Ofullbordade porträttet av okänd kvinna". Gud vet var hennes tankar tog henne till. Jag ville inte störa henne.

På frontsidan av den avlånga salongen fanns förutom hon en skäggig tittare. Han såg inte ut som en inhemsk människa. På den andra sidan av salen höll arbetarna på med att ta bort tavlorna som var upphängda i linor fästade i det höga taket och packade ner dem. Det var utställningens sista dag.

Utställningen skulle flyttas till Istanbul. Dess invigning skulle ske där i början av september.

Fastän jag tittade på tavlorna hade jag ena ögat på henne. Själva den bilden där den ensamma kvinnan stod framför målningen på den alldeles vita väggen och tittade på den okända kvinnans ögon, påminde mig om ett målarkonstverk. Man kunde tro att Konstnären hade målat bilden av kvinnan som tittade på tavlan på den vita väggen. En tavla där han hade målat ögonen av sin virtuella älskarinna och kroppen av sin verkliga älskarinna.

Jag tittade på bilderna medan jag sakta närmade mig henne och sökte porträttet som jag hade sett hemma hos dem. Det porträttet alltså som han hade målat under de första månaderna de var gifta. Jag såg inte det. När jag kom på utställningen första gången var det invigning. Då märkte jag inte att det porträttet inte var med eftersom det fanns mycket folk och jag var tvungen att ständigt växla ord med någon.

Konstnärens sista tavla blev något konstigt. Det fanns enbart ett par människoögon i den. När man kollade noga fick man en känsla att ögonen förvandlas till sol. Solfläckarna var exakt samma som figurerna i ögonpupillerna. De figurerna liknade mer symboler än figurer och de förstod jag inte. De liknade även de gamla hieroglyferna, men också mönstren i våra mattor. De rörde sig liksom. Precis som i ett kalejdoskop när man roterar på tuben och föremålen formar nya spännande mönster.

Således väntade jag i femton minuter. Fastän jag stod bara ett steg från henne såg hon inte mig, märkte inte mig. Själv vågade jag inte hälsa.

Äntligen tog hon blicken ifrån tavlan och tittade på mig. Vi hälsade på varandra och började prata. Jag förstod av henne att målningen gjordes i ateljén, att Konstnären brukade berätta för henne om varje sitt nypåbörjade arbete. Men om detta hade han inte sagt något.

- Det liknar Era ögon, sa jag.
- Nej, det är inte mina ögon, sa hon med ett märkligt leende.

Det var inte lätt att tolka hennes ansiktsuttryck. Det kändes att det fanns lite av alla känslor där. Sorg, glädje, vrede, leende, hat, kärlek - jo, ni läste rätt, kärlek - det fanns blandning av allt. Känslornas blodiga kamp pågick där inne och hon behärskade sig med all sin styrka. Hon lät inte de känslorna som omvälvde henne inuti komma till uttryck på något vis. Hon kvävde skriet av känslor som slogs mot varann inom sig. Hur hade deras förhållande varit med Konstnären de senaste åren? Jag kunde avläsa det nu i hennes ansikte, höra i hennes röst - jag visste om Konstnärens brevväxling med Kvinnan.

Hon hade förändrats, hon var inte samma som jag hade sett den senaste tiden. Hon blev åter som i studentåren, hon hade nämligen fått tillbaka samma arrogans som hon hade då. Hon stod så upprätt, alldeles rak i ryggen, och höll huvudet upp. Hennes blick som man upplevde som förtryckande, liksom hon ser ner på människor, har blivit förstärkt. Man kunde inte se henne i ögonen. Hennes lite spetsiga näsa, en aning målade ögonbrynen och stränga ögon under dem gjorde hennes skönhet kall. Hon var drygt 50 år gammal, men man kunde inte ge henne den åldern. Förr trodde jag att en sträng kvinna ser äldre ut, men tydligen fanns även denna sort av skönhet då en sträng kvinna ser yngre ut än hon är.

Hon fortsatt inte länge med samtalet, utan frågade om boken som jag skrev. Jag hade manuset med mig. Hon skulle läsa det och om hon inte tyckte att det fanns behov för några tillägg eller stora ändringar, skulle hon skicka det till bokförlaget för tryck. Hon öppnade sin bruna skinnväska och tog ut ett kuvert. Det var mitt arvode. "Ni kan ge det efter ni har läst", sa jag nästan mumlande. "Vad spelar det för roll", sa hon.

Jag tog min portfölj på mitt knä och öppnade den. I den fanns två mappar, en med manuset om Konstnärens bibliografi och den andra med hans hemliga korrespondens. Jag gav en av dem till henne.

Adressaten till den andra mappen var inte hon!

Efter utställningen i Istanbul skulle hon återvända till Baku och vi skulle då träffas och diskutera bokens sista version, framförde hon. Medan hon pratade kollade hon igenom mappen och sedan läste hon högt vissa meningar ur några av de första sidorna. Boken började varken med Konstnärens födelsedatum eller om hans barndom och uppväxt. Det första kapitlet handlade om hur de träffades för första gången och hade sina första dejtjar. Det förvånade henne att en bibliografisk berättelse började på det viset.

- Den första bilden i boken kommer att bli er bild tagen under de första månaderna när ni var nygifta, sade jag.
- Att ägna ett särskilt avsnitt åt mig och dessutom placera det i början av boken ... jag tvivlar om det är en bra idé.
- Låt oss inte diskutera det nu, ni får läsa och vi kan prata om det när ni är tillbaka från Istanbul.
- Vi säger så!

Fastän hon satte punkt för samtalet kunde jag inte låta bli att ställa frågan som jag hade varit så nyfiken på:

- Den bilden som jag såg hemma hos er finns inte här på utställningen. Men den är kanske Konstnärens mest framgångsrika verk.
- Jag kommer inte att ta den till Istanbul heller! Det har varit på många utställningar. Och nu finns de här ögonen, sa hon med viss sarkasm och tvärtittade på tavlan.

Ärligt sagt blev jag lite skrämmd. Det kändes som om hon visste om samma hemlighet som jag visste om och hon med sin sarkasm antydde att jag höll det hemligt för henne. Det kändes pinsamt den stunden. Det varade inte länge. Hon räckte fram sin hand för att handska och säga adjö. Jag fick en känsla att hon önskade att jag ska gå därifrån. Jag skakade hennes mjuka sköna hand. För första gången märkte jag den knappt synliga mörka skuggan under hennes ögon. Trots att hon försökte dölja det som tyngde hjärtat och plågade henne, kunde jag känna av det.

När en kvinna inte har någon att dela med det lidandet som tagit makten över hennes inre antingen ger hon upp inför lidandet och begår självmord eller så borstar hon bort det och blir av med alla sina känslor. Det enda hon har kvar då – är hatet!

Jag måste tala om att hon alltid förmådde att förmedla goda känslor, i varje situation. Det försökte hon i alla fall att göra.

När vi träffades efter Istanbulutställningen skulle hon insistera om att ta bort avsnittet i boken som handlade om henne. Jag skulle övertala henne då om att ett torrt bibliografiskt verk kommer att bli tråkigt för läsare, att läsare gillar att få veta om kända personers privatliv, i synnerhet möta lite intima scener ur deras liv. Sedan skulle vi komma överens om att ta bort avsnittet om henne och lägga till lite olika episoder i de andra kapitlen. Dessutom skulle boken inte börja med om hur de träffades, det skulle komma senare.

Men nu packade jag, stängde jag väskan och hängde den över axeln. Jag sa adjö och gick ut. Jag stod mot Kaspiska havet. I väskan hade jag en mapp och några böcker. Men det kändes som att jag bar ett ton last. Jag flyttade väskan från ena axeln till den andra och åkte iväg för att hitta ägaren till den andra mappen.

Det Kvinnan skrev i sina sista brev återspeglar hennes sinnesstämning. Jag hittade på internet meddelandet hon lämnade den 1 juni om flygkraschen:

“De brasilianska militärstyrkorna som genomförde sökning i zonen där passagerarflygplanet tillhörande flygbolaget Air France som kraschade över Atlanten, hittade den 1 juni ytterligare åtta personers kroppar i havet. Med detta blev antalet döda kroppar som hittades i havet 24 stycken. APA:s nyheter rapporterade att enligt nyhetsbyrån

Associated Press har översten för Militära styrkor av Luftverket av Brasilien Enrique Muñoz konstaterat att de hittade liken 640 km nord-ost om ögruppen Fernando de Noronha och att den senaste automatiska signalen som skickades ut från flygplanet om olyckan inträffade vid 70 km från ögruppen. Förutom detta, har Militära Sjöstyrkor av Brasilien hittat en del av flygplanets stjärtparti, vilket ger hopp att upptäcka även “de svarta lådorna”. Det är väl så att “de svarta lådorna” ligger just i flygplanets stjärtparti. Under inspektionen tog de ut delar av flygplanets vinge, en del av konstruktionen, sätena, syrgasmaskerna, passagerarnas privata saker. Vi vill påminna om att passagerarflygplanet Airbus 339-200 som flög i färdriktningen Rio de Janeiro - Paris försvann i radarövervakningen 4 timmar efter starten.

216 passagerare och 12 besättningsmän omkom i flygplanet.”

Ingenting var sagt om nationaliteten av de omkomna i flygolyckan. Samma dag genomfördes enbart en flygtur i färdriktningen Rio de Janeiro - Paris. Om Konstnären fanns i det planet fanns det inget tvivel om att han omkom i olyckan. Fastän Kvinnan inte ville tro på hans död var hon säker på att han åkte med just det planet. I sitt meddelande den 1 juni hade hon skrivit så här: “Herre Gud, testas du mig igen med mina käraste? Hur många gånger ska du testa mig på det? Är han också i det flygplanet? Snälla, skriv mig något! Neejjj! Du kan inte vara med i det planet som alla sajter pratar om idag!!!”

Nu finns det en fråga som jag grubblar över: vad bör jag göra med mappen som är fylld med det andra manuset?

Från början skulle jag skriva en artikel om Konstnären, det blev två böcker. Den andra verkar ännu mer intressant för mig. Med lite tillägg blir det inte så svårt att göra om det till en roman. Jag skulle kunna skapa nya scener, lägga till karaktärer och göra den till en attraktiv och lättläst roman. Det jag vill säga är att jag har ett rejält material för en bok. Det går att få göra det till ett innehållsrikt skönlitterärt filosofiskt verk och/eller en intressant kärleksroman. Man kan ju ändra karaktärernas namn, eller om man så vill ändra namn på platserna, ändra scenerna och händelserna. Läsare kan uppfatta det som min författarfantasi.

Riktigt sagt, anser jag inte de korrespondenserna enbart som kärleksbrev, jag betraktar dem inte enbart i kontexten av ett kvinna-man förhållande. De pratar om strävan till att bygga sin egen värld hos de som känner sig som hyresgäster i den världen de lever i, om deras försök till detta. Om världen som finns i varenda människas drömbild. En värld söt som hägring. Jag kan till och med göra materialet till en pjäs, om jag vill. Ändå är språket i texterna likadant som det språket som användes för 100 år sedan i teaterscenerna. Deras dialoger påminner om drama. Jag kan kanske producera det nya århundradets bästa drama.

Jag har stökigt i min hjärna med en massa funderingar.

Jag kommer att hinna få svar på mina frågor, men först behöver jag hitta Kvinnan och träffa henne. Jag tänker på vad jag ska säga till henne. Jag önskar att hon inte ska undvika träffen på grund av sin sjukdom. Kommer jag att kunna dölja mina känslor för henne? Ärligt sagt, har hennes sista meddelanden till Konstnären odlat avundsjuka hos mig. För första gången i mitt liv känner jag avund till en död människa. Kärlekserkännande av en sådan vacker kvinna, en kvinna med en sådan rik inre värld, kan göra varje man lycklig, kan lyfta honom upp till molnen.

En man svarade i telefon när jag ringde. Han blev lite orolig och misstänksam när jag frågade om henne, han frågade vem jag var. Jag sa att jag var en gammal vän till henne. Hon var inte på jobbet, de sa att familjen tog henne till Istanbul. Jag frågade om hemtelefonnummer och han gav mig det. Jag tackade honom och la på luren.

Hon hade alltså rest till Istanbul. De tog henne dit. Trots att hon inte ville det.

Det var liksom ödets ironi - liksom Konstnären skickade till sin älskarinna som var sängliggande sjuk i Istanbul hennes bild istället för blommor. Mystiska känslor lämnade mig inte på hela dagen.

De följande veckorna svarade ingen i hemtelefonen när jag ringde.

Precis som blad som slagit ut från gröna skott föds alla människor lika. Men alla dör inte lika. Döden är olika precis som livet man har levt - precis som löven: vissa gulnar och slits, vissa rodnar och faller.

Och en av dem grips av vindar medan hon är grön.

Efter tjugo dagars tjänsteresa och sedan en månads ledighet började min första dag på jobbet med ett gott besked, men den slutade inte så bra. Det goda beskedet fick jag av Frun. Hon hade skickat ett paket där hon hade lagt in boken och inbjudningskort till bokpresentationen. Jag ringde och gratulerade henne till att boken blev publicerad. Hon berättade om att hon hade väntat med bokpresentationen tills när jag kom tillbaka. Hon hade ringt till mitt jobb och frågat om när jag kommer tillbaka från semestern.

Jag förväntade mig inte att boken skulle komma att publiceras på så kort tid. Det blev en jättefin bok. Hon var själv redaktör till den. Det visade sig att hon inte kände något mer för att rådgöras med mig, utan hon redigerade själv och lämnade in för publicering. Vi pratades vid lite grann. Vi kom överens om att träffas på presentationen och sa hej så länge till varandra.

Det första jag gjorde efter lunch var att slå numret till hemtelefonen till den virtuella kvinnan, hon som hade nästan förtrollat mig. Jag drog ut på tiden liksom medvetet. Jag tordes inte slå hennes nummer. Fastän jag hade kunnat återhämta mig under de två månaderna, hade jag kvävt inom mig känslorna för henne en hel del. Numera var jag medveten om att det var meningslöst, att det var barnsligt, att jag skapade bara bekymmer för mig själv.

Det var en äldre man som svarade i telefonen. Jag presenterade mig inte som en journalist, jag sa att jag var en gammal arbetskamrat till henne och ville veta hur det var med henne. Så fort han hörde hennes namn brast han i gråt. Han grät så fruktansvärt så jag fick en känsla av att han var bredvid mig, inte i andra änden av telefonlinjen. Det var hennes far.

Sedan tog en kvinna luren ifrån honom. Hon sa att hon var brorsans fru och att Kvinnan dog i Istanbul förra månaden. Hon hade cancer. Hon begravdes i Galaalty bredvid hennes mamma.

Jag lade på luren, jag kände att något gick sönder inne i mig, jag blev andfådd. Liksom jag fick beskedet om förlust av min närstående. Världen mörknade runt omkring mig. Jag fattade inte varför jag blev så här. Vem var hon för mig? Varför mårde jag så här? Jag fick kraftigare hjärtslag, liksom mitt hjärta inte slog innan och började plötsligt att slå. Slå hastigare, liksom det skulle ut från sitt ställe.

Jag fick en märklig känsla. Liksom jag var skyldig för allt som hade hänt. På grund av mig uppstod flygolyckan och Kvinnan fick cancer. Jag lämnade henne sjuk och åkte på semester, liksom jag borde ha stannat kvar och bota hennes sjukdom. Jag skulle väl inte kunnat ändra det

som var skrivet! Inte kunde väl jag radera och skriva annat i stället! Låta de träffas och njuta av sin kärlek, skriva en glädjefull kärlekssaga.

Skulle jag ha kunnat göra det? Går det att radera det skrivna?

Jag slutade jobbet tidigare. Jag ville komma hem och läsa om korrespondensen som fanns i min mapp. Jag var nästan yr, klev av bussen en busshållplats tidigare. Jag ville promenera resten av vägen. Precis som känslor som omvälvde mig var människor på trottoaren och bilar på bilvägen i en kaotisk rörelse.

I närheten av min bostad gick jag in i en gammal restaurang som hade funnits sedan sovjetisk tid. Jag hade varken ork eller lust att äta. Servitrisen serverade lite frukt, salad, citron och en flaska Vodka.

Jag hade deras ansikten framför mig. De hade blivit så kära för mig under den tiden. Jag hade inte ens anat det. Ibland var de mina pappa-mamma, jag kom till världen tack vare dem. Jag var liksom ett föräldralöst barn som aldrig hade sett sina föräldrar.

Ibland var de mina barn, de var olyckliga barn och jag var en pappa som bar barnens sorg i sitt hjärta.

Och så var det stunder då Kvinnan förvandlades till min ängellika älskarinna och mannen var min svarta fiende som ville ta henne ifrån mig. Ibland försvann jag i mina dagdrömmar där jag älskade henne eller hyste svartsjuka till Konstnären.

Ibland förvandlades de till små fåglar vars öde fanns i mina händer, jag kunde släppa dem om jag ville eller kväva dem.

Men mest av allt liknade de två hjälplösa älskare som bad mig om hjälp och jag likande den som hade makten att kunde ge dem allt de begärde, hade makten att göra dem lyckliga!

Jag satt där i den gamla restaurangen som luktade sura viner och funderade över vad jag skulle göra. Jag kände en stor störning inom mig, rubbning av känslor. Egentligen hade känslorna inte kvar någon betydelse. Jag ville bli fri av dem och tänka i lugn och ro. Jag behövde tänka och bestämma mig. Jag borde vara bestämd!

Jag fattade den sista stunden att jag var den sista gästen på restaurangen, när jag lämnade den. Den kalla novembervinden smekte mitt ansikte och gick in i min kropp genom den öppna knappen av skjortan. Precis som Konstnären beskrev, kände jag mig lätt som en snöflinga i luften. En flaska vodka hade väckt upp mig. Nu visste jag vad jag skulle göra!

Jag kom hem och öppnade datorn. Jag raderade filen med deras korrespondens både från mappen och papperskorgen. Jag stängde av Konstnärens konto på nätet.

Sedan tog jag manuset och gick ut. Jag eldade bredvid kiosken och slängde in alla pappren ett efter ett i elden.

Papper är inte som ved, det blir skrynklig och krymper fort när det bränns, kanske för att det tål inte plågas. Kanske just på grund av smärtan vill det brännas ner fort och sluta existera - precis som människor som skyndar sig flytta till sin egen värld.

Manuset brann ner och blev till en aska. I eldens mörka aska slocknade den sista glöden precis som stjärna som glöder och försvinner i den alldeles svarta himlen.

Deras smärta tog slut. Jag reste till ett ställe där det inte finns någon smärta eller sorg. De försvann ur sikten i den eviga platsen där man blir ihop, en plats som börjar där farväl och separationer tar slut. Aldrig något mer skulle något Guds barn kunna avslöja koden till Jelisej, till Chol Gala!

Manuset som skulle bli evidens för existensen av den tredje världen kunde inte finnas kvar i världen vars ursprung är omtvivelst huruvida den är skapad av Guds order "Bli" eller av Den Stora Explosionen. Här lägger alla sig i ens liv, både Gud och människor. Däremot i världen som man har skapat själv kan ingen förmå att komma in, eftersom hon inte är hyresgäst här. Hon själv är både Gud och människa i sin egen värld!

2009-2015

Washington, Baku, Khyzy, Karlskrona

Om författaren

Författare - publicist Vahid Qazi är född och uppvuxen i Azerbajdzjan och bor i Sverige. Han är författare till böckerna "*Sjärens stad*", "*Fotspår av minne. Artiklar om Demokrati*", "*Chamayra. Anteckningar om Kuba*", "*Chöl Gala*" skrivna på azerbajdzjanska och boken "*Ozonmänniskor*" skriven på ryska. Hans verk har översatts till ryska, engelska, ukrainska, lettiska, polska, turkiska och svenska. Qazis noveller och essäer har publicerats i litterära tidningar i Azerbajdzjan, Ukraina, Kanada, Ryssland, Kirgizien och Vitryssland.